

A :
DESCRIPTIVE CATALOGUE
OF
SANSKRIT MANUSCRIPTS
IN THE LIBRARY OF THE
CALCUTTA SANSKRIT COLLEGE

Prepared under the orders of the Government of Bengal.

BY
HRĪSHIKEŚA ŚĀSTRĪ,
SECOND GRAMMAR PANDIT, SANSKRIT COLLEGIATE SCHOOL,

AND
SIVĀ CHANDRA GUI, M A, B L,
LATE PROFESSOR, SANSKRIT COLLEGE

VOLUME IX, ASTROLOGY & ASTRONOMY MANUSCRIPTS.

CALCUTTA
PRINTED BY J. N. BANERJEE & SON, BANERJEE PRESS
119, BOYTAKHANA ROAD

1906.

INDEX

TO

JYOTISA MANUSCRIPTS

The figures against the names of the Manuscripts in this index are their serial numbers in the Catalogue

A

Astravargaphalam, 73.

B

Bālahodhah 27, 68
Bālahodhavyikhiā, 72
Bilavivekini, 67
—————tikāśhitā 66 185
Bhīṣatī Bālahodhinīśahitā, 81
Bhuvanadīpakam, 82
—————savvākhyaṇam, 6
Brahmavāddhāntakuttakādhyāyah, 71,
71 (3), 190
Boddhivāśinītikā, 191,

D

Dāśeintāmanā, 109
————prakaranam, 54.
Dīpakātikā 102
Dīpakasāraṇī, 55

G

Gaṇitarasāraṇī, 71 (2).
Gārgyaśāstramūrtitam, 3
Gārgyashitā, 4
Golādīkārā, 16
Golādhyāyah Mitikāśābhāṣyashitā,
18.
Grābhāṣvaparakāśā, 82
Grābhāṣvaparakāśākyam Bhuvana-
dīpakam, 5
Grābhagolātattvam 163 (2)
Grābhāṣhavam 8 14
Grābhāṣhavadīkā 10, 11 12.
————vivṛitā, 13
Grāhyamāleka, 7.

H

Hayatagrānthah 184
Horāṇuvasetoḥ 37

J

Jātakābhāṣanam 22 23
Jātakalīkṣapaddhatīh 19.
Jātakāṇḍikārā, 39
Jātakapaddhatīkā 47
Jātakapatrikā, 20
Jātakasāstrakṛmāṇḍikā 24.
Jātakāvalī 21
Jātakodīharanam, 25
Jyāvinodasāraṇī 17
Jīvaprakāśodāharanam, 26
Jñānabhāṣkarā, 39, 40, 41
————māṇjari, 42
Jyotiḥāggrāh, 43
Jyotiḥāgrasāra, 35
Jyotiḥvidābhāṣanam 29
Jyotiḥvidābhāṣatīkāśukhabodhikā, 29
Jyotiḥvivekā, 32
Jyotisaratnamālā, 110, 111
————saṁgrāhā, 30.
Jyotisasaṁgrāhā, 31
Jyotisāraṇī, 36.
Jyotisāra, 31
Jyotisārasaṁgrāhā, 34

K

Kālakriyā, 2
Keralī-ārasaṁgrāhā, 186
Kosthīpradīpā, 1

L

Lagnacandrikā, 120
Laghuśāstramū, 121.
————jātakam 122
————saṁgrāhā 124
————vinodasāraṇī 123
Līlāvatī, 125, 126, 127

ज्योतिष-निबन्धानाम्।

ASTROLOGY & ASTRONOMY.

No. 1. कोष्ठीप्रदीपः। Koṣṭhīpradīpaḥ. Substance, country made white Kāśmīri paper, 15×6 inches Folia, 23. Lines, 6-8 in a page Character, Bengali. Appearance, almost fresh Verse. Not correct. Complete.

Elements of horoscopy complete in three chapters or Prabhās, entitled Koṣṭhīpradīpa or a lamp for the horoscope, by Śrīvātha Bhaṭṭa, noticed by Dr. R. Mitra in his *Notices of Sanskrit MSS.*, No. 325. In the Cat cat. we find the mention of a different work of the same name and on the same subject by a different author, Raghunandana. .

Beginning. श्रीरामः । श्रीगुणाय नमः ॥

तच्चिन्तामणिमन्त्रस्वल्पाभावात् प्रभविष्यति ।

सर्ववेदाद्यन्तस्तथा कश्चेन्नित् श्रेयसे नमः ।

पुराणतन्त्राणि विमल्य भूयसा

द्युभयप्राप्तीश्वरसामरकल्पकम् ।

श्रीनारायणः सुरनिम्नगतदे

कोष्ठीप्रदीपं विदधे विचक्षणः ॥

अथ जातचक्रम् ।

श्रीरश्मि रश्मि ।

अतः परतरं देवि शृणु चक्रं प्रवक्ष्यामि ।

अथशास्त्री मुनिर्दिष्टं मुनिभिः सत्त्वट्टिभिः ॥

यच्चिन्तये स्थिती भाग्यदादी मूर्तिं तन्मयम् ।

मुने श्रीणि च देवानि एकैकं शब्दयोग्योः ।

वाङ्मोहं यच्च नयच्च दत्तवीर्यं हरे तदा ॥

वीरि वीरि तथा पादं जानीयाद्भानुजन्मनि ।

आम्बोर्विदग्धविरतो मुष्टो भ्यान् पारदारिकः ।

नाभावन्वघनोज्ज्वलो हृदये स्यान्महाधनुः ॥

पादश्रुती भवेत्क्षीरो भुजयोर्द्वैखभाजनम् ।

स्वन्मयीर्भग्निरतो मुग्धे घघोरतो धनी ॥

मूर्ध्नि राजा भवेद्देवि नाम्नायां जगती विदुः ॥

पुनर्दं चन्द्रमा मघे दुःशीला स्त्री भवेद्भुवम् ।

स्त्रीमेदं चन्द्रमा मघे सुशीला च भवेद्भुवम् ॥

स्त्रीणां हून् सदा पुण्यं स्वयम् स्यात् सदा पतिः ॥

शद्वयं च भवेन्नित्यं मनो हून् विदेशवान् ॥

दशर्षं च पतिर्होनी कद्वयं तथा पतिः ॥

End.

अथ रायिनचित्रज्ञानोपायः ।

मासराशौ दशमाय तिवि द्विविधस्य च ।

दद्याथ वा तिविवं च स रायिनर्नाम सप्तयः ॥

मासस्य नाम नक्षत्रं चले द्वात्राः परे दश ॥

जातस्य तिविमादाय अचरस्ये तु तारंका ।

वैशाखादेर्विशाखादीनि नक्षत्राणि ॥ *

Colophon.

इति कीटोपदीये तृतीयप्रभा समाप्ता ॥ ७ ॥ श्रीगुरुवे नमः ॥ १ ॥ १ ॥

श्रीराम

विवरणम्—पण्डितश्रीश्रीनाथभट्टविरचितकीटोपदीपीनाम फलितज्योतिषान्तर्गतविशेषः ।

No. 2. कालक्रिया । Kālakriyā. Substance, country-made white paper, 14 × 6 inches. Folia, 7. Lines, 8-9 in a page. Character, Nāgarī. Date, ? Appearance, old, and slightly worm-eaten in parts. Verse. Not correct. Incomplete.

A work on astronomy treating of the action of time, entitled Kālakriyā, incomplete, by Āryabhaṭṭa or Āryabhaṭa.

Beginning. श्रीगर्गस्य नमः ।

अथपुनश्चकमेकं सप्तदशती परं मया ।

आद्यंभद्रस्तीणि सदति मन्ति काव्यक्रिया गुणम् ॥ १ ॥

वर्मापराणि चर्मैर्मैर्वैमांशराणि काशी य. ।

अथिनवैकयरा अथर्वे चर्मै मयान्यवर्मा वा ॥ २ ॥

End. नानि ।

Colophon. नानि ।

विवरणम्—श्रीमदाद्यंभद्रविरचित काव्यक्रियाभिधीज्योतिषमिश्रभिर्ययः ।

No. 3. गार्गमतमुहूर्तम् । Gārgamatamuhūrttam Subjunctive, country-made white paper, 10×4 inches Folia, 22 Lines, 10-14 in a page. Character, Nāgara Date, 1 Appearance, very old, worn out, and slightly worm-eaten throughout. Verse Not correct. Incomplete

A work treating of suitable muhūrttas or hours for journey, etc. according to the method of Garga, entitled Gārgamatamuhūrttas.

Beginning. श्रीगर्गस्य नमः । अथ गार्गमतमुहूर्तम् ।

श्रुती पादा नृपे व्यासश्च भरणिपुत्रे सप्त जीवे पदानि

श्रेया एकादशार्कं मज्जिमनिःसरा माभिरेदददामि ।

तस्मिन् कावे मुहूर्तं सकलपुण्यदत्तं सर्वकार्यार्थसिद्धि

भाद्रः पञ्चाङ्गमुद्दिनं च सप्तवर्षं भावितं गर्गमुच्यते ॥ १ ॥

अथः प्रसक्तं मुनितारकाष्टनटी प्राची भवेत्तिथौला

पौषदक्षविनीद्विगीच भवता देवै मदा वाञ्छिता ।

जीवारा म तिथीर्मापि करणं मघं च मायेत्यने

इत्या दीपमदधत्तं अथमयं नूनं करीतपूर्वताम् (?) ॥ २ ॥

अथ होरा ।

रवि. एकौ पुष्यवन्दी मन्दीश्रीवधरासुतः ।

माङ्गलिकामुक्ता होरा गृह्णातीति पुनः पुनः ॥ ३ ॥

तोषि चीणि तथा पाद आनीयाऽवाञ्जन्मनि ।

जाम्बीर्विश्वविरता मुञ्चे व्यान् पारदारिक ।

शभावन्मघनोज्ज्वली दृढं स्यान्महाधम ॥

पादशाली भवेष्टीरी भुजयोर्दृष्टवभाजनम् ।

स्वमयोर्भग्निरवती मुख चर्मरतो चनी ॥

सूक्तिं राजा भवद्देवि नालानां जन्मती विदुः ॥

पनेह चन्द्रमा लघु ३ शीला स्त्री भवेद्भुवम् ।

स्त्रीनेह चन्द्रमा लघु सुशीला च भवेद्भुवम् ॥

स्त्रीणां हून सदा पुष्टं भवश्च स्नात् सदा पतिः ।

कदव्य भवन्नित्यं शनो हूनं विदमवान् ॥

दशम च पतिर्छाँनी कदव्य तथा पतिः ॥

End.

अथ रागिनचत्रज्ञानोपायः ।

मासरागी दशमाय त्रिवि द्विविक्तमथ च ।

दद्याथ या त्रिविधं स रागनाम सशयः ॥

मासस्य नाम नवर्षं पुनश्च द्वा परे दश ॥

जातस्य त्रिदिमादाय षष्ठ्यश्वे तु तारका ।

वैशाखाद्विशाखादीनि नववारिणि ॥ *

Colophon

इति कीर्तीप्रदीपे ततोयप्रभा समाप्तः । ७ ॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥ ० ॥ ० ॥

श्रीराम

विशदण्डम्—पण्डितश्रीश्रीनाथभट्टनिरचितकाष्ठोपदीपीनाम कल्पितज्योतिषालयमैतद्विषयविशेषः ।

No 2 कालक्रिया । Kālakṛiya Substance country made white paper, 11 x 6 inches Folio 7 Lines 8 9 m 1 Page Character, Nāgira. Date 1 Appearance old and slightly worm-eaten in parts Verse Not correct Incomplete

A work on astronomy treating of the action of time, entitled Kālakṛiya incomplete, by Āryabhatta or Āryabhata

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

प्रतिपत्त्यैकमर्शं सत्यदेवतां परं ब्रह्म ।

आर्यभट्टस्तोत्रेण सदति गणितं कामक्षिणी योऽयम् ॥ १ ॥

सर्गाक्षराणि त्रयोविंशतिराणि काञ्ची यः ।

सद्विजयैकस्वरं श्रुत्वा त्रयो नान्यत्रयो वा ॥ २ ॥

End. नानि ।

Colophon. नानि ।

विवरणम्—श्रीमदायंमहर्षिरचित. काव्यसंक्रियाभिधीयतेतिपनिदशविधः ।

No. 3. गार्गमतमुहूर्तम् । Gārgamatamuhūrttam Substance, country-made white paper, 10 × 4 inches Folia, 22 Lines, 10-14 in a page. Character, Nāgara. Date, ! Appearance, very old, worn out, and slightly worm-eaten throughout. Verse Not correct. Incomplete

A work treating of suitable muhūrttas or hours for journey, etc. according to the method of Garga, entitled Gargamatamuhūrttas

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । अथ गार्गमतमुहूर्तम् ।

चूटी पाटा बुधे व्याघ्रं धरतिस्तुते मयः श्रीवे पदानि

शेष एकादशार्कं मणिमणिमयं सावित्रेदपदानि ।

तस्मिन् कामे मुहूर्ते सकलशुभशुते सर्वकायाईसिद्धि

नाहं पञ्चाङ्गमुद्दिष्टं च सचरचले भावितं तस्मिन्मयैः ॥ १ ॥

एतः प्रसङ्गं मुनिहाराकाण्डनटी प्राची भवेत्तिष्ठता

पौषदशविंशतिनीच धवला देवैः सदा वाञ्छिता ।

नीरारा न तिथीर्नचापि करणं स्वर्गं च मायेत्युदे

हला दीवमहस्रकं अयमय मूर्ध्नी करीतृपुण्यताम् (?) ॥ २ ॥

अथ होरा ।

रविः शुक्ली बुधश्चन्द्रो मन्दोश्रीवराभूतः ।

साङ्गविभाटिका होरा गृह्णातीति पुनः पुनः ॥ २ ॥

गुरुविंशति ममने च सुक्री
 गामि बुध सप्तकार्येषु चन्द्र ।
 भीम च गुरु रवीराजसिवम्
 मन्देबु द्वीराभिविवालयोगत ॥ ४ ॥
 अर्कस्य द्वीरा मृगश्रव दर्शनम्
 भीम मित्रा वा श्वगदर्शनम् ।
 भीम च मयी ज्वलितय वज्रि
 भुंक्षे च वाणिज्यसुखारुहय ॥ ५ ॥
 गुरौ विजातो गणिका च देम
 क्षीपुवयुक्ता कल्पनेन पुण्य ।
 सप्तैव काका हवभाष मय
 भारीपु चम्याय चद्रुमि गता ॥ ६ ॥

End. नाम्नि ।

Colophon. इति मृकोदित्यारुतिविनिर्णय ।

विवरणम्—कर्मयोग्यसूक्तनिर्णयविषयकोऽर्थ निबन्ध ।

No. 4. गगर्गसंहिता । Gargasamhita Substance country made yellow and white papers, 14 x 6 inches Folia 113 Lines, 7-13 in a page Character, Nagara Date, 1 Appearance, old, with different hand writings Prose and verse Not correct Complete

Gargasamhita is a famous original work treating of stars, planets, and their motions, etc, by the renowned sage, Garga In the Notices of Sanskrit MSS, No 153, by Dr R Mitra, we find a work of the same name but treating of different subjects

Beginning श्रीगर्गसंहिता नमः ।

जगद्विधाये तमसा निष्ठले
 गोपुत्रे प्रभारना फलसप्तदाये ।
 नमः चण धीताम भावकर्त्रे
 तस्यै नमो धीविषय सविधे ॥

अथाय संवत्सरनिर्देश व्याख्यास्याम । तत्र सवत्सरी नाम सूर्याचन्द्र-
 मदीर्यजनसप्तवारारणा चोदयास्तमयकालनिवर्तने निमेषसप्तकाष्टादिपुटि

Colophon. इति श्रीब्रह्मगोप्तसंहितायां ज्योतिषशास्त्रे खगोलं नामाध्यायः समाप्तः
शब्दः । ४००

विवरणम्—सारीसंहिताभिधीज्योतिषशास्त्रम् ।

No 5. ग्रहभावप्रकाशस्य भुवनदीपकं । *Grahabhāvaprakāśa*
khyam alias Bhuvanaadīpakam Substance country made white paper,
10×4 inches Folio, 8 Lines, 2-11 in a page Character, Nāgara
Date, ? Appearance, old Verse Generally correct Incomplete

A work treating of Astronomy and Astrology entitled *Bhuvana-
bhavadīpaka* or sometimes called *Grahabhāvaprakāśa*, by Padma-
nābha Suri. The contents of the work are fully mentioned in the
introductory verses. Noticed by Dr R Mitra in his Notices of
Sanskrit MSS, No 850 under the name of *Bhūvanadīpika* or
Bhavaabodhi. In his notice, we find some difference in the name of
the author also, who is mentioned there as *Brahmaprabhu Suri* in-
stead of *Padmanābha Suri* while in the Catalogue the name is the same
with ours. According to Burnell, the name of the author is *Padma-
nabha*. See Burnell's classified index of Sanskrit MSS, p 796,
No 4 209

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

सारसप्त नमस्तुभ्य नमः सर्वतमोपदेष्टुम् ।

ग्रहभावप्रकाशेन ज्ञानमृगीकृतं सदा ॥ १ ॥

यद्वाधिया उच्यते श्रीगणेशाय नमः ।

राक्षसीकृतोक्तानि केन्युक्तानि तदिति ॥ २ ॥

स्वयं यद्वाधिया श्रीगणेशाय नमः ।

मित्रयोभीष्टकालस्य यदापद्य विद्यते ॥ ३ ॥

यद्वाधिया यद्वाधिया स्यात् राजकीयकृतम् ।

आभादीनां विचारः यद्वाधिया यद्वाधिया ॥ ४ ॥

गणेशाय नमः श्रीगणेशाय नमः ।

यद्वाधिया यद्वाधिया यद्वाधिया ॥ ५ ॥

यद्वाधिया यद्वाधिया यद्वाधिया ॥ ६ ॥

भावादीनां विचारः यद्वाधिया यद्वाधिया ॥ ७ ॥

ब्रह्मव्यासा विवाहस्य मङ्गोत्पत्तिर्बन्धः ।
 निचयो जित्युपव्यासु पयिकस्य समागमो ॥ ७ ॥
 मूलयोर्मो दुर्ममङ्गयोरदिश्याममत्रकम् ।
 प्रदाणकार्यविज्ञानं नीयतिर्बन्धनं चयम् ॥ ८ ॥
 लाभादयो दिनेतोऽयं फल मासस्य भगवत् ।
 द्वेष्टाद्यादेः फल सर्वं दीपज्ञानं मङ्गाहुतम् ॥ ९ ॥
 दिनचर्यां द्वादीनां गर्भोऽधिन् किं भविष्यति ।
 षट्चिदधिन् द्वाद्यानि मासो भुवनदीपकः ॥ १० ॥

End. नास्ति ।

Colophon. नास्ति ।

निवरणम्—एहभावप्रकाशाभिधौ ज्योतिःशास्त्रोपनिषत्सर्वविधयोऽधिन् पुनरेऽसम्पूर्णा वर्तते ।
 एतदाक्षीप्यविशेषास्तद्व्याख्या यथाक्रमं प्रदर्शिताः स्वयमेव सम्यक्तराः ।

No. 6. भुवनदीपकं सव्याख्यानं । Bhuvanadīpakam Savyākhyā-
 nam. Substance, country-made white paper, 10×4 inches. Folio, 57,
 bound like a book. Lines, 5-11 in a page. Character, Nāgara.
 Date, ? Appearance, old, and slightly worm-eaten throughout. Verse.
 Not correct. Complete.

Another complete copy of the same work with a short explana-
 tion under each of the verses.

Beginning. श्रीगुरुभ्याय नमः ।

सारस्वतं नमस्कृत्य मङ्ग. सर्वतमोवदम् ।

एहभावप्रकाशेन ज्ञानमुपलब्धये भवा ।

व्याख्या ।

सारस्वताः सर्वान् सारस्वतं मङ्ग तन्मङ्गलं तन्मङ्गल्यं भवा ज्ञानमुपलब्धये
 प्रकटीक्रियते, यच्च मूलं मङ्ग सर्वव्यापि तमसोऽन्धकारव्यापहारकं विना-
 प्रकम् । केनेहोपलब्धये इत्याह । यदेति ॥ यथा मूलादयं भावा मन्वादि-
 राशयः । तेषां प्रकाशनेन प्रकटीकरणेन अथवा यथाः स्यादयः तेषां यी

Colophon. इति श्रीब्रह्मगोप्तसंहितायां ज्योतिषशास्त्रे खण्ड नामाध्याय समाप्तपाठो
दत्तः । ४००

विवरणम्—गार्ग्यसंहिताभिधोज्योतिर्विज्ञानोपनिषद् ।

No. 5. ग्रहभावप्रकाशस्य भुवनदीपकं । *Grahabhāvaprakāśa*
khyam alias Bhuvanadīpikam Substance, country-made white paper,
10×4 inches Folio, 8 Lines, 2-11 in a page Character, Nāgara
Date, 1 Appearance, old Verse Generally correct Incomplete

A work treating of Astronomy and Astrology, entitled *Bhuvanabhavadīpaka* or sometimes called *Grahabhāvaprakāśa*, by Padmanabha Suri. The contents of the work are fully mentioned in the introductory verses. Noticed by Dr R. Mitra in his Notices of Sanskrit MSS, No 850, under the name of *Bhūvanadīpikā* or *Bhāva-bodhikā*. In his notice, we find some difference in the name of the author also, who is mentioned there as Brahmaprabhu Suri instead of Padmanabha Suri, while in the Cat. cat the name is the same with ours. According to Burnell, the name of the author is Padmanabha. See Burnell's classified index of Sanskrit MSS, p 796, No 4 209

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

सारस्य नमस्कृत्य सह सर्वतन्वीपदम् ।

ग्रहभावप्रकाशेन ज्ञानमुपलब्धते भवति ॥ १ ॥

यद्वाधिषा सप्तवीचे ज्ञानोन्मिवशतम् ।

राक्षसीर्गुह्योक्तानि किमुयवाचयितुम् ॥ २ ॥

सर्वं यद्वाच्यं वीर्यं वादयन्मम ।

निर्णयोमीदृकालस्य यथालब्ध विचार्यते ॥ ३ ॥

यद्वा विपत्तौ यात्वा व्याप्तं राजयोगवस्तुम् ।

सामादीनां विचारः स्याद्वैद्यशास्त्रेण फलम् ॥ ४ ॥

जर्म्यं समग्रं रोम्यं जर्म्यं प्रसवी यदा ।

अपत्यमुत्पद्यते स साक्षात् जर्म्यं भवति ॥ ५ ॥

यदा विवाहोऽस्ति विवाहो विवाहो विवाहः ।

भावात्तद्विवाहो वादयन्मम विचार्यते ॥ ६ ॥

बलमना विवाहस्य सदीर्घवर्षनिर्णयः ।
 निवयो लिङ्गवशात् युद्धिकस्य समावस्यो ॥ ७ ॥
 मयूषोमी दुर्ममद्वन्द्वीवादिष्यान्मनसम् ।
 प्रदायकादेविद्यानं नीयतिर्विश्वं ययम् ॥ ८ ॥
 आपादयो दिनेनीयं कथं मासस्य अग्रयाम् ।
 देहावादेः कथं यन्ने दीवधानं महाद्वयम् ॥ ९ ॥
 दिनचर्यां युवादीनां गर्भोदिकम् किं भविष्यति ।
 वृत्तिव्यवहिकम् वारानि ज्ञाने भुवनदीपके ॥ १० ॥

End. नाभिः ।

Colophon. नाभिः ।

विवरणम्—दृढभाषकाभाभिषी क्रीति ज्ञानोपनिषत्सर्वग्रीही, किम् पुनरेतेनमूर्त्तिं वर्त्तते ।
 एतदाभीकविषयास्य स्यात्सर्वं सदात्मं सदात्मिता, सदात्मं सदात्मता ।

No. 6. भुवनदीपकं सव्याख्यानं । Bhuvanadīpakam Savyākhyā.
 nam. Substance, country made white paper, 10x4 inches. Folio, 67,
 bound like a book. Lines, 5-11 in a page. Character, Nāgira.
 Date, 1 Appearance, old, and slightly worm-eaten throughout. Verse.
 Not correct. Complete.

Another complete copy of the same work with a short explanation
 under each of the verses.

Beginning. श्रीमद्भागवतम् ।

सर्वमर्तुनमन्त्रस्य सद्यः सर्वमर्तुनमन्त्रम् ।

दृढभाषकाभाभिषी ज्ञानमूर्त्तिम् ।

व्याख्या ।

सर्वमर्तुनमन्त्रस्य सद्यः सर्वमर्तुनमन्त्रम् । ज्ञानमूर्त्तिम् ।
 सद्यः सर्वमर्तुनमन्त्रस्य सद्यः सर्वमर्तुनमन्त्रम् । ज्ञानमूर्त्तिम् ।
 सद्यः सर्वमर्तुनमन्त्रस्य सद्यः सर्वमर्तुनमन्त्रम् । ज्ञानमूर्त्तिम् ।
 सद्यः सर्वमर्तुनमन्त्रस्य सद्यः सर्वमर्तुनमन्त्रम् । ज्ञानमूर्त्तिम् ।

भावः क्षराक्षरादिसदृशत्वकामयेन । अस्मिन् दयः पञ्चभिर्गुणैराणि
वर्त्यते । अतस्तान्येव पूर्वमुद्दिश्यति ।

End.

गच्छन्त्या पितृमन्दिरे पितृगृहे भिषाचर गच्छति
पत्युयापि यदीयमन्दिरेत गच्छी भिषाचरम् ।
सोद्यारभ्युदित्यवस्थितियोनूदरा भूमिन्द भुवान्
भावः यजिभिरककेन तवयी धाम्नी सुता येन खम् ।
यदीन्तु शुक्रसोमाभां गर्भो वा वीक्षित युगे ।
तदासौ जायते पुत्री नात्र काव्या विचारणा ॥ ६२ ॥
अन्तो लक्ष्मणव्यापि यदि केन्द्रे यमान्वित ।
किं वदन्ती तदा सत्याः स्यादसत्या विपर्ययः ॥ ६३ ॥
यद्भावरकाभाव्य शास्त्रमन्तत् प्रकाशित ।
कगद्भावरकाभाव्य योपघमभूरिति ॥ ६४ ॥

Colophon. इति योधुवनदीपक समाप्तम् ॥ दृढमस्तु ॥ श्री ॥ भवानीश्वराभ्यां नमः ॥

रवि चन्द्र मङ्गल बुध शुक्र एतन्मया रसा ६, जम्बा ८, शरा ५, वेदा ४, वसा, ८
'सागरा ७, गुणा ६ ।

इमं विद्या वारमुक्तिं सूर्यादीनां यथाक्रममात् ।
रविभीमगते दूर समीपे बुधसीमयो ॥
शुक्रप्रकाशार्थं शानराज्ञेन दृश्यते ।
अत्रिनीलचतुर्गुणा जगन्मन्त्रलक्षकरीष ॥
योगिकरीये तिवि वार समन्वितः ।
मन्त्रस्तु हरेः नाम जैव आचक्रा (?) ॥ ६५ ॥

विबरणलूकपूर्वम् ।

No 7. ग्रहयामलम् । Grahayāmalam Substance, country made
yellow paper, 20 x 4 inches Folia, 11 (of which fol 1 is wanting) Lines,
8 in a page Character, Bengali Date 1 Appearance, old. Not
correct Incomplete

A Tantrika work on the worship of the grahas or planets, etc.,
entitled Grahayamala, in the form of a dialogue between Hara

and Pārvati. Noticed by Dr. R. Mitra in his *Notices of Sanskrit MSS.*, No. 393.

Beginning. नास्ति ।

End. नास्ति ।

Colophon. इति ग्रहयोगसिद्धिग्रन्थसमाप्तौ श्रीगणेशाय नमः ।
पठनः ।

विशेषम्—ग्रहयोगसिद्धिग्रन्थसमाप्तौ श्रीगणेशाय नमः ।
विशेषः ।

No. 8. ग्रहलाघवम् । *Grahalāghavam*. Substance, country made, white paper, 11 x 5 inches Folia, 35 Lines, 7-8 in a page Character, Nāgara. Date, 1 Appearance, old. Verse Not correct. Incomplete.

A compendium of astronomical calculation, entitled *Grahalāghava*, *Siddhāntarāhasya*, composed in 1590 A. D., by Ganesa Dāivajña of Nandigrāma, son of Keśava Dāivajña. This is a well-known work generally used in preparing almanacs in our country. Noticed in the Catalogue of the India Office Library, No. 2932, and also by Dr. R. Mitra in his *Notices of Sanskrit MSS.*, No. 2024.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

श्रीगणेशाय नमः ।

तन्मूलककर्माचार्यसिद्धिग्रन्थम् ।

स्वच्छाचार्यादि न तदग्रजनेनवाये-

अन्तर्लक्षणा अथवा केवलाक्षुतिम् ॥ १ ॥

परिमलसमीक्षितेयथाय

इदमुपहारसम्पुष्टमवाप्तम् ।

सुखमयदमाप्तम् ।

अथ रामः कथयति विशुद्धम् ॥ २ ॥

यथायथायुक्तम् ।

सुखमयदमाप्तम् ।

ज्यायापकप्रारहित सुलघुप्रकारं

कर्तुं यद्व्यकरणं स्फुटमुद्यताऽस्ति ॥ १ ॥

End. भाषित ।

Colophon. इति श्रीसकलानामाचार्यव्ययशेखरसहस्रनामजगत्प्रविरचिते ग्रहलाघवाख्ये
सिद्धान्तरस्ये मध्यमाधिकारः ।

विवरणम्—श्रीमच्छेखरविरचितो ग्रहलाघवाभिध सुप्रसिद्धी ज्योतिर्विदस्य ।

No. 9. सटीक ग्रहलाघवम् । Satikam Grahalaghavam Substance, country made colourless paper, 14x6 inches. Fols, 73 Lines, 11-13 in a page Character, Nāgara Dile, ? Appearance, very old, worn out, slightly torn, and writing effaced in parts Verse and prose. Not correct Incomplete

This codex contains the abovementioned work with a commentary, entitled Grahalāghavavivarana by Viṣvanātha, son of Divākara.

Beginning of the Commentary श्रीमच्छेखरस्य नमः ॥

ज्योतिर्विदगुरुत्वा गणनगुरुत्वा निर्भयं शास्त्रानुधि

यद्वक्ते ग्रहलाघवं विवरणं कुर्वेदस्य सन्धीतये ।

अन्ता प्रभुस्तु दिवाकरस्तुतलद्विप्रनाथ कृतो

आद्यज्योतिषगर्भसौकुल्यपरिवाच्याय वाराणसम् ॥ १ ॥

श्रीमद्गुरुत्वा गणेशमणेशदेवसेन य यस्या कृतास्तत्तत्प्रवृत्तेषु ।

स्मिहज्योतिर्विदा अकृतग्रहलाघवटीकायां द्वाकद्वयेन निबन्धा ॥

तद्वयम्—

कृतादी लघुप्रवृत्तिप्यादिपिनामधि

मन्त्रिज्ञानशिरीमन्त्र विवृति श्रीनावतीव्यालतिम् ।

श्रीरम्भवनदीपिका य विवृति मौद्गर्गस्तत्त्व वे

स गार्गादिविनिष्पद्य य विवृति इन्द्रोर्षवाक्यस्य वे ।

सुधीरघ्नतत्त्वमीयन्त्र वे

सुलघाटनीविर्षय द्वालिङ्गाया ।

स्वयंसाक्षात्कारानुसंगीतम् ॥ १ ॥

॥ ५ ॥

[illegible]

End.   भा.सि. १

Colophon. इति श्रीविद्याचरित्रप्रकाशनीतिवृत्तनाट्येष्टप्रतिविमलदत्तभाष्येण समाप्तम् ।
सावित्रारक्षोदाहृतिः समाप्तः (१) ॥

ବିବରଣ୍ୟ—କୌଣସି ନାମପୂର୍ବ ବସ୍ତୁ ବିବରଣିତା ଉପକ୍ରମାଦି ପ୍ରଣାଳୀଦ୍ୱାରା ଶୁଦ୍ଧମାନିତାଦ୍ୱାରା ବିହୀନ ।

* No. 10. पद्मनाभवटीका । Padmanabhavatikā Substance, country made white paper, 11x5 inches. Folia, 31. Lines, 9 in a page. Character, Nāgari. Date, 1 Appearance, not old, but slightly worm-eaten and torn in parts. Prose. Not correct. Incomplete.

Another incomplete copy of the commentary noticed above.

विररवम् - पुनः ३५ किन् पुनोर्निष्ठितवदभाषवटीवाभावमनम्भे विदने ।

No. 11. ग्रहनाद्यवटीका । Grahanadyatikā. Substance, country made Kāṣmīrī white paper, 16×6 inches. Folia, 70. Lines, 7-9 in a page. Character, Nāgara. Date, Śamvat 1836. Appearance, not old. Prose. Not correct. Complete.

A complete copy of the above noticed commentary of the
Grahalignhara.

End.

पुर्वेति पुर्वे भास्वरादय भौडतरा क्वचित् स्थाने विपश्चादौ किमपि यद्
 कर्म सायादि धनुर्गोचिता चक्षुः, तेनैव करणेन सङ्गोपतिगर्भमन्त्रयो य
 कुभत् पुर्वतलाय सत् ऊर्ध्वे ऽग्ने शिखरे अधिरोहति यतस्तेन इति
 जत मयकार्मुकसिद्धिर्न सङ्कलनार्थिता दृष्टिमाधनमिदादि रक्षायिन्
 यन्ते मया अस्मिन् सर्वसिद्धाभितो कर्म धनुर्गोचिधि दित्ता लघु सुगमं
 जतं तस्यमेवा मर्थे मवि कि नाम्नु अपिन् यदयमात् कारणादहं तच्छा
 प्यतः तथा भास्वरादीनां शास्त्रमन्त्रीन् तदधी अस्मि तच्छान विस्तीर्ण
 मम वृद्धिमृता अतस्तदगर्वो मयि नास्तीति । अयानन्तर द्यौकमाह ।
 मन्दिशाम इति अपरा न विपक्षे अपरा यस्मिन् दिक् तस्यांता प्रति तस्मिन्
 विषय स्थानं यथा स यस्मिन् मन्दिशाम् केशव आसीत् किमपि शिष्या
 दिभि माधिसुत कौशिकमोतत्र कौशिका मोतुवन्न सकलमच्छात्रार्थविन्
 सत्त्वंसमीचीनशाम्नायधेना एवविध केशव तस्य मृत् मथेष्ट, तदप्रियय
 भजनात् तद्वरकलमलमिवनात् किञ्चित् किञ्चिद्वकीर्थायकं ज्ञानसर्वं ।
 लब्ध्वा प्राप्य इदं चरत् स्पष्टं स्पष्टाये हने ज्ञानादन्दीभि विविध अर्थेन
 वदते च एतद्वरीन् ज्ञतवानित्यर्थ ।

मौलशाननिवाशिना गुरुपदद्वन्द्वभक्तौ रत

काशीतल्य दिवाकरव्य तनय श्रीविजनायाभ्यु ।

तेनेदं ब्रह्मनाथस्य गवितं स्पष्टीकृतं तद्वृत्ते

श्रीर्व ब्रह्मनिद तदा न शक्नो खाने सदा भावताम् ॥ १ ॥

Colophon.

इति श्रीदेवप्रसादायदिवाकरायमन्त्रिजनायविरचितमिहान्तरद्वन्द्वीदाहरण
 समाप्तम् ॥ अक्षयन्तु ॥ ० ॥ ० ॥ अक्षय १८२९ वर्षे फाल्गुन वदि ७ दिने
 लिखितमिदं पुस्तकं पाषाण्य श्रीमानलो मध्ये सुतपाठनाथे यमं
 कल्याण ॥ ० ॥ ० ॥ अक्षयान्कटिका ॥

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् पूर्वोक्तिविधिता ग्रहलाघवटीका सम्पूर्णा वर्तते ॥

No. 12 ग्रहलाघवटीका । *Grahalaghavatikā* Substance,
 country made white paper, 11 x 6 inches Folia, 70 (of which foll 36—69
 are wanting) Lines, 7—10 in a page Character, Nāgara Date, ?
 Appearance, old, and slightly worm-eaten throughout Price Not
 correct. Incomplete

The first part of this commentary entirely agrees with that of Viśvanātha, while in the latter part it differs from it, and in the colophon also we find the name of a different commentary, attributed to Gaṇeśa Daivajña, the author of the text. So we may infer that this codex contains parts of two different commentaries by two different authors. The first part of Viśvanātha's work occurs first, while at the end, the latter part of a different commentary of the same text, entitled *Graha-lāghavavivṛiti*, "by Gaṇeśa Daivajña. In the Cat. Cat., however, the *Graha-lāghavavivṛitiḥ* is attributed to Gaṅgādhara. The disagreement between these MSS. begins just after the end of the first chapter. The second chapter begins as follows :

यद्यपि रविचन्द्रटीकरचपचाङ्गानवनाधिकारी व्याख्यायते । तत्र
तारः यद्यप्यटीकरथाय भुक्तग्रामं पदमज्ञा च दृश्यमन्वीयमाह
दीप्तिभोजनमिति । निभायादाजिवयादूर्ध्वं यत् किञ्चित् पद्मादिवास
एव दीर्घः स्यात् । But the second chapter of Visva-
nātha's work begins thus—यद्यपि रविचन्द्रस्य अटीकरचं
पचाङ्गानवनाधिकारी व्याख्या च व्याख्यायते दीप्तिभोजनमिति
स्यार्थः' etc.

Colophon. इति श्रीमच्छैलेश्वरविरचितायां यदनामवलिहारी पाताञ्जल्यः समाप्तः ।
समाप्तपार्थ शब्दः । शुभमस्तु श्रीरम्भ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥

विद्वत्सम्-पुनर्ज्ञानं विमुक्तयुक्ता यद्वाच्यटीका, श्रीमद्भैरवविरचिता यद्वाच्य-
विद्वत्सिद्धा काचित्प्रस्ताव टीका विद्यते । तत्र प्रथमः प्रथमनिबन्धश्च प्रथमाध्यायमात्रपरस्व
आवृत्तौ वर्तते ।

No. 13. ग्रहालघवविहितः । *Grahalaghavavivṛtiḥ*. Substance, country-made white paper, 8 x 4 inches. Folia, 152 (of which foll 1—73 are wanting). Lines, 5—12 in a page. Character, Nāgara. Date, 1 Appearance, old. Prose. Not correct. Incomplete.

A commentary on the *Grahalāghava*, by Ganeśa Daivajña, entitled *Grahalāghavavivṛiti*.

Beginning. मालि ।

End ईषा चतुर्था कलानी मरुति धनधनयीर्धनि कृष्णधनयीर्धनि धनधन
संस्तुतिर्धने ॥१३१७०॥ अतस्तपनाक्षे चन्द्रो ह्ययं अथवा चतुर्था कलानी
संस्तारे न ह्ययं इति चन्द्रमन । अथ चक्राय इति ज्ञातव्य ।

Colophon इति श्रीमच्छैब्यविरचितया यद्वलाचद्विज्ञप्ती पाताध्याय समाप्त समाप्त
यार्थं यत्तु यद्वलाचद्विज्ञप्ती ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥

विवरणम्—श्रीमच्छैब्यविरचितयद्वलाचद्विज्ञप्तिनामकयद्वलाचद्विज्ञप्तीकादयोऽर्थं निबन्ध ।

No 14 यद्वलाचयम् । Grahalāghavam Substance, country
made white paper, 15 x 5 inches Folia 18 Lines 5-9 in a page
Character Nāgara Date 1 Appearance, old Verse and prose
Not correct. Incomplete

Another incomplete copy of the work noticed in No 8

विवरणम्—यद्वलाचयम् ।

No 15 गोलाध्याय मिताक्षराभाष्यसहित । Golādhyāyah
Mitākṣarābhāṣyasahitah Substance country made white paper 12 x 7
inches bound like a book Folia 75 (of which folia 1-8 are wanting)
Lines 6-13 in a page Character Nāgara Date (1) 1 Appearance old
Prose and verse Not correct Complete (except the first eight folia)

This codex contains the Golādhyāya of the Siddhānta Śiromaṇi
with a short explanatory commentary, entitled Mitākṣarā. In Cat
Cat the commentary is attributed to Bhāṣkarācāryya the author
of the text Noticed in the Catalogue of the India office library,
Nos 2047-2050 p 1015-1016

(1) The date of the composition of the Siddhānta Śiromaṇi as given at
the end of the work is 10th 2 Saka The date of Bhāṣkarācāryya's birth
is Saka 1036 He wrote the Siddhānta Śiromaṇi when he was 36 years old
1036 + 36 = 10th 2

Beginning. भानि ।

End. इदानीं सिद्धान्तवदनकालमाह ।

रसगुणपूर्वमहो १०३६ समशकटपसमये ममीत्पतिः ।

रसगुण ३६ यथेष्ट मया सिद्धान्तशिरोमणौ रचितः ।

इदानीं विद्वज्जनानुनयनादमीदृशं प्रतिपाद्य तद्व्याख्यात्मनः प्रागल्भ्यं प्रथयन्माह ।

गणितसम्बन्धसन्दर्भोद्भेदभार्गवधीमतः ।

उचितीऽनुचिती यन्मे ध्याये तत् सत्यतां विदः ।

गणितसम्बन्धसन्दर्भोद्भेदभार्गवधीमतः । असीं अद्भेदभार्गवधीमतः उच्यते । मूलपदैरुपरि यानि पुत्राणि अदीर्घाणि दर्भेष्वपि यत् असीं अद्भेदभार्गवधीमतः यदा तोत्त तथा यत्त नतिस्तीत्या अभेदमपि प्रमेय भिन्ना-
न्मन्विद्यते । तथाविधस्य गणितसम्बन्ध, प्रथम उच्यते । अनुचिती मे तथापि लतः । तद्वाच्यं हि विद्वज्जना गणकास्तत् सत्यतां । इदानीमाद्य-
द्वयवापराद्य परिहरन्माह ।

ये इहा लघवीऽपि ये च गणका यज्ञास्तर्हि च तान्

अनर्थं भव तैर्मया यदधुना पूर्णोक्तयो दूयिताः ।

कर्तव्यं कटुवाचना प्रकथने पूर्णोक्तिविश्रान्तिना

तन्तद्भूषणमकरेण निररां नास्ति प्रतीतिर्वितः ।

आसीत् सप्तकुलाचलादितपुरे निःशेषविद्यानिधि

साधूनामवधिर्महेन्द्ररत्नो देवप्रचूडामयिः ।

तत्प्रकाशरचारविन्दयुगलप्राप्तप्रसादः सुधी

मुग्धोदीषकरं विदग्धनयकप्रोतिपदं प्रस्तुटम् ।

एतद्व्याप्तमदुक्तियुक्तिसर्वस्य हेतुवचस्य विदा

सिद्धान्तवदनं कुतुहिलवर्गं चको कविर्भास्करः ।

प्रथममुक्तं प्रपठतो गणकस्य गोल

सम्बन्धसत् सरल्युक्तिमतप्रवासे ।

प्रथोत्तराद्यैर्विषयवार्तिसिक्त-

मूलान्तीममनता समुपैति तद्विम् ।

केचिद्भूत पठित्वन्ति प्रथाप्याद्यस्य केवलयम् ।

तद्वये लिखिता अथ प्रथाः प्रागुहिता अपि ।

Colophon इति महन्वरीयाध्यायसुतभास्कराचार्यविरचित सिद्धान्तशिरोमणी भवासना
भाष्ये मितान्तरे गोलाध्याय समाप्तः । अथ तानि पत्र्यर्था ११०० ।
विवरणम्—पुस्तकैऽङ्कितं सिद्धान्तशिरोमण्यन्तर्गतगोलाध्याय समाप्तो वर्तते ।

No 16. गोलाधिकारः । Golādhikārah Substance, country made white paper, 12×5 inches. Folia, 22 Lines, 59 in a page Character, Nāgara. Date, ? Appearance, rather old, and slightly worm-eaten in parts. Verse Not correct Incomplete

A work treating of the Gola or sphere in Ārya metre, entitled Golādhikāra, by Āryya Bhaṭṭa. The codex under notice has neither a beginning nor an end, but only a few lines on the eclipse of the moon

Beginning नास्ति ।

End. नास्ति ।

Colophon. इत्याद्यभ्यास्य महान् सिद्धान्ते गोलाध्यायाधिकारपटुर्द्वयः ।

विवरणम्—पुस्तकैऽङ्कितं श्रीमदाद्यभ्यासस्य गोलाध्यायस्य कति अङ्कितानि पत्र्याणि सन्ति ।

No 17. जयविनोदसारणी । Jayavinodasārāṇī Substance, foolscap paper, 14×8 inches, bound in the form of a book. Folia, 19 Lines, 15-35 in a page. Character, Nāgara. Date, ? Appearance, not old Mathematical figures Incomplete

A table to calculate lunar days, etc in order to prepare an almanac, entitled Jayavinodasārāṇi or a table prepared under the auspices of Maharaja Jayasimha of Jayapur. This codex contains tables for the calculation of Tithis, Nakṣatras and Yogas only
Anonymous

No. 18. 'वर्षतन्त्रम् वा वर्षफलम् । Varṣatan tram or Varṣaphalam. Substance, country-made white paper, 12 x 5 inches. Folia, 36. Lines, 7-8 in a page. Character, Nāgara. Date, 1 Appearance, very old, worn out, torn, and worm-eaten throughout. Verse. Not correct. Incomplete.

An astrological work for the preparation of horoscopes, entitled Varṣatantra or Varṣaphala, by Nīlakaṇṭha, the famous author of the Tājika. It is in fact an extract of his Tājika made at the request of one Śiva, who is qualified with only the epithet *vidvat*, the learned.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥

स्वस्वामितार्थं न हि लघुभीमा
निम्बिन्नमीशानमुखा सुरीषा ।
विना प्रसादं किल ग्रह नीमि
तं दुर्दिपाज नितिसामवेत्ती ॥ १ ॥
जातकीदित दशाफल यतः
स्पृष्टकालफलदं स्पृष्ट दृष्टान् ।
तत्र न स्फुरति देवविश्रुति
सहस्रवर्षेऽन्धफलमादित्याजिकान् ॥ २ ॥
गता. समाः पादयुता.
प्रकृति २६३ समागच्छान् ।
अवेदान्तवटीयुक्ता
अन्धवापादि संयुता ॥ ३ ॥
अन्ध प्रवेष्टे वारादि सध
तटे (?) विनिर्दिष्टे
शिव ११घटी. स्वर्गादौ दु १२०
समाख्याः स्वादि २० शिवित. ॥ ४ ॥

End. नाति ।

Colophon. इति भावस्य दृष्टफलम् ।

At the end of each chapter occur verses to the following effect,

मर्गान्धमस्य च शिष्टतद्विहितानामपि सन्नुक्तो
 इमन्नीलमतिर्व्यधात् खलमसम्भवे अगु पद्धतिम् ।
 तत् सुखे खलु नीलकण्ठ विबुधो विद्विष्यन्नुक्त्या
 भावस्य चरुपद्मदीप्तगुणगुणं फले शीघ्रमात् ॥

विवरणम् — शीनीलकण्ठतज्जगत्पद्धतिविषयकोऽयं निबन्ध ।

No. 19. जातककर्मपद्धति । Yātakakarmapaddhati Substance, country made white paper, 12×5 inches Folia, 17 Lines, 3-7 in a page. Character, Nagara Date, 1737 Saka Appearance, not old Verse Generally correct Complete

A manual for preparing horoscopes, and foretelling the fate of a person by it, entitled Jātakarmapaddhati or Śrīpatipaddhati, complete in eight chapters, by Śrīpati Bhaṭṭa Noticed in Dr. R. Mitra's Bikaner Catalogue, No. 733, p. 338

Beginning. श्रीमहात्मनस्तु नमः ॥

मया तां श्रुतिदेवतां विस्मयमानोद्भवे कारय
 तन् पादाम्बुद्वयवादाविकसदीधी बुध श्रोयति ।
 शिष्यप्रार्थनया विचार्य सकलान् दीरामनाद्यान् सुहृ
 र्भक्त्यै जातककर्मपद्धतिमहं दीपाविदां श्रोतये ॥ १ ॥
 श्रेयोऽयं चर्चनं हि जन्मसमस्यादादिवले स्फुट
 तत्कालप्रमथविप्रसहिता कार्यालतय यदा ।
 सिद्धांशोपरिस्फुटीपकरचैते पावकान् कर्मणा
 भावा छेदद्वयो वलानि च ततस्तेषां विचिन्त्यानि यद् ॥ २ ॥
 मध्याह्नाद्यमतीर्य एव विवरे कालं स चक्षुःशत
 नीऽप्यमसि परिश्रुतोरविनिशामभ्यान्तरे शीघ्रत
 मभ्याह्नात् पतिते तु वासरगते म्यात् प्राक्कपालं न ।
 यातेऽशुदलोमिते पुनरिदं प्रत्यक्षकपालं भवेत् ॥ ३ ॥
 रात्रौ श्रेष्ठे वलं वा भवति हि समये अन्य चेत्तटीभि
 र्युक्ते वासरार्द्धे वा न तत्पटिका प्राक् पतौ शीघ्रमेव ।

Colophon. इति गृह्यदशा प्रणीतः। इति ग्रन्थदशा प्रणीतः &c. &c.

विषयम्। जन्मदिवसविचारविषयकोटि निबन्धः।

No. 21. जातकावली। Jātakāvalī. Substance, country-made white paper, 12 x 5 inches. Folia, 9 Lines, 2-9 in a page Character, Nāgara. Date, 1 Appearance, not old. Verse. Not correct. Incomplete.

A treatise on horoscopy, entitled Jātakāvalī. Anonymous.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः।

अथ प्रसूतिकाध्यायः।

श्रीमे भवे हयो प्रोक्ता चत्वारि उपदृश्यते।

महर्षि मिथुने तिष्ठः सप्त इति कथं च ॥ १ ॥

गुरुं कार्मुककन्यायां नूतिका पक्ष विद्यते।

विदे वैश भवेत् शेषि जन्मकाले विनीकयेत् ॥ २ ॥

End. जालि।

Colophon. इति राजपदीम्।

विषयम्। अथमपि निबन्धो जन्मः कार्मुककन्यायादिविचारविषयकोटि निबन्धः।

No. 22. जातकाभरणम्। Jātakābharanam. Substance, country-made colorless paper, 12 x 4 inches. Folia, 105 Lines, 8-10 in a page. Character, Nāgara. Date, 1 Appearance, very old, worn out, and torn in parts. Verse. Not correct. Incomplete.

A work containing a dissertation on the future prospects of children from the astral conjunctions at their natal hour, entitled Jātakābharanam, by Śrīdharmarāja. Noticed in the India Office

Catalogue, No. 3075, p 1077 B. Also in die Handschriften-verzeich-
nisseder Koniglichen Bibliothek, No 866 (Chambers 290), p 259.
See also Dr. R Mitra's Bikaner Catalogue, No. 643, p 299.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । श्रीविष्णवे नमः ।

श्रीदे सुदारु ऋदयारविन्दे

पादारविन्द परमस्य वन्दे ।

मन्दोपि यन्म कारणेन सद्यो

दीर्घाचमन्दोपमता समतिः ॥ १ ॥

उदारधोमन्दरभूषरेण

प्रमथ्य ह्योरामममिश्राजम् ।

श्रीदुष्टिराज, कुहन किलायां

भायां सपर्याममलोत्तरि ॥ २ ॥

श्रीदराजगुरुपादपङ्कजं

मानसे खलु विचिन्त्य मन्त्रितः ।

जातकाभरणान्म जातक

जातकसुखदं विधायते ॥ ३ ॥

प्राप्तोक्ता यो जन्मपत्तौ करोति

भगवन्मालीकानां तस्य चित्तम् ।

अनुदिष्टं स्यात् मती जातकेष्टिम्

कुर्वन् व्यक्तां जातकोक्तिं च सन्ध्याम् ॥ ४ ॥

विचित्रपत्रोकरपादराशिं

यस्य विनायकविनिष्ठायां ।

समर्थमस्तु प्रकटार्थविषय

मयं ततो गामं ययार्थमस्तु ॥ ५ ॥

सम्पन्नलाभोर्वचनान्विताणि

पद्यानि चापि समुदाहृतानि ।

तावन्म पत्नीकरणप्रवीणा

नेत्यम्कराणि प्रथम लिखन्तु ॥ ६ ॥

प्रथमस्य सप्तसारकल्पमैत्रीलोकाश्विनी

मैत्रीलोकाश्विनीरविमयीकर्मताम्बुजम् ।

दानानिभन्निवेर्निम्नसरस्वतिरदानीमोपास्मिन्ने

+ + भेदभर करोत्युपदानी च श्रीदेसे कल्पताम् ॥ ७ ॥

पुण्यधनं पुण्यमुक्तानुशालो
 पुमान् बलीयान् विजयद्वयभक्त
 क्षामी चिरायुजनयानयोः
 स्यान्माधवे बान्धवसौख्ययुक्तः ॥
 क्षमान्वितश्चक्षुःशिवश्च
 विदग्धवासाभिमुखश्च मीनः ।
 विदिमवुद्धिं खलु दीवस्मो
 व्यसोऽहं जगत्तरीं नरं स्यात् ॥
 मनुष्ययोऽनन्यवचोविलास
 प्रसादयोःखो गुरुवत्सलश्च ।
 सदाप्रिमान् यमकप्रकृतं वा
 दायादृजो गार्हपत्यभिमनः ॥
 पुत्रैश्च पौत्रैश्च कल्पमणिषो
 सुखो च तातश्च विदग्धकला ।
 लोकप्रसिद्धं कफवान् वदाम्यो
 यं श्रावणे पुण्यगुणे प्रपन्नः ॥
 शीमान् भवेत् शीतकल्परश्च
 दाता च कालावृत्तजगत्सीधः ।
 सुखं च दुःखं विजितां हि मर्त्यो
 भट्टीभवद्वाद्रपदानुश्रव्या ॥
 विद्वान् धनी राजकुलप्रियश्च
 मत्काम्यकथा बहुभल्ययुक्तः ।
 दाता पुण्ययो बहुभल्ययुक्तः
 स्यादाग्निनेऽपान्तिस्थश्चिन्मात्रो ॥
 सत्कर्तृकर्ता बहुवाम्बिष्यो
 धनी लसत्सुखं चित्तालम्ब्य ।
 कामं भूतान् जयविजयार्थं
 सत्कृत्यकृतं कान्तिकजातमन्या ॥
 सुतोऽयं यानिरतः सुधीश्च
 कल्याणाय पुण्यो विन्यासो ।
 वरापकथाद्वयसाधुमाध्वं
 क्षान्तिद्वयोरे विभवैः सम्यतः ॥

परोपकारी पितृवितर्हीनः
 कष्टार्थितार्थव्यसक्तविभिन्नः ।
 मुमुक्षुमन्त्रः कृतमात्मवत् ।
 पौर्णमासीनां पुत्रवत् कृत्वाङ्गः ।
 सन्मन्त्रविद्वैदिकसाधुयोगी
 योगीश्वरविद्याभ्यसनाश्रितः ।
 भुवेर्दिग्वादिदत्तारिहरी
 साधोदय स्वादनघो मनुजः ॥
 परोपकारी कुमलो दशानु-
 वलान्वित, कोमलकायमाली ।
 विलासिनी केलिविलासशीली
 यः फलानुने फलानुघो विलास ॥

Then the action of a fortnight and that of each of the lunar days are similarly mentioned. One born in full moon becomes—

पञ्चशिराशुः सुतरा सुशीलः
 शीतुवद्वान् कोमलकायकान्तिः ।
 सदासदानन्दविभूतकल
 वैश्वानकाशजु बलचपच, ॥

The characteristic of one born in Pratipat is thus given—

वज्रजलपरिवारवाहविद्याविवेकी
 कलकमन्त्रविभूतविशाली सुशील ।
 शक्ति सुवृत्तकान्तिर्भूमिपात्राविविध,
 प्रतिपदि यदि भूतिर्जायते यत्न जन्तोः ॥

So on. After this the effects of the Vāris (days) are thus mentioned—

मूर्तोऽन्वकेभ्यो विजयो रथावे
 ग्गामावत्, पितृव्यप्रकीर्ण ।
 दाता महीतृषां ह्युतो महीना
 दिने दिनेश्वर मवेन्मनुजः ॥
 माघः मयानः पितृव्यान्विभिन्नः
 मन्त्ररेन्द्रावहविभूतिः ॥

મુલે ચ દુ લે ચ સમસમાધો
 મારે નર મોતકરણ જાત ।
 મત્તોક્તિરત્તલ્લરણમિથ યા
 મરન્દમત્તો ચ મરોપમોતો ।
 સત્તાન્વિતસોમતરસમાધો
 દિને સવત્રાસનિમન્દનમ્ ॥
 સદ્ગુણાત્મો ચતુર્થાભિલાસ
 મોમાન્ કલ્પાકોમ્લતામમેત ।
 ચલિકાક્રિયાયાં હિ મવેદમિત્ર
 યાત્રો મુલ્લોપદિનોદ્ધવો ચ ।
 વિશાન્ મળો સન્નમુલ્લપમો
 મનારમ આરતિત્તમ્કામ્ ।
 આપ્યંદ્યેય જનમિથે કા
 દારે મુદ્યાંદ્ય નરભૈ જન્મ ।
 સુમોલસકુચિતકેમપામ
 પ્રવચ્ચેયો મતિમાન્ વિરેણાન્ ।
 મુદ્ધાન્વર મોતિમરો નર ત્વા
 ત્ત્વન્માર્ગ્યો માર્ગવશ્ચારજાત ,
 અકાલેસવાત્રચપ્રકાશિ
 મત્તોગ્નિત્તો દુલ્લસદ્દયસિ ।
 મત્તોગ્નિત્તો દુલ્લસદ્દયસિ ।
 મત્તોગ્નિત્તો દુલ્લસદ્દયસિ ।
 મત્તોગ્નિત્તો દુલ્લસદ્દયસિ ।

Then the effects of the Stars, Yogas and Karanas are similarly mentioned Thus the work is a most interesting one It discusses all important matters in easy Sanskrit, so that one going through it can easily prepare Janmapatris or Horoscopes

End માખિ ।

Colophon इति ज्ञानकावचने अष्टावक्राचार्येण ।

વિવરણ—પ્રોટુલિયાશિરવિત્તજાતકાનરઆમિથ મુદ્ધિરુજાતકાવચ્ચકોનિવચ્ચોપમ્ ॥

No. 23. जातकाभरणम् । Jātakābharanam. Substance, country-made white paper, 12 x 4 inches, bound like a book. Folia, 124, (of which foll. 1—6 are wanting) Lines, 9 in a page Character, Nāgara. Date, 1 Appearance, old. Verse. Generally correct. Incomplete.

Another incomplete copy of the same work having neither a beginning nor an end.

विदरणम् ।

No. 24. जातकयत्प्रक्रमणिका । Jātakayātprakramanikā. Substance, country-made white (Kāśmīrī) paper, 12 x 5 inches. Folia, 5. Lines, 3—9 in a page. Character, Nāgara. Date, 1 Appearance, old, worm-eaten, and torn in parts Verse Not correct Incomplete

An elementary treatise on horoscopy for beginners, entitled Jātakayātprakramanikā. Anonymous.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

नक्षत्रादीनिदिनकरः कुर्वतेऽष्टमीदां
 वृष्योपुतीवित्तुने वृष्योपुकोपम् ।
 कायाद्युतः प्रकुर्वते नक्षत्राः सभाजं
 जीवेन्दुमार्गवदुषाः सुखकालिदा स्युः ॥ १ ॥
 नृत्वावद्वह भवविनाशकराः प्रदिष्टा
 दिनस्थिता वित्तमैयवभूमिपुषा ।
 नन्दीवृषः सुन्दरुर्ध्वमन्दनी वा
 नानाविधे भवचयं कुर्वन् भवस्थः ॥ २ ॥
 भाग्य करीति नीवज रजमोकरोऽति-
 कीर्त्यायितं चित्तिसुतः प्रचुरप्रभावम् ।
 मिर्द्धि वृषः सुचिपत्वं सुविनोतवेवं
 भीषी प्रियं वृषकरी वित्तमैयवभूमिपुषा ॥ ३ ॥

आदिभ्यो भोजनस्य सुखसिद्धिर्नाहं
 नृणां जन्मनि नरं सुखं नृणां
 मोक्षोद्युध सुखमुद्युधैर्मुदितं
 मोक्षं भव्यं नरपतिं यत्नं यद्विनाम् ॥ ३ ॥

End वास्ति ।

Colophon. इति नरनाटकः । इति जयचन्द्र + + श्रीकृतम् ।

विवरणम्—यद्यपि जातकविद्वजो विद्वन् ।

No 25. जातकोदाहरणम् । Jātakodāharanam Substance, country made colourless paper, 12x5 inches, bound like a book. Folia, 70. Lines, 5-13 in a page. Character, Nigara. Date Kanwat 1712, Saka 1977. Appearance very old worn out, torn, and worm-eaten throughout. Prose and verse. Not correct. Complete.

A commentary with illustrations on Śrīpatis Jātaka-paddhatis entitled Jātakodāharanam by Kṛishṇa Dānyajñī son of Śrīvallabha Dānyajñī. The codex contains also passages of the text along with their commentary.

Beginning श्रीमद्भागवतम् ।

मत्वा गी तृतिदीक्षतां विष्णुमयशानोद्वेगे कारक
 तन् पादाम्बुदह पसादविकसदीपो दुष श्रीवति ।
 शिष्यप्रार्थनया विचार्य सकलान् दीरावभाषान् मुह
 र्दत्ते जातककर्तृपद्धतिमर्ह दीराविदा श्रीतये ।

व्याख्या—

अर्ह श्रीपति श्रीपतिभट्टनामा द्विज शिष्यप्रार्थनया जातककर्तृपद्धतिं
 मत्वा । जातकस्य जातकः । जातकस्य जातकस्य जयचन्द्राभिस्तदस्य
 जनिमयमाद्यमकविद्वज आत्मा जातकशिल्पिन् । जातकशास्त्रं यानि
 कर्माणि अस्ति तद्विद्वजो यद्वति भागे कर्मेव निदपयमित्यर्थः । किं
 कृत्वा सकलान् दीरावभाषान् मुहुरित्यार विचार्यः दीरा जातक

शास्त्रं । तदुक्तं सागवत्यां । श्रीरितिशास्त्रमंशा जगत्स्य तथा राशिरेति ।
 श्रीराजातकशास्त्रं तदुपा अत्रमा मुनयस्यात्तान् मुहूर्तिचाये किं मत
 किममत् किं बहुमतं किं मन्वमतं किं भाव्योक्तं किं निर्मानमुक्तमिति पुनः
 पुनर्विचाये हुनिमुक्तमर्थमद्वीकृत्य ज्ञातककर्तृपद्धतिं वत्स इत्यर्थः । किमपि
 श्रीराशिदा ज्ञातकशास्त्रज्ञानां धीतेषु । पुनः किं कृत्वा तां प्रसिद्धीं अति-
 देवतां मत्वा । अतः प्रष्टव्यं देवतामभिज्ञाधो सरस्वती तामित्यर्थः ।
 यथा अतथोवेदा स्वयं या देवतामुप्यत्नेन प्रतिपाद्या परमेश्वरत्वा तामित्यर्थः ।
 कथं भूतो अतिदेवतां विमलमयज्ञानोदमतः काङ्क्षं त्रयाणां समधानां भूत-
 भविष्यवर्तमानानां विमलमयानां लक्षणया तत्तत्कालीनवस्तूनां यज्ञज्ञानं
 तस्य या सद्गतिरूपिणिः तस्याः कारणं । यथा अतिदेवतायां प्रसादेन
 विकल्पदर्शितं भवतीत्यर्थः । कथं भूतोऽहं तत्पादास्तुष्टप्रसादविक
 मरीधः । तस्याः अतिदेवतायापरणकमन्ववसादेन विकलमन्वीधः ज्ञानं यस्य
 स तद्योक्तः । पुनः जयभूतोऽहं बुधः पण्डितः । अद्याप कर्तव्यं संक्षेपतः
 शास्त्रविहीनमिति ज्ञातमिति ।

End.

अथ अन्यममार्तिं वेतालोधिनाह—

इति ज्ञातककर्तृपद्धतिं गुरुपादाज्ञयुगवसादत ।

परशिवजनप्रबोधिनीं ज्ञातवान् श्रीपतिरवशावली ।

व्याख्या—

अथजगुः शास्त्रं अथवीं श्रीः श्रीपतिरावायेः गुरुपादाज्ञयुगवसादत,
 ज्ञातककर्तृपद्धतिं इति ज्ञातवान् । कोटिर्गो ज्ञातककर्तृपद्धतिं परशिवजन
 प्रबोधिनीं वरः श्रीः वः शिवजनस्य प्रबोधिनिं श्रीमत्या अस्तीति । अथ
 अन्यश्रीकर्तृपद्धतिं तथा प्रसेपज्ञागार्थं अथसंज्ञां मानित्याह—

अध्यायानामष्टके ज्ञातमंज्ञा

सद्गतास्ती वद् विचन्द्रमसाचा ।

भीकानुष्टुप् अन्धसा अन्धसंज्ञा

श्रीकिंकेलाश्रया हि विज्ञाया ।

व्याख्या—

वद् विचन्द्रमसाचा वद्विजदधिकं ज्ञतं १११ प्रमाणं सन्ध्याश्रयो भीकानु
 अनुष्टुप् अन्धसा तु एकेन श्रीकिंकाश्रया विज्ञाया अन्धसंज्ञा भीकानु एतदुक्तं

भवति यानि हानि निवहानि तानि यत् विग्रहार्थं ग्रन्थे १३६ ।
यदा तु चार्थिभूतचराचारीक द्वाक क्रियते इति ध्वन्या मणना क्रियते
तदा तु ग्रन्थस्यैव द्वाकाधिकं भवतीति ।

Colophon. इति श्रीवज्रभट्टेवमात्रजश्रीकृष्णदेवप्रविरचिते श्रीपतिभट्टीयज्ञातकपद्धत्या
द्वरण चटसोऽध्यायः । स १०१९ शके १५०० यावत् शुक्ल ७ रवी चातिथि
राजप्रासादेन । श्रीरम्भु । यमसम्पु ।

विवरणम्—निबन्धोऽयं श्रीवज्रभट्टेवमात्रजश्रीकृष्णदेवप्रविरचितज्ञातककर्मपद्धत्याद्वराभिध
श्रीपतिभट्टीयज्ञातकपद्धतिटोकादयः ।

No. 26. जीवप्रकाशोदाहरणम् । Jivaprakāśodaharaṇam Sub-
stance, country made white paper, 10 x 7 inches, bound in the form of a
book Folia, 35 Lines, 6-14 in a page Character, Nagari Date, ?
Appearance, very old, slightly torn and worm-eaten throughout Prose
Not correct Complete

A commentary on the Jivaprakāśa, an astrological work, by the
author of the text But as the text is not in hand, the name of the
author cannot be found Passages are quoted from the work of one
Jivaśarman by Varahamihira, Keśava, etc. It would not be, therefore,
too much to think that this Jivaśarman is probably the author of
the Jivaprakāśa and its commentary

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथोदाहरणं जीव प्रकाशस्य प्रत्यक्षम् ।

इदं समाप्तिं भवती श्रीशक्तिः स्वराट् प्रभुः ।

प्रारम्भितयस्य निर्विघ्नपरिसमाप्तिकालना विमिश्रितपारम्पर्यप्राप्त
नमस्तारसमाप्तकं भवत्ये शिष्यशिक्षायै निबन्धोत्तरादेन सप्रयोजन
सर्विकीर्षितं प्रतिज्ञायते ॥ श्रीसङ्गच्छीर्षितं इति ।

ग्रन्थे समदर्शा राशौ सायतासु ५१० शुक्लस्य दृष्टोदय तदेवदाह ॥ ततः
यदा कालिरनुपपद्यते वेदिति ॥ ५१ ॥ एवं पुण्यानापिमोदयसाधनं शुद्धसाधने
विस्तृतिलां सुपतीनां सुखभवायेति दिक् ॥

No. 28. ज्योतिर्विदाभरणटीका सुखबोधिका । Jyotirvidabhara
natika Sukhabodhikā Substance, country made white paper, 15 x 9
inches Folio 167 Lines, 4-9 in a page Character, Nāgara Date,
Simvat 1885 Appearance, not very old, but torn and worm-eaten
throughout with different hand writings Prose Not correct Complete

A commentary on the Jyotirvidabharaṇa, entitled Sukhabodhikā,
or Subodhini according to the Cat Cit, by Bhavamuni or Bhava
ratna, pupil of Śrīmahimāprabha Suri, a Jaina

Beginning. श्रीमच्छेषाय नमः ।

श्रीमान् पार्श्वजिनोविश्वकर्मण पादा प्रभु पूजनी
द्वाक्चित्रमचलनृकुर्यामिहभवर्षादि प्रजार्ता पुर ।
सन्कीर्णानकनादपूरितजगतसाकल्य दृष्टापदी
गोत्राद्येनुरस्येति विज्ञयत विवेकचित्तमसि ॥ १ ॥
नत्वा गुरुं हरमपीममुख्यं खेटान्
योकास्त्रिदासकविशक्रविनिर्मितस्य ।
ज्योतिर्विदाभरणनामवरागमस्य
भक्त्या गुरुकर्म सुखवाञ्छितम् ॥ २ ॥
दीपलभ प्रवरर्षाणिमिकाद्वय
द्वन्द्वपाठकगुणाययस्यिताम्
श्रीयुक्तपूज्यमहिमममूर्तिराजो
मिथ्येव भावगुणिना सचका यद्योचितं ॥ ३ ॥

अथ स्यादर्थे स्यात्कृत्वास्त्रिदासकविशक्रीवसन्निपत्तकर्मण ससुचितं
द्वैतानमस्तारवपमद्वयवाचरवगुणव्यवगुण्यमाह—

End.

अथ स्यादर्थमस्तिक्याने दर्शयति यद्वैरिति सिद्धुरा दृष्टोऽ दर्शनानि
यत् ॥ अथ ॥ १० गुणस्य १ पदमिदं १०५८ सक्ति प्रमित कस्यो
कस्त्रिपुत्रे यात यत मति माधवस्यैव वैशाखे माघ मया स्यात्किथोपक्रम
स्यकरवपारब्धो विहित जल अ पुन ऊर्ध्वे कार्त्तिकमासि स्यसमाति
विहित जल कस्य ज्योतिर्विदा देवशान्ति शीतं किं जलमा माकास्यविधान
मास्त्रिदितग्राममादद्यात् विधाया दृष्टा अथ स्यात्ते मन्त्रमपि दर्शितं यत
ज्योतिर्विदा शीता मयया चासी मा स्यात्तु शीतमा तस्या सन्धीपमि ६
श्रीतमा ६ प्रवर्णमपि लभसि ॥ ११ ॥ अथ सुखबोधिकाज्ञानप्रमत्तिमाह—

अर्धकालवद्व्याप्त आत्मारामोत्तराग्नि य

द्वैतानमस्तारवपमद्वयवाचरवगुणव्यवगुण्यमाह—

Colophon.

इति श्रीपार्ष्णीयमीयगच्छाधिराजभट्टारकपुरन्दरश्री श्रीमहिमप्रभमूरीश्वर
चरणसरीसृक्षचरुकायमानमिथ्यभाष्यविरचितायां श्रीकालिदासकृत
ज्योतिर्विदाभरणसुखवाधिकायां यज्याध्यायनिबन्धकमश्रीविक्रमाजंठप-
वर्णनोनाम शक्तिशतितमोऽध्याय सम्पूर्णः ॥ १२

मच्छे श्रीमहिमप्रभाष्यमूरी श्रीपार्ष्णीयमीयाभिध

शिव्य श्री + + माञ्जुसुतो दी भावरत्नाभिध ।

वाङ्मां कुचिसंमुद्रव स कृतवान् श्रीपञ्चन यत्तने

द्वन्द्वीयाकरणाभिधान + + + + लङ्कारयुक्तामिमाम् ॥

श्रीचौशीश्रीश्रीविषयवलयकरे. सुश्रितेविक्रमाब्दे

पुके पते सङ्ख्ये विषयवलयविधी वासरमल्य धारे ।

पुन ज्योतिर्विदासङ्ख्यविरचय कम्पिनीपाठयेह

सोधोराभोज्यलेखीदिह मुलिविषयनोज्ञानवेरैरित्तुं ।

सप्तम् १८८१ पापे सप्तपते पञ्चम्यां रविवासरे ।

No 29. **ज्योतिर्विदाभरणम् ।** *Jyotirvidabharanam* Substance, country made white paper, 15 x 5 inches Folia, 80 Lines, 6-9 in a page Character, Nagara Date of writing 1 Date of composition, after 3062 years of the Kaliyuga Appearance, very old, worn out, torn, and worm-eaten in most parts Verse and prose Not correct Complete

A work on astrology, entitled *Jyotirvidabharana* or an ornament of Astrologers, attributed to Kālidasa, the best Jewel in the court of king Vikramaditya See Catalogue by Kielhorn, No 228, by Buhler, Part 4, No 138, by Dr Mitra, Bih No 333, by Weber, No 1743, and also the Catalogue of the India Office Library, No 2090, p 1062 B

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीसामन्त्रिवाय नमः ॥

रेव्याभिहारितवज्रितपराशराधे

मन्तोदित जगन्मन्त्रव्यवहारसिद्धे ।

यद्यान्यहं ननु तदव विरे यदाक्ये

श्रीविदाभरणनामि महद्य वेवम् ॥ १ ॥

यन्नाम्सद्भिर्विदितोदमपचराभौन्
 यद्यनन्तरं विरचयामि वरीकृत्युक्तैः ।
 मत्वा वराहमिहिराटिमनोरमे
 ज्योतिर्विंदाभरणसम्यक्सम्पत्ताह ॥ १० ॥
 मौर्यस्य सावकस्यैन्दवमाचमनं
 यैव गुह्यरस्य मनोमदतामनेन ।
 मान विधेर्मेव तयाश्चिन्तकर्मभिरे
 मानानि मानवकर्म सुनिर्णये स्यान् ॥

End.

तस्मिन् सदा विक्रममविनीतं
 विराजमाने ममवतिकाया ।
 मन्त्रं प्रज्ञासम्यक्प्रदीप्यमाणद
 भभूव मध्ये च यैव कर्म ॥
 शङ्खादिपण्डितवराः कवयस्तमेका
 ज्योतिर्विन्दः समभवथ वराहपुष्पाः ।
 श्रीविक्रमार्कं नृपसंस्तुतिं प्राप्नुवन्ति
 कैरव्यं नृपसंस्तुतिं कल्पे कालिदासः ॥
 काव्यमयं सुमतिरुद्भूतं प्रपुष्पं
 + + + ततो ननु कियत्पुतिर्नृपवादः ।
 ज्योतिर्विंदाभरणकालविधानशालां
 श्रीकालिदासकवितीति ततो ममव ॥
 यैव सिधुदर्शनाभरणगुणे १०६८ यांते काली मन्त्रिते
 मासे भाववमन्त्रि के च विदितोदमन्त्रिधोपक्रमः ।
 नानाकालविधानशालादितं शानं विन्दोकादरा
 दूर्जं यन्मसमादितं विदितं ज्योतिर्विंदां प्रीतये ॥

Colophon.

इति श्रीविक्रमचूडामणिश्रीकविशालिदासोदिते श्रीज्योतिर्विंदाभरणे
 यन्माध्यायनिकपण्डकमन्युपश्रीविक्रमार्कवर्णनं नाम द्वाविंशतितमोऽध्यायः ॥
 ११ ॥ ० ॥ अष्टमः ॥ यन्माः साम्प्रतिप्रज्ञादान् स एव शरणं मेऽस्तु ॥
 इत्यस्य १८२६ सूचयन्मस्य २६२० श्रीहमासे कृष्णपक्षेऽष्टम्यं भौमवासरे ॥

विरचयम्—श्रीकालिदासविरचितो ज्योतिर्विंदाभरणम्भिषीय सुप्रसिद्धो ज्योतिर्विंदाभरणम् ।

handwriting is not legible in some places. Colophons too are seen of different kinds, such as इति ज्योतिःसारोद्धारः, इति मृगादिचक्रं चानयोरे चपनचक्र-
चक्रम्, etc. As two different works of the same name by two different
authors are mentioned in the Cat. Cat., one by Kāśinātha and the
other by Nārāyaṇa, the codex under notice may be one of these.

पुस्तकमिदं खण्डितमाद्यनरहितमालोचनार्हमिव प्रतिमाति । अतीत्याभिः परिपूरकमिदम् ।

No. 32. ज्योतिर्विवेकः । Jyotirvivekaḥ Substance, country-
made white paper, 10×4 inches. Folia, 26 Lines, 9 in a page
Character, Nāgara Date, 1 Appearance, very old, worn out, and
slightly worm-eaten throughout Verso and proso Not correct In-
complete.

A handbook on astrology, determining auspicious stars, etc.,
as well as their effects on ritual and domestic business, entitled
Jyotirviveka, by Nātha Datta. In this codex the mark of a full
stop is generally used in the place of a comma, which is a peculiarity
indeed, not to be found in Sanskrit MSS.

Beginning. श्रीमद्भास्कराय नमः ॥

अथ सप्तमन्त्राकारं व्यास दीन चराचरम् ।

तत्पदं दक्षिण दीन तथै श्रीगुरुवे नमः ॥ १ ॥

नमः ईश्वरी गणपतिं भाग्यानां हितकारकम् ।

इत्ये ज्योतिर्विवेकं च भाष्यदत्त. शिवं कृतो ॥ २ ॥

इति मन्त्रम् । तमादौ दक्षिणार्धः । यदुक्तं ब्रह्मसंहिता ।

अग्निनी, भरणी, ज्येष्ठा, रोहिणी स्वर्गमिरा, आर्द्रा, पुनर्वसु, पुष्य,
अश्लेषा, मघा, पूर्वा, उत्तरा, दhanu, चित्रा, स्वाती, विशाखा, अश्लेषा,
मूला, मूल, पूर्वाषाढा, अभिजित्, ज्येष्ठा, अश्लेषा, अश्लेषा, पूर्वाभाद्र
पक्षभाद्र, ऐश्वरी ॥ २८ ॥ इति अथ सप्तमन्त्राणि ।

End. नाति ।

Colophon. इति श्रीज्योतिर्विवेकं भाष्यदत्तयोः चक्रार्थचरमचक्रम् ॥

विषयम्—ज्योतिर्विवेकाभिधश्रीभाष्यदत्तविरचितज्योतिर्विवेकश्रीश्रीः ।

Beginning. श्री नमः श्रीगुरुभ्यः ॥ •

अगदीर्घं रवि मत्वा लोकाभ्युदयकारकम् ।
 लोकेति मारुतस्यदोले तन्मते मन्त्रद्वये ॥
 रविः मांभोगल्लय बुधो श्रीष मितः शनिः ।
 एतेषां नामती वाराः संज्ञैव प्रयिता पुनः ॥
 शुक्रेन्दुबुधश्रीशनी वाराः सूर्येन श्रीभगाः ।
 शनिभुवतमन्दानां शुभकर्मसु किञ्चपि ॥
 श्रुत्वाभिषेको श्रुतिप्रयाणं
 श्रुत्वा काल्यै श्रुतदर्शनस्य ।
 यथाश्रुतायै मृषि किञ्चिदर्थं
 सत्ये तदादिश्रुतिने प्रयत्नम् ॥
 मेदाभिघात जगदे पुरे वा
 सेनापतित्वस्य तथैव राज्ञांम् ।
 व्याघ्रमश्वस्यस्यस्यदिश्वे
 कुल्यादिने भूमिमुत्तम्य सत्येम् ॥

इति वारगुणकथनम् ॥

End.

अथ वारवारमयोगविशुद्धकथनं तद्वया ।
 मन्दमङ्गलघटीषु वादग्यां वादवाचरे ।
 वारायां वारमयोगान् दृष्ट्वा मम कुलम् ॥

अथ परीक्षा ।

पुरुषसे शुभे सद्ये अन्तरादिमीभने ।
 रविशुद्धौ गुरोरेव शुक्लेनक्षत्रे तथा ।
 निहस्ये च गुरोरेव परीक्षा न प्रयत्ने ॥
 योषे अरदि पानीय गुणां म्यात् सञ्जकालिकी ।
 न मार्गस्यैव दद्यात् मासट्काले घटनया ।
 नाटन्या न अशुभ्यां मासविशपरीक्षणे ।
 न परीक्षा विवाहस्य शनिभीमदिने तथा ॥

• Over "तन्मते मन्त्रद्वये", the passage "मन्त्रद्वयेन तन्मते" is written in the margin.

यस्येष्टुपुत्रश्रीशान्तिवारा. सम्यक् श्रीमता ।

भानुभद्रतन्मन्त्रादीं यमकश्लेषु केचपि ।

End.

वर्षमेकं सुवाच्यं याटाविश्वं दिनं भयः ।

शनिः सार्वदयं + + + + + + + + + +

सकलाः सार्वदा भुञ्जते सदाः ॥

ब्रह्मश्रीमन्तिथीं स्यात् श्रीमादिपञ्चकेऽप्यदा ।

Colophon.

इति श्रीमदुरेग्वक्त्रचित्ते ज्योतिःसारसारं पञ्चमीऽप्यदा । * * * ।

* * श्रीमो रचयुः ।

सरस्वतिभुविषोषोमिनं गार्गे विनीतया ।

श्रीमद्भानु + + + + + सुपुनिकायुः * *

यवेन लिखितां पुष्पी येन चौरैश्च नीतया ।

+ + + + + + + + + + + + + +

विवरणम्—श्रीमदुरेग्वक्त्रचित्ते (विद्यानिधि) विरचितो ज्योतिःसारसारनामकोऽयं ज्योतिः-
निबन्धविशेषः । निबन्धोऽयं पूर्वाङ्गलिखितज्योतिःसारसंग्रहाभिधनिबन्धेन सहार्भित एवेति
प्रतीयते ।

No. 36. ज्योतिषसारणी । Jyotiṣasāraṇī. Substance, country-
made white paper, 15 x 7 inches. Folia, 300. Lines, 11-19 in a page.
Character, Nāgari Date, 1 Appearance, very old, worn out, torn,
and worm-eaten throughout. Arithmetical figures. Incomplete

A table of the movements of the planets during a century, in
arithmetical figures, generally used for the preparation of almanacs.
The codex under notice, entitled Rāmavinoda Siraṇi was most
probably prepared in the court of Rāmasiṃha, King of Jeypur, in
Samvat 1812, Śaka 1677 and contains such tables relating to Śani,
Mangala, Vṛihaspati, Budha and Sukra.

Beginning. श्रीमद्वक्त्राय नमः ।

श्रीविश्वनिवासिभ्यो नमः श्रीवक्त्रदेव्यो नमः संवत् १८१२, शक १६७७ चक्रमाधनं ।

चक्रारण्य राजारणे संवत् १६१२ शक १७७७ एते चक्रमाधनयो जनिता-

शिव २००, एते १२ वीणाः काव्याः जायते १६९ चक्रारण्यारण्यतमनाः ।

एते श्रीमद्वक्त्रेण १११३ । १२६ मुचिताः ३११३ । ८२१०१६ १२८४०

भौमध्वज १४०३=१४३ युता ३११८८२५८१=५१३८२५ पट्टाङ्कता
 ४२८१२१५ कडाड. दलित्त मिव ४८=१३३ आतोपनणिम् वर्षे घट्यादि
 पुस्तक सारथीसीमुच्यते विना भौमध्वजसमाधने पुस्तकमुच्यते भवति सा विद्या ।
 यन्मन्त्रविद्याभारिता अविमोक्षसाक्षात् सदादिता इत्यन्तमप्ये पुस्तकोप
 म् १६०२ गीतित मेष ३ पुस्तकीयमकाध स्याद्वा भौमन् १४११००
 मेषाध स्याद्वा १८११०० योदे जाता ४१११११० एत भौमविपक्षे
 ४३०४=१४३ युता ४८१२१३ एवं यद्वासी पुस्तकीयमविपक्षदिक् कांक्षम् ।
 नाति ।

End.

Colophon नाति ।

विवरणम्—रामविनीदमारथीनामक कथित् सारथीनिवन्निधे ।

No 37. होराण्वसेतु । Horāṇvasetuḥ Substance, country, made white paper, 12×5 inches, bound in the form of a book Folia 40 Lines, 14-17 in a page Character, Nāgara Date, Samvat 1842 Appearance, very old, worn out, torn, and worm-eaten throughout Verse Generally correct. Incomplete

A work treating of Horās or auspicious hours for religious rites, etc., as well as times of birth and their effects in the course of life, entitled Horāṇvasetu, or a bridge over the Ocean of Horas, complete in sixty three chapters or prachehas by Raghuvira, son of Viṭṭala Daivajña, an inhabitant of Benares The author wrote it in 1553 Śaka

Beginning. श्रीरघुनाथ नमः ।

कर्त्तव्याहं कलितानामलोका
 चन्द्रलोकाकर्त्तमीयत्पदीद ।
 अद्यापि सा'मदिकदिक्कराव-
 सिद्धीयमसिद्धिवासीमथम् ॥ १ ॥
 ना धारदा धारदमेषध्वजा
 मन्दारदन्तुमवज्ञासा ।
 याचा प्रपद्ये स्वविपक्षिच-
 म्नाधुमभाविष्णुवरादले मे ॥ २ ॥

दन्त्यतीनामवर्णनं मनुजैर्दत्तं निधीयधम् ।
 निधियैव चरेद्द्वारं शैवं कथ्यविभाषयेत् ॥
 एकं न पुन्यो ज्ञेयो ह्यसौ चरत्तु योयितः ।
 शूरो न निमित्तं ज्ञेयमयं कथ्यविभाषया ॥

End. नास्ति ।

Colophon. इति ज्ञानभास्करे रोमाधिपदे वरः ।

विवरणम्—ज्ञानभास्कराभिधं लघ्वाक्षरमवाटकयोमानवनामाचरादिगुणितपुमापुमकलविषयकोऽयं निबन्धः ।

No. 40. ज्ञानभास्करः । Jñānāśkarah Substance, white foolscap paper, 16 × 4 inches. 101a, 88 Lines 6 9 in a page Character, Nigara. Date, ? Appearance, almost fresh. Verso Not correct. Incomplete

This evidently appears to be the first part of the work noticed in the preceding number treating of Astronomy and Astrology. Noticed by Dr Weber in his Cat., Vol I No 939 p 257

Beginning. श्रीरघुनाथे नमः ॥ श्री नमः श्रीगणेशाय नमः श्रीज्ञानभास्करभारतीभ्यो नमः श्रीगणेशाय नमः

आनन्दवत् सुधमनं कथय्य भूषणम् (*)

प्राध्यासयन् हजिनः हिनमनः रम्यम् ।

कथ्यन्तरीपिनिषिद्धाविनीकटु

सज्जज्ञानभास्कर उदत्तु हृदयदे न ॥

सन्दिग्धमाने सन्दिग्धे सन्दिग्धाने च वदन्ति

ज्ञानमुद्रासद्वयेव जयति ज्ञानभास्करः ॥

मत्तं मत्तं स्वविषयानवामज्ञानसम्पन्न

पुनर्देवताशस्यन्तं वरिष्ठे चार्कमन्त्रधम् ।

मन्त्राय विरसा दधे भाग्यमन्त्रे कृतास्तुतिः ।

सन्दिग्धवन्तौ भूता चरन्तीषां मन्त्रधम् ।

अथ चत्वारः ।

अथी मयीमहाभासपुत्रा येन तोदितः ।

भूतवानपि विद्याया दुदी ज्ञानमतीन्द्रियम् ।

तदर्थं श्रीगुणेश्वरानि त्वगः कमलवक्त्रम् ।

यदि त्वय्यं सया ध्यामिन्ननुपाप्मोऽयं वे तव ।

मूर्ध्नि चत्वारः ।

इदं रक्षसं परमं ज्योतिषं परमाद्भुतम् ।

अद्भुतं हि ते वक्त्रं सर्वदाश्रीतमीश्वरम् ।

यथादिक्कालवर्षादिहेतुभूतं सनातनम् ।

वेदादांतां च सर्वेषां पुनश्चाप्युपाधनम् ।

End. नास्ति ।

Colophon. इति श्रीज्ञानभास्करे श्रीगुणेश्वरार्चनार्थे पद्य + + + धिकारे श्रीपरिषदा
पद्मायुभक्त्यर्थक्यायः ।

No. 41. ज्ञानभास्करः । Jñānabhāṣkaraḥ. Substance, country-made white paper, 14 x 6 inches. Folia, 120. Lines, 4-10 in a page. Character, Nāgara. Date, Śaivrat 1885. Appearance, almost fresh. Verse. Not correct. Incomplete.

Another part of the work, noticed in No. 39, dealing with the results of actions performed in one's previous births.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । अथ पञ्चकवित्रिः ।

रविवारि च संकल्पी श्रुते योनि तया तिथौ ।

वैष्णवी व्यतिपाते च विद्याया च गृह्याद्यने ।

देवतायतने चैव नद्याय सङ्गभीतने ।

अथ वास्तुस्थे चैव श्रुते खाने विशेषतः ॥

ज्ञानं समाधरेद्भोगी ज्ञानुभोगवतःकः ।

कर्माणां पीडितो योऽस्मी नारो वा पुद्गलोऽथवा ।

धात्रीकल्पानि लीज्यन्तीत्यर्थं सर्वपाप्मनाः ।

यत्तिका सप्तकर्मांश्च चत्वारो पुण्यपुत्राः ।

श्रीगणेशसमावेशे चान्नं कुप्यात् प्रयत्नः ॥

End.

प्रथीजचोनुमसी वा य पुरासीद्विपुत्रने ।
 ममा वाय मुता वापि युवा वा कारचं विना ।
 प्रथीजचं वलि िहना पन्थरमुपेति सा ।
 प्रथीजचं देवा पन्था ज्ञान मोक्ष कदा तदा ।
 लघुचैरिति विज्ञातकामनि ज्ञातिमाचरन् ।
 पुनश्चैव विज्ञातं न गुणमी विज्ञता मदा ।
 यदथा सम्यगुवाच विना यन्मन्त्रमा ।
 दद्यादवीपुत्रस्य माय मन्त्रोपकारस्तुतम् ।
 माद्वयान् भोजयेन् यवान् यथाविभवमारतः ॥

Colophon.

इति प्रोक्तामभासरे मूल्याकथनवादे कथ्यवकाशितं मतमाद्याधिकारे निव
 भाष्याधिकारिमिमीक्षतभाष्येण कथ्यवकाशितमूत्रितवकाश ममाव ॥ * सवन्
 १८८५ मिति वैशाख शुद्धदशम्या शुक्रवासे श्रविते पुस्तकं कथ्यवकाशितं
 मया दत्तमाद्ये ॥ सुभम् ॥ अरीरम् ॥

इतिप्रोधी यदाश्रय प्रपद्या किं प्रोक्तम् ॥
 अमीती यदि न प्यातां प्रपद्या किं प्रोक्तम् ॥
 कः कः कः कः प्रोक्तामिहादये नमो नमः ।

विशेषम्—पूनीक्षितज्ञानभासराभिधपुस्तकस्य कविर्दत्तमित्रवः ।

— —

No. 42. ज्ञानमञ्जरी । Jñānamāñjarī Substance, country made colourless paper, 10×5 inches. Folio, 10 Lines, 10-16 in a page Character, Nagari. Date, 1 Appearance, very old, worn out, torn, and writing injured and slightly effaced in parts. Verse Not correct Complete .

A work which professes to indicate stolen properties and foretell the fortune of an individual from his questions, entitled Pra-na-āra or Jñānamāñjarī. The contents of the work are enumerated in the introductory verses. Anonymous. In Cat. Cat., we find two works of the same name, Jñānamāñjarī, one by Ravi Śarmā and the other by Somanatha. The former is noticed in Bik Cat., N. 643, p. 302, and appears to be different from that of ours. The latter is

said to be the same with the former in Ulwer Cat, Nos. 1776-77, but no extracts are given. However, we may point out this as the third work of the same name.

Beginning. नमः शिवाय ।

नमस्तस्य शिवं सत्यं गुरुं भारावणं तथा ।

प्रपूज्यामहे वन्द्यो ज्ञानमञ्जरिकाभिन्नु ॥ १ ॥

ज्ञानमञ्जरिकायाम् अनुक्रमविकीं पुरा ।

पृथक्काचितदिद्युषा पृथक्कम्य परीक्षयम् ॥ २ ॥

दम्भारप्रकरणं खानिचयनिकययम् ।

पृथक्काचितं सकलं खानिचयनिकययम् ॥ ३ ॥

सूत्राश्रितव्योपिजीवककरणं ततः ।

धातुप्रकरणद्वयं सूत्रप्रकरणं ततः ॥ ४ ॥

विष्णुमनुषुका मोक्षा मुष्टिप्रमाणं पुष्पायम् ।

प्रपूज्यामी तदा ज्योतिषाश्च विज्ञानम् ॥ ५ ॥

End,

उदितो यो यद् ग्रन्थे तदधिकारमवस्थया ।

भानिचयनिकययमी वर्गो नाथ कदाचन ॥

Colophon

इति ज्ञानमञ्जरिका ।

अ ८ आ १६ इ २ ई २ उ ४० ऊ ४८ ए ३६ ऐ १४ औ ०२
 ओ ८० अ ८८ अ ८६ क ० ख १० ब २१ व २० क १५ ख ६ क १२
 ज १८ झ १४ ञ २० ट ५ ठ १० ड १५ ढ १० ण २५ त ४ ध ८
 द १२ ध १६ न २० प ३ फ ६ ब ८ भ १२ म १५ य २ र ४
 ल ६ व ८ श १ ष २ स ३ ह ४ ष ५ ख १० ।

प्रपूज्यामहे मन्त्राकान् एकत्र कृतम्

शान्तिमन्त्रमयिला ध्वजाकान् ।

विशेषम् ज्ञानमञ्जरीनामकीय मन्त्रविशेषकोविदमविग्रह ।

No 43 ज्योतिषाग्र १, Jyotishāgarah Substance, country made reddish paper 15×3 inches Folia, 33, (of which folia 1-10 are wanting) Lines, 6-7 in a page Character, Bengali Date, 1 Appearance, very old worn out, and writing slightly effaced in parts Verse Generally correct Incomplete.

This codex contains fragments of the fourth and fifth chapters of the *Jyotiḥśaśāstra*, a work treating of the leading topics of Hindu Astronomy and Astrology. Noticed by Dr R. Mitra in his *Notices of Sanskrit MSS*, No 2444

Beginning. नास्ति ।

End नास्ति ।

Colophon. इति ज्योतिःशास्त्रे चतुर्थोऽध्यायः ।

विवरणम्—पुस्तकं हि ज्योतिःशास्त्राभिधेयातिर्निबन्धस्य चतुष्पञ्चमाध्यायो खण्डितो वर्तते ।

No 44 ताजक ज्योतिर्निबन्धविशेषः । *Tajakam Jyotiḥśāstra-bandha-viśeṣaḥ* Substance, country made white paper, 16 x 7 inches. Folia, 17 Lines, 11-14 in a page Character, Nagara Date, Samvat 1871 Appearance, old, slightly torn, and worm eaten in parts Prose Not correct. Incomplete

Though styled *Tajaka* in the list of Sanskrit MSS, in the Sanskrit College Library, yet, containing, as the codex does, quotations from *Tajakasāra* and *Tajakalankara*, we are inclined to think it to be a different work altogether. But the real name of the work as also the name of the writer cannot be ascertained as the codex has neither a beginning, nor an end, nor a regular colophon, nor anything indicating the end of a chapter. All that can be said of it is that it contains fragments of some astrological work.

विवरणम्—पुस्तकं हि ज्योतिर्निबन्धविशेषः खण्डितो वर्तते ।

No 45. नीलकण्ठीटीका रसाला । *Nīlakaṇṭhīṭīkā Rasala* Substance, country made white paper, 15 x 5 inches. Folia, 32 Lines, 9 in a page Character, Nagara Date, 1 Appearance old, torn, and worm-eaten in parts. Prose Not correct. Incomplete

A commentary on Nilakanṭha's work, entitled Rasāṭa, by Govinda.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

नागाय विदिविश्रुतं विद्वद्भिः संवत्सरादाभुजं
भक्तानां सुखं विरोधतनवात्पुष्पजहृष्टारम् ।
धातार्थकरो करोमि विमर्शं विद्वन्मनीषारिणम्
यो विन्दः खरसुखपवित्रित प्रश्रयपथेतिभाम् ॥ १ ॥

अथ यद्वत्कर्म व्याख्यातम् अवाञ्छितं तद्वत्कर्मणि सकलकलादेशोपयुक्ता
हृदयलादयः शीघ्रशरीरा बल्यन्ते तेषां च स्वल्पमादिवादिप्रवृत्तिरधीनं
यदीयहा एव फलदातारः यदाह वाचनः ।

संज्ञा रज्यादयः सप्त सदसुतृफलदायकाः ।

इति श्रीकृष्णविश्वस्य ज्ञानार्थे राडरहमः ॥

इति फलदायकं तु ब्रह्मरूपधीनमती ब्रह्मरूपाय सर्वसिक्तान
 नावत्सर्वैर्ब्रह्मरूपैर्ननुपजातिकमाह ।

End.   नासि ।

Colophon.

देवशासितमालकच्छादिदुःखः श्रीचन्द्रिकादासदा
 पुत्रेणादिगति प्रसादितधिया सशानिवैकल्य हि ।
 गीर्दिष्टेन विनिर्दिष्टेन गयनिधी द्रव्ये रक्षाधामिने
 व्याख्यानि खरखरखरपरिगतिः पुत्रांभक्त्युत्तमा ॥

विबरधम्—श्रीमोविन्दविरचितरहास्यमिधोनोलकस्यकृतचन्द्रिकाटोकादयोनिरवस्थविशेषः ।

No. 48. संज्ञाविवेकटीका रसाला । Samjñāvivēkatīkā Rasālā.

Substance, country-made white paper, 15x5 inches. Folia, 22, foll. 33-54. Lines, 9 in a page. Character, Nigapa. Date, 1. Appearance, old, torn, and worm-eaten in parts. Prose. Not correct. Incomplete.

Only the latter part of the same work.

Beginning. (Already noticed)

End. ॥ तत्र नः कश्चिदपहृद्यगुणं हर्षप्रदानात् नभ्ये दक्षिणं
स्थाने भवति तदा यच्चविशेषकाज्जलं नलं स्यात् एवं हर्षप्रदानद्वये स्थिति

ज्योतिःशास्त्रविचार + + वे संतुष्टजैः मंथितं
 तेषां पुण्यफलं किमेदममर्थं मे वाग्विलासेऽभवत् ।
 श्रीमन्मन्त्रसूत्रिपादकमलहन्तानि सै + हवः
 कृत्वा कीमलवाग्मिस्तासिलसत्पदानवय भ्रमम् ।
 एतन्नाजिकमुपपन्नं सुमणकपोलै चकारादरा
 दासीत्वादाकृत्यैर्गोत्रमन्त्रकः श्रीदुष्टिराजाम्भजः ॥

Colophon. इति श्रीदेवशत्रुष्टिराजाम्भजमणेश वि + यथे भोजनचिन्ताविचारः
 समाप्तोऽयं ग्रन्थः । सम्बत् १७१० वर्षे मार्गशुद्धि ४ शुक्रवासरि ॥

विवरणम्—श्रीदुष्टिराजदेवशाम्भजमणेशदेवशत्रुविरचितताजिकमुपपन्नाभिधः ज्योतिर्निबन्ध-
 विशेषः ।

No. 50. ताजकमन्त्रातन्त्रम् । Tājakasamjñātāntram. Substance, country-made white paper, 10 × 2 inches Folia, 14 Lines, 7-10 in a page. Character, Nāgara. Date, 1 Appearance, very old, worn out, torn, and worm-eaten in parts. Verse Not correct Complete

A portion of Tājaka on the astrological influences of the twelve signs of the Zodiac, entitled Sanjñātāntra, by Nīlakantha, son of Ananta Daivajña Noticed by Dr. R Mitra in his Notices of Sanskrit MSS., No. 2451.

Beginning श्रीगणेशाय नमः ॥

प्रथमं हे रत्नमयी दिवाकरं
 गुरोरनन्तं तथा पदाम्बुजम् ।
 श्रीनीलकण्ठी विशिनक्ति धूमिभि-
 रसत्ताजिकं दूरिमनोऽप्रसादकम् ॥
 पुमाचरोषि. सुदृढयत्तुषा
 द्रक्षीथविधोतिरवीऽद्विरुधः ।
 पोतीदिनं प्राक् विषमोदनीत्य
 संमपञ्जीरुचलप. समीजः ॥

End.

प्रभयौगीयचान् सौख्यं प्लव्णीक्यानुसारतः ।
 दारिद्र्यमतिमायारिकनीवृकोविषयम् ॥ ५८ ॥

- त्रिविधचतुर्विधार्था इति पञ्च ७ रसा ६ चिन्मि १ ।
क्रमेणैव तु द्वितीये रस ६ वेद ४ यज्ञेऽसथा ॥

End. नास्ति ।

Colophon. नास्ति ।

विवरणम्—श्रीमत्करन्दशिरचिततिथ्याद्यानयनसारणीविशेषबद्धीत्यं निरन्तरम् ।

No. 54. दशाप्रकरणम् । Daśāprakaraṇam Substance, country made white paper 8 x 5 inches, bound like an ordinary book Folia, 25 Lines, 6-8 in a page Character, Nāgara. Date, ? Appearance, not fresh, and slightly worm eaten in parts Verso Not correct Incomplete

An astrological work treating of Daśas or effects of the planets on the life of a man, entitled Daśāprakaraṇa Anonymous

Beginning श्रीगणेशाय नमः ।

यथा संवत्सरे ऋतु पति स्वधायशक्तिः ।

अथवा ललितार्था सा ३ वाक्यमसमश्रुतम् ।

इत्युक्तं नरकपार्श्वमिति लुप्तानन्दैरथोक्तुं नरादुशीवा

मन्त्रकैलाश्वरितं क्रमश्च दशाधिपास्तत्तुखास्तं पृ १ ॥

End नास्ति ।

Colophon इति दशाप्रकरणम् ।

विवरणम्—दशाप्रकरणमभिधदशाफलविषयकीत्यं विषयविशेषः ।

No 55 दृक्पक्षमारणी । Drakpakṣasāraṇī Substance, country made white paper, 16 x 10 inches. Folia 26 Lines, 11-16 in a page Character, Nāgara Date, ? Appearance almost fresh Arithmetical figures. Complete

A table for finding out lunar days etc according to the motions of the planets, as they are found by means of astronomical instruments,

entitled *Drikpakṣasāraṇī*, prepared in the court of Jaya Simha, king of Jaypur, which is identified in this book with the Matsyadeia of the Paurāṇika age. A short account of the work has been given in the introduction.

Beginning. श्रीमच्छपतये नमः ॥

तज्जाननं मयाधिपं सुरासुराधिपार्चनम् ।
 समस्तभक्तकामर्दं नमामि विघ्नहारकम् ॥ १ ॥
 राजाधिराजो जयसिद्धदेवो
 श्रीमत्स्यदेवाधिपतिस्तु ममाद् ।
 श्रीरामपादाम्बुजं सगुचितो (१)
 यज्जा मुदा दानवतः सुश्रीमः ॥ २ ॥
 अपूर्णयन्त्रेषु नवीनयुति
 प्रचारदक्षो मणितानमस्तुः ।
 सत्यप्रियः सत्यरतः कृपायु
 सितप्रतापी जयति चमयाय ॥ ३ ॥
 धर्मैष्टं बाजपेयाद्यैर्महादानानि कीदृशं ।
 दत्तानि हिजयत्येभ्योमोक्षमधिपराजिनः ॥ ४ ॥
 सधर्मोपासी मणितप्रवीणान्
 क्रीडतिर्निंदी गीतविचारदलान् ।
 काङ्क्षयाद्ध्यय चकार वेधं
 नवीनयन्त्रैरुत्सदां ज्ञानानां ॥ ५ ॥

अथ मत्स्यदेवाधिपतिः राजाधिराजः श्रीजयसिंह देव, मयाचार्यकृतयन्यैः
 साधितयज्ञेषु तथा यवनयन्यैः साधितयज्ञेषु आचारं दृष्ट्वा सिद्धात्मविद्भ्यो
 देवज्ञानं सरसुमानमाद्ध्ययन्नेर्षद्वन्द्वेषु प्रहस्यो बभूव । तथादावेव यज-
 रचनामैन्द्रप्रस्ये ममाद् जयपुरे च कृतवान् ।

End & Colophon. दृक्पक्षसाराणीयज्जयसिंहदेवस्य कृतम् । १५५१, २५५५/५५५५.
 ४। समाप्तिः ।

विवरणम्—श्रीमच्छपराधिपजयसिंहदेवसहस्रलितः सारणीकपीठ्यै निबन्धः ।

No. 56 नरपतिजयचर्चाखरोदय । *Narapati-jayacarccasvarodiyah.*

Substance, country made white paper, 15 x 5 inches. Folia, 81 Lines, 2-10 in a page Character Nagara Date Simvat 1851 Appearance, old, and slightly worm-eaten in parts Verso. Not correct Complete.

A work treating of warlike operations and adventurous enterprises by means of magic diagrams (cakra) marked with mystic letters or syllables, entitled *Narapati Jayacarcua* or means for securing the success of a king in warfare, by *Narapati*. According to Prof Bhandarkar, the author was the son of Amradeva of Dhāra the capital of Malava, and wrote his work at Anahilapattan in the reign of Ajayapala (1174—1177 AD) of the Calukya line of Gujrat completing it in 1176. The work is mainly based on Tantrika works, especially on the seven Yamalas. See the Catalogue of the India Office Library, Nos. 3109-3115 pp 1110—1114, and also the *Notices of Sanskrit MSS* by Dr R Mitra No 1003

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

ॐ श्रीगणेशाय नमः ।
 लघुमुद्रणं यत् तं श्रीमि शिवमाकर्तम् (१) ॥ १ ॥
 अथैतन्मन्त्रं शान्तं नितान्तं योगिनां प्रियम् ।
 सर्वानन्दरूपं यत्तद् द्वैतसत्त्वम् ॥ २ ॥
 विविधविशुद्धयः आरती चन्दमान
 प्रवर्त्तयन्महादासकामोजनेभ्यः ।
 नरपतिरिति श्रीके श्वामनामाभिधाने
 नरपतिजयचर्चा नामकं आरम्भितम् ॥ ३ ॥
 ब्रह्मयामलमादी शान्तिं द्वितीयं विष्णुयामलं
 रुद्रयामलमाख्यातं त्रितीयं चादियामलं ।
 कुरुते च यामलं चैव यत्तु कुरुते यामलं
 सप्तमं यामलं दद्यात् इति यामलसप्तकम् ॥ ४ ॥
 कुरुते त्रयार्चनं यामलं चैव यत्तु कुरुते यामलं
 शपरे विजयाख्यातं कली चैव खरोदय ॥ ५ ॥

(1) The first sloka is not quoted in either of the Catalogues referred to above. In the India Office Catalogue the fourth sloka is found in the place of the fifth and the fifth in that of the fourth.

End.

चक्राकारं निखिलं चतुर्गोत्रं मध्यमम् ।
 तत्र तत्र कर्म दानं वेदवर्गं सुनिधितम् ॥
 मध्ये नीलि मृदे मयुः पाण्डुरेते हे महाबलिः ।
 तत् परे साममध्ये तु चतुर्थे यामवाद्यतः ।
 चौथ्यकर्णं तु नष्टं सप्तमं साधनेषु च ।
 चक्रवेद इति स्मृतं मर्यादां तु सर्वदा ॥

Colophon.

इति श्रीनरपतिविरचितनरपतिजयचर्यां श्रीदत्त ब्रह्मयामले तत्र श्रीराशो ८॥ चक्रं भुवम-
 चक्रं मलयमादितत्कालचन्द्रमूयसुमनादितकविषेष्टचक्रं श्रीदत्तः समाप्तः *
 सप्तमस्तरेऽष्टिभरदनागमशास्त्रस्यै
 मधी दधे एकदिगाप्यत्रे तिथौ ।
 वारे महादधुमये च श्रीदत्तौऽथ
 दुर्गं व्यतेस्वीश्वरदत्तमन्त्रेण ॥ १ ॥
 श्रीगुरवे नमः ।

विवरणम्—श्रीनरपतिविरचितनरपतिजयचर्यां निधिवर्गायां किञ्चिदायकरथकृत्पतिजयनाम
 विषयकोऽयं निबन्धः ।

No. 57. नरपतिजयचर्या । *Narapatijayacarecā* Substance, country made white paper, 15 x 6 inches. Folia, 47. Lines, 12-13 in a page. Character, Nāgara. Date, 1. Appearance, very old, worn out, torn and slightly worm-eaten in parts. Verse. Not correct. Incomplete.

An incomplete copy of the same work, for this codex contains upto the end of the fifth chapter. This, like the codices noticed in the Catalogue of the India Office Library, and by Dr. R. Mitra, begins with the sloka चक्रमम्यये ज्ञानं etc.

विवरणम्—पूज्यम् ।

No. 58. नारदसंहिता । *Nāradasambhitā*. Substance, country-made white paper, 15 x 5 inches. Folia, 50. Lines, 8-10 in a page. Character, Nāgara. Date, Samvat 1881. Appearance, not old, but slightly worm-eaten in parts. Verse. Not correct. Complete.

चन्द्रतारावलाभायः सर्वसङ्घातवाङ्मयः ।

आभानपुंससौमनाजाननामाप्रमुक्तयः ॥ १२ ॥

भीमोद्बुधपथं मीनोत्तरिकावन्मकमः ।

समावर्त्तवैवाह्यतिष्ठालयनचक्षुः ॥ १३ ॥

यावापविश्रमं सद्योदितः कूर्मविलचक्षुः ।

सत्पातलचक्षुः शान्तिमित्रक यादवचक्षुः ॥ १४ ॥

सप्तविंशतिरध्यायेनारक्षीयस्य संदिता ।

य इमां पठते भवति स देवलो हि देववित् ॥ १५ ॥

विकल्पो दर्शनीयः शीतच्छार्ङ्गिकयापरः ।

मैत्रिकः सत्यवादी देवलो देवविदरः ॥ १६ ॥

End.

मूर्धे कस्यागते चन्द्रे नक्षत्रयोगी यदा पितृकर्म्मणि ।

आनन्दयोगः पश्यतां याम्यसंख्ये निमाकरे ।

भीमपैद यः पितृलक्ष पुत्रपौत्रचरं लभेत् ॥

यश्चकरो सममी स्यादसमी भीमदासिनी ।

यादकर्म्मण्य नवमी सर्वकामफलपदा ॥

सप्तमी वा तयाष्टम्यां नवम्यां वा तिथौ शुभे ।

योगी यः पितृकल्याणं पितृ कश्चित् समर्चयेत् ॥

इह सत्यदमाप्नोति पश्यात् सर्गमनृपमम् ॥

दशम्यां पुत्रनक्षत्रयोगीनां शतसंयुक्तः ।

अष्टमेदयः पितृ कस्य मित्यदमात् तस्य ते ॥

सर्वसम्पत्पदा कर्त्तुं ईदमी तिथिरुत्तमा ।

अथोदमी अतुर्दमीर्दार्ढ्यैर्नक्षत्रयोगोः ।

अननपुत्रफलदा दशम्याया अथोदमी ।

याद कर्म्मोपमावाप्या यथ आशुफलपदा ॥

पौर्णमास्ये पुष्यचतुर्थे च दशम्ये मैत्रचतुर्थे च ।

शीघ्रस्थे च अश्वत्थस्थे च यादपदानात् पुत्रपुत्रान् भवेत् ॥

Colophon.

इति श्रीब्रह्मसूत्रान्तरविरचितनामो नारदीयसंहितायां सप्तविंशत्तमोऽध्यायः

समाप्तः संवत् १८८४ आषाढ शुक्ल ८ तथी ।

विरचयम्—श्रीनारदविरचितनारदसंहिताभिषग्नेतिनिर्दिष्टविशेषः ।

No 59. पवनविजयः । Pavanavijayah Substance, foolscap paper, 18x6 inches Folia, 42 Lanes, 4-9 in a page Character, Bengali Date, Samvat 1837 Appearance, not fresh Prose and verse. Not correct. Complete (as regards the Jataka part only)

This codex contains that part of the Pavanavijaya which treats of the Jataka or astrology only We find in different catalogues works of the same name (Pavanavijaya), treating of different subjects, for instance, in Dr Mitra's Notices of Sanskrit MSS, No 485, a work under the name of Pavanavijaya is noticed, which treats of the Tantrika form of Yoga meditation Similarly in Catalogus codicum Sauscritorum by T. H. Aufrecht, H A V, No 167 p. 107, a Tantrika work of the same name is also noticed treating of the victory of the Pavanas or winds acting in the body of a man So it might be inferred that Pavanavijaya is a voluminous work treating of different subjects in its different parts

Beginning. श्रीश्रीगणेशाय नमः । श्रीपवनविजयवर्णितायां जातकां प्रारम्भः । अथ
सूर्यादीनां दशावां भावफलान्वाहः ।

सूर्यादितो जे प्रकरीति जात
इति जिते निजकार्यधेयः ।
जने विदाव विधुनं धनान्य
विताम्वितं श्रीपवनविजयतः ।

End

सूर्यमण्डलकलादी मध्ये सुखितं धनान्वितं चान्ने ।
अर्कटधेयं सुखं करोति सफलं सुरी श्रीर ॥ १ ॥
भी ॥ दशम स्थाने रविज करोति मनुष्यवित्तं सदा सुख ।
सूर्यसचिवं भूतं वाहनधनपुत्रे सुविख्यातम् ॥ २ ॥
भी ॥ लाभगतीर्कृतो हवराग्री सूर्यकुलीचितमन्त्रकलाया
भूपतिमायविमने जातमदीनसुखं सुखेदिपि ॥ ३ ॥
भी ॥ म्यदधनमयीरविज करोति जातं दृढान्वितं कितम् ।
मध्ये धीमे सुखितं सुखसौख्यमम्वितं चान्ने ॥ ४ ॥
भी ॥ इति निजकार्यधेयः ॥ ५ ॥

Colophon.

इति श्रीपवनजातके भावफलानि पूर्वादि ॥ ५ ॥ श्रीरम्भ ॥ अ १८२० ।
सि ५० २ । निजकार्य धुरिणाः । इत्यमम जीनिदि ॥ ३ ॥ ॥
श्रीश्रीहरि श्रीराम

विषयम्—पवनविजयर्षिद्वितामिष्य निबन्धन पुस्तकेऽस्मिन् ज्ञानकाशमात्रं विद्यते ।

No. 60. प्रश्नमंथः । Prasna-mangraha. Substance, country-made white paper, 12 x 5 inches Folia, 10. Lines, 2-3 in a page. Character, Nāgara. Date, 1 Appearance, very old, torn and worm-eaten throughout. Verso. Not correct Complete

A little treatise on Prasna or questions generally put to an astrologer by men for indicating their missing properties, entitled Prasna-mangraha Anonymous. This work has been noticed by Theodor Fufrecht in his Katalog Der Sanskrit Handschriften Der Universi Bibliothek Zu Leipzig, No. 1052, p. 324.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

श्रीगणेश नमस्कृत्य श्रीगुरुं निरिजापयितुम् ।
 देवज्ञानं द्विताम्यं ज्ञेयं प्रश्नमंथः ॥
 सभापत्रीन वक्तव्यः कटिलानां तथा निधि ।
 नापराहे नाविषये स्वरित न वदेत् कश्चित् ।
 फलपुत्रपुत्री यो हि देवश्च परित्यजति ।
 तस्यैव कथयेत् प्रश्नं सखी भवति नान्यथा ॥ १ ॥
 आदी विनापरिज्ञानं कृत्वा प्रश्नं विचारयेत् ॥
 श्रीमदष्टिर्भवेत्तु श्रीमूलं भुव्यवधीकने ॥ २ ॥
 सभापत्रीकने धातुचिन्ताया लचयं स्मृतम् ।
 म्रि. २५३ श्रीमूलचिन्ता पादपत्रं तु मूलकम् ।
 नाभिपत्रं धातुचिन्ता विज्ञेया सर्वदा बुधेः ।
 सुश्रेष्ठकलपाट च जीवचिन्ता यमपदा ॥ ३ ॥
 उदीदरकटिपत्रं धातुचिन्ता च मध्यमा ।
 गुह्योद्वहमाये च अधम मूलचिन्तनम् ॥ ४ ॥
 नातुजहापदे श्रीवधातुमूलनिष्पन्नम् ।
 पूर्वस्यां धातुचिन्ता स्यात्तुर्व दक्षिणतस्तथा ॥ ५ ॥
 उत्तरस्यां पश्चिमायां मूलचिन्ता बहिर्दक्षः ।
 प्रयापदं विनृषितमैकेन च समन्वितं ॥ ६ ॥

वह्निभिस्तु चरेद्भावे ज्ञेये चित्ता निनिर्दिशेत् ।

विषयांके जीवचिन्ता समे घातुप्रकीर्तिता ॥ १० ॥

एते मूर्धं विज्ञानोपाधिनाथा सचय कुतम् ।

End.

एवं दृष्टे श्रुतेर्भावेनैव सुवर्णितमिव च ।

एवं कालस्य विज्ञान मयः सम्यक् प्रकीर्तितम् ॥

अथ भाव प्रशवर्षकिमावादात् पूर्वोक्तप्रकीर्तानेकौतुकवस्तुमिर्मशत् ।
एक १ वि ३ वि ३ अनु ४ शुभ शिवाधि तमेव दिन १ पक्ष २ तथा मार्ग १
पक्षे भवति निश्चितः । ततःकादमन्त्रं निदिप्य धंका आगार्यमुपाय अथ
मूले राशिनानुपश्रवणमावाहयोग इति । एतत् वर्षे दृष्टे इत्यथोदाहरण
साधवात्, प्रदर्शयतः । अथ चतुर्भुजो मूलराशौ शुभमेव सन्निवर्षाधि ।
अथ सुलराशिर्निर्दिष्टे चतुर्भुजत्वमेव शुभं अथगतं अथ लब्ध ५ सुलराशौ १०
योग ३५ वर्षे दृष्टे श्रुतेर्भावात् लब्धमेव २५ अथ लब्ध प्रदीपनाभावात्सर्वेव
पुत्र्यानि वर्षाधि २५ सम्युप योम्य १०० वारदशभिर्भागी दश लब्ध ८
मिवे सान ४ लब्ध मूले रादशभावात् योम्य १० विज्ञानाय भागी दीः
श्रुतेर्विदितानि १० पक्षदशमकाणि लब्ध १ पक्ष सप्त द्विरे दिवसा ।
एव विज्ञान मूले विज्ञानाय योम्य ३१ सममेव १ वारदशं पक्षपक्षे
श्रुतं भादिति लब्ध ४ वारभावात् मूल योम्य ११ वह्निभिर्भक्तमेव ११
सत्यादिकमिति स्यादर्थम् ।

Colophon.

इति मन्त्रसहस्र समाप्तं शुभमस्तु निश्चितं तद्वर्षादिना संशोधितं शुभं
मृगान् कल्याणमस्तु ॥

अ ४	क ५	ग ६	ट ७	त ८	प ९	य १०	म ११
बा १२	छ १३	ज १४	झ १५	व १६	ख १७	ब १८	प १९
र २०	न २१	त २२	थ २३	द २४	ध २५	न २६	त २७
इ २८	प २९	क ३०	ख ३१	ग ३२	घ ३३	ङ ३४	च ३५
ज ३६	झ ३७	व ३८	ख ३९	ग ४०	घ ४१	ङ ४२	च ४३
ज ४४	घ ४५	ङ ४६	च ४७	च ४८	च ४९	च ५०	च ५१

विषयम्—पत्रसंघटी नाम प्रयादुसारतदुत्तरनिबन्धविषयकः कविज्ञोतिर्निबन्धविषयः ।
यस्य ऽस्मिन् यन्त्रकपुर्णमादिकं न विद्यते ।

No. 61. पायावली । Pāṣāvalī. Substance, country-made white paper, 15×5 inches Folia, 9. Lines, 9–10 in a page. Character, Nāgara. Date, Samvat 1862. Appearance, not fresh Not correct. Complete.

A manual for ascertaining one's good or bad fortune from the marks of a die (Pāṣā), entitled Pāṣāvalī or Pāśakāvalī, complete in four chapters, by Garga. Noticed by A. Weber in his Die Handschriften Verzeichnisse Der Königlichen Bibliothek Zu Berlin, No. 2235, p. 1185.

Beginning. श्री गणेशाय नमः ।

सङ्गाद्वैवं नमस्तस्य केवलं ज्ञानसागरं ।
वन्दे सद्गुरुव्या साहै यथाश्रेयं शुभाष्टमम् ॥
समुद्भूते सुवेलायां पात्रक कारयेद्गुप्तम् ।
श्रेताके वाज्रदन्ते बाभ्रुनावधवाधिकम् ॥ १ ॥
अद्भुतमानविक्षोभे चतुरर्थं शुभाष्टमम् ।
यत् सत्यं विषु लोकेषु यत् सत्यं प्रज्ञाचारिषु ॥ २ ॥
यत्सत्यं लोकपालांशानामिन्द्रे वैश्वरूपे यमे ।
यत् सत्यं वरुणे वायो यत् सत्यं चन्द्रमूर्ध्वयो ॥ ३ ॥
अरयो तिष्ठते येन ज्ञानं येन प्रसिध्यति ।
तेन सत्येन सकले बद्ध ईवि शुभाष्टमम् ॥ ४ ॥

End.

ही चतुर्थी त्रिक चान्ते ज्ञायेथं पतिता तव ।
कार्यमारभ्यते यत् यत् तत्तद्व्ययेन सिध्यति ॥
भाषाणामि परस्पाये तज्यते शत्रिरर्थकम् ।
अथमपि विधेय्याथ तव सिद्धिर्भवत्यति ॥

अथ पाठान्तरम् ।

दुन्दुभिः पतितस्तव सर्वकार्यं च लाभश्च भविष्यति न सशयः ।
मलेन कार्यसंसिद्धिः प्रपेयं च शृङ्गे तया ।
चिन्तितं सत्ये चतुर्थाद्यादिसम्पदः ॥ ४ ॥

चतुष्कवित्तं यत्नं पतितं तत्र दृश्यते ।

यत्नं चित्तयसे कार्यं तत्र सिद्धिर्न संशयः ।

श्रीधितामन्नं तत्र स्थानलाभश्चैव च ।

नष्टस्यार्थस्य सत्त्वस्य चित्रं लाभो भविष्यति ।

एकैकैव तु साधनं तत्रैकदिशि न तु ।

राजसस्थानसौख्यं च वदन्नालङ्कारभूषणं ।

देवैर्वा धनधान्यादि विहितं सफलं भवेत् ॥

Colophon. इति श्रीरंगसुनिषधीया ऋकुनीपयोगिनी पात्रावली सम्पूर्णा धर्ममनु सप्त
१८६९ ।

विवरण—पतितपात्रकाङ्क्षानुसारिभविष्यच्छभासुभनिषपकनिषधविशेष श्रीरंगसुनिषधीय ।

No. 62 पञ्चस्वरनिषयः । *Pancasvaranirpayah* Substance, fool
scap paper, 15×5 inches Folia, 10 Lines 8 in a page Character,
Bengali Date, 1 Appearance, almost fresh Verse Not correct
Complete

A manual of divination with the first five vowels of the
Sanskrit alphabet, entitled *Pañcasvara* or *Pañcasvaranirpaya*, com-
plete in 7 chapters, by *Prajāpati Dāsa* of the *Vaidya* caste The
author, *Prajāpati Dāsa*, see us to belong to the same family with
Gangādāsa, the author of the *Chandomanjari* For both are of the
Vaidya Caste and have the same family God, *Gopāla* Noticed
by Dr R Mitra in his *Notices of Sanskrit MSS* No 1478

Beginning. श्रीरामचन्द्राय नमः ॥

इदं सर्वं नमस्तस्य श्रीपानं कृतदेवतः ।

श्रीमत्प्रापतिदासेन कियते सप्तधेयम् ॥

नवदहासमस्तस्य द्वीं सरभतीं तदा ।

प्रविश्य गृहं किञ्चित्श्रीतिर्दन्ते वदामहम् ।

वराहकृतम् च यन्किञ्चित् कियते भवा ।

जीतिर्हिदं प्रथमं दद्यात् श्रीविचारकाः ।

पञ्चस्वरानिषयस्य च निधनमहम् ॥

किञ्चिद्दृष्टमप्यस्य स्वयं वल्लामि ज्ञातम् ।
 अतीतिर्विद्विः पुरा मन्त्रैः ज्ञातीतिर्विद्विः ।
 तन्वादिभ्यश्चपदं वाजिपक्षे ष्वर्ध्वान्तम् ।
 धर्मो ज्ञेयं सुखं दुःखं सत्यादिभुतवासवान् ।
 तन्मृदुता कुसलयोगन्दयानि उषा-उषा ॥
 अपाथ्य मरणं जीवं विद्यायेमे शुभाशुभम् ।
 मरिष्यति यदा देवात् कीर्तित्यति शुभाशुभम् ।
 तन्मात्स्यंयवेन चायुः श्रानं विचारयेत् ॥

End.

दशशुभ्य भवेदयम वषुं वा शुद्धशुभवीः ।
 ज्ञेयमात्रं भवेत्तस्य जीवने भाग्यमशुभम् ।
 विपुविपुलद्वयोर्मिनेऽन्योन्याभारमन्त्रैः ।
 शुद्धशुभनी सर्वं तदापि सत्यमादिशेत् ।
 विपुं शुद्धये शून्ते ज्ञानानि वृधये कर्त्तुं ।
 कर्मणि शुद्धये शून्ते सत्कर्मवति नामदा ।
 शुक्ले शून्ते हये कर्म श्राने सत्कर्मवेत्तदा ।
 आयुर्दायं यदापि सत्कर्म सत्कर्मवत् ।
 दादये भवेद्विद्विः शुभयोगे भवेत्तुभम् ॥

Colophon. इति वैद्यज्ज्ञातीयप्रजापतिदासजने पद्यस्वरनिर्णयं चायुर्दायी नाम सप्तमीऽध्यायः ॥३॥

विषयम्—वैद्यज्ज्ञातीयप्रजापतिदासविरचितपद्यस्वराभिधम्नीतिर्निर्णयविधिः सुप्रसिद्धः ।

No. 63. वराहसंहिता । *Varāhasamhitā* Substance, country-made white and colourless papers, 10 × 5 inches. Folia, 180 (of which fol 6 is wanting). Lines, 7-13 in a page. Character, Nāgara. Date, Samvat 1840. Appearance, old, and worm-eaten throughout. Verse. Generally correct. Complete.

A compendium of astrology, entitled *Varāhasamhitā* or *Vṛhat-samhitā*, by Varāhamihira. The text has already been published in the *Bibliotheca Indica*, and an English translation of it by Dr. Kern in the journal of the American Asiatic Society. Noticed by Dr. R. Mitra in his *Notices of Sanskrit MSS.*, No. 1491. See also the Catalogue of the India Office Library, No. 2979, p. 1055.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

श्रीमदी वरदभूषणे ॥ नमः भूषाये ॥ श्री ॥
 जयति जगतः प्रसूतिर्निश्चया सुदृढभूषणे नमसः ।
 दुतकलकसदृशं प्रसूतप्रसूतापिज्ञः सविता ॥ १ ॥
 मधुसूनुनिकसितमनितपसवर्णोक्तं सत्यविष्णुभ्याम् ।
 माति मधुविपुलरचनामिदं दत्तं भवत्प्रमिधानम् ॥ २ ॥
 मुनिविरचितमिदमिति सविस्तरं साधु न मनुजदयितं ।
 कृष्णैर्लक्ष्यैर्दत्तमन्त्रैः का विधीयते ॥ ३ ॥
 विनितनयदिवसवारी न-धुमकदिति यदि पितृमन्त्रधीः ।
 कुत्रदिनमिदमिति वा कोऽपि विधीयो बुद्धिव्यक्तः ॥ ४ ॥
 आरुह्यादिविनि सतमात्मन्य सत्यविमरं क्रमम् ।
 प्रियमात्रकमेवेतन् सनातनीयैः नदीनाम् ॥ ५ ॥

End.

अतमिदमध्यायानामनुपरिपाटिकमादिकानाम् ।
 अष्टश्रीकसङ्ख्यायाः कङ्कान्ध्यानि चत्वारि ॥
 अष्टैवानुभूतमन्त्रैः सविस्तरं निरदिता द्यावापाम् ।
 अष्टावर्षं वातकमुक्तं करवत् सृष्टेति ज्ञानानुक्रमधीः ॥

Colophon.

इति वराहमिहिरविरचितया संहितायां ग्रामानुक्रमधौ अतनवीऽध्यायः
 १०० । समाप्तीत्यं दयः ॥ श्री ॥ समाप्तीत्यं सवन् १८४० मिति वै ११ ।
 गार सविदिने ॥ ० ॥

विवरणम्—श्रीमद्वराहमिहिरविरचितहनुवद्विवापरव्यासकवदासंहिताभिधन्योतिर्निबन्धोऽयं
 सुप्रसिद्धः । निबन्धोऽयं कलिकातादिनगरे मुद्रणमुपगतः ।

No. 64. वराहसंहिता । Varāhasaṃhitā Substance, country-made colourless paper, 12×5 inches. Folia, 214. Lines, 4-9 in a page. Character, Nāgara. Date, 1. Appearance, old, and slightly worn & eaten in parts. Verse. Not correct. Complete

Another copy of the same work, having six chapters more. The former is finished in one hundred chapters, while this one has on hundred and six. On closer examination it was found, that th

chapter preceding the last is divided into six separate chapters in the latter, but the matter is the same in both. Only the following stanzas, not found in the former, are added to at the end of the latter.

विभाषः शरदिन्दुकीटिध्वना ईदामिषीर्धर्मति
 कलाहः सवस्युर्ध्विष्य वदं रवानशीभातुव ।
 यः संमोहमहीदधेः कुमलप्रपादाम् समाकृतवान्
 ग्योतिर्मी सुचिरं वराहमिहिरक्ष्मा हरिः पातु वः ॥

विवरणमूलपूर्वम् ।

No. 65. वराहमहिताटीका । *Varāhasamhitāṭikā*. Substance, country-made white paper, 13×6 inches Folia, 629 (of which foli 356—378 are duplicates). Lines, 3—10 in a page Character, Nāgara Date, 1(1) Appearance, old, slightly worm-eaten throughout, and written by different hands Prose. Not correct Incomplete

A commentary on the *Varāhasamhitā* or *Vṛihatsamhitā*, entitled *Vivaraṇa*, by Bhaṭṭotpala, noticed by Dr. R. Mitra in his *Notices of Sanskrit MSS.*, No. 1478. This codex is incomplete as chapters 1—33 are wanting. It has been printed with the text at Benares, Calcutta &c.

Beginning. श्री गनीशदेवाय नमः ॥
 कपोल विन्दुरिति । अथ विद्वज्जगत्त्रये कण्ठे कपोलसिती विन्दुस्तिलक-
 लया सितकरडान् । रुक्मकपोलः स च रिक्तमेघः स च तद्रिक्तं फल मय्य
 सख्यं करोति ॥

End. अथास्यां सहितायां चकर्मन् । मध्ये भूत तथा परिशिटं वाचायां निगदितमुक्तं
 भूमलचय ईदम्यन्तादिकमपीपयुष्यते ॥ तथावातो ह कोटो । तथा
 वाक्याशितमाद्यर्थं प्रमु चित्त (१) पतन जातकं होराशास्त्रमुक्तं । कवित ।
 तथाकरथ तथावद्वचोध्य करणः । सूर्यसिद्धान्तकटीकायां शिष्यवृत्ताये

(1) At the end of the work, the author mentions the date of composition thus—*वराहमिहिरा इति कपोलं विदितमिवा । I wrote this commentary in Śaka 888.*

प्रकाशितमिति । इति भट्टोपनिषद्विरचितार्थां संदिताविहती शास्त्रानुक्रम
विवरणम् । समाप्तम् ।

आशाएवमवदन् बोधशुद्धये एव तिस्रोऽङ्गना (१)

व्यासुज्जस विधेयस्मतिपदा कथा तु दीभ्यामिति ।

इत्येव विचिन्ताकृत्य कदाचिन्मात्रं भवितुम्

सके तत्कालिसुहिताविवरण एते पदे कोर्तय ।

सदसाभिमुखं वा भान्त्या मत्वा इक्ष्वापि वा ।

विषयसंज्ञा वा प्रातः सत्त्वशब्द मन्त्रोक्तिः ।

फाल्गुनस्य तिस्रोयावामभितावा गुरोर्दिने ।

बज्रहास्य पदस्य निम्न आकृतयः कृतयः विद्यन्ते ।

अनुविंशतिशालन मानसध्या अनुष्ठानम् ।

* वराहमिहिरे यस्मिन् छायालक्ष्म मया कृता ॥ (१) ॥

हरादमिदिराणाधेरचिते सद्वितासंवे ।

अथिंभासुभ्यन्तवसोद्व्याप्तयं विवर्तिज्ञानम् ।

Colophon.

इत्याचार्य वराहमिहिरविरचितायां चतुःश्राविकायां भट्टान्तरविरचितायां
टोकायां ज्योतिषोद्धाया समानः ॥ इति भट्टान्तरविरचितं विषय सङ्ग्रहः ।
सप्तमः । यावत् पुस्तकं दृष्टं तावत् लिखितं स्यात् । यदि ग्रन्थस्य वा
सप्त दीपाः न दीयन्ते ।

विवरण—श्रीमद्वायलविद्याविश्वविद्यालयनिर्वाहकसचिवश्रीगणेशदासजीराव शिंदे ।

No. 66. बालविवेकिनीटीकासहिता । *Bala-vivekinītikāsahita*
 Substance, country made colourless paper, 11 x 7 inches India, 7 Leaves,
 10-12 in a page Character, Nagari Date, Samvat 1845 Appearance,
 very old Verse and prose Not correct Complete

A disquisition on auspicious times for marriage and other domestic ceremonies, entitled *Balavivekī*, by Śrīpati (i). Dr R

(1) The author's name is written as Śrīpaṭa, but in the colophon the commentator speaks of himself as श्रीपद्मपादपात्रपात्र, or a bee to the lotus like foot of Śrīpaṭadatta. Hence we may infer Śrīpaṭadatta to be the author of the text.

Mitra in his *Bik. Cat.*, No. 324, p. 291, attributes this work to Nanbi Datta, while in other catalogues the work of the same name is attributed to different authors, thus in Buhler 4 fasc. No. 164 to Maladatta, in Stein, p. 166 to Ganapati Miśra. The codex contains also a commentary on the text in both the margins. By Isānadatta.

Beginning of the Commentary. श्रीमद्वैद्यस्य नमः ।

अथ वैद्यहिकम् । द्विती उत्तरा रीषि स्वमिश्रा मया मूल अनुवाधाकरी
(इत्यः) स्वाती इदं मन्त्रं वैद्यहिकम् । प्रमदा (कथा) मुला मित्रुनं इदं
मन्त्रं । काल्पुत्रमायमार्गपुष्पि (आवाङ्) श्रेष्ठ माधव वैद्याम्ना, मत्ता ।

Beginning of the Text श्रीमद्वैद्यस्य नमः ।

स्वयन्तरीहिकीममया मूलानुवाधाकर
स्वातीषु प्रमदातुलामित्रुनगोत्रये विवाङ्. यम. ।
माता. काल्पुत्रमायमार्गपुष्पि श्रेष्ठकथा माधव. ।
मत्ता शीघ्रदिने तथैव तिथ्योरित्ताङ्गुलवर्जितम् ।

इति विवाङ्. ।

End of the Text. अथ मन्त्रवद्वारमकरचम् ।

पूया आर्षकरी मित्रेन्दुपवनापुष्पये रीहिकी
चित्रादायवनी मया वरिपुगा पुष्यायमादिचय
पूयावाङ्गुलमूलमङ्गन. मायामतः श्रीमन् ।

Colophon of the Text. इति श्रीपटुविरचिता वाङ्गविवेकनी समाप्ता ।

End of the Commentary पूया द्विती कवीन्द्र. यम. । द्विष आटो. स्वमिश्र पवनस्वाती
पुष्यायमा मया रीहिकीचित्रा मनी मनि. । मया मन्त्रव धनिता अयमा
उत्तरा इत्यचित्रा पूया द्विती पूष्यावाङ्गुल उत्तरावाङ्गुल मूलवाङ्गुल
श्रीमन् ।

मानानां यमकम् अक्षरमयमानं क्रियेकेतः
लोमादभूति सङ्कल्प निधनान् ओकाङ्गुलवर्जितम् ।
पूष्यावाङ्गुलान् विनीत्य बहुश्रीभोतिर्निबन्धान् बहु
एव श्रीपतिपादपदमपुष. श्रीमानदनी द्विष. ।
अथ यम. क्वचित् यमायमस्याये श्रुत. इति. ।

Colophon इति बालविवेकिनी षट्चरितमुत्तरीका लिखित वा मुद्राग्रवत्पुस्तक
श्रीमन्नखल्य इदं पुस्तकं लिखितं कार्या मध्ये सवत् १८४३ मीति भाद्रपद
शुद्धि ३ २ ३ भागवासरे । सती नाम प्राति ।

विवरणम्—बालविवेकिनीनामकोविदाद्यादिग्रन्थकार्यविवरणक कविप्रतीतिनिबन्धविशेष दोषदु
विरचित श्रीमान्दत्तविरचितटीकासहित पुस्तकेन वर्णनम् ।

No. 67. बालविवेकिनी । Balavivekini Substance, country made
colourless paper, 12 x 6 inches Folia, 4 Lines, 10-11 in a page
Character, Nāgara Date, Appearance old Verse Not correct
Complete

This codex contains only the text of the abovementioned work
In the last verse of this, the author's name is written as Prināhi
Datta. (मीमांसिका)

विवरणम्—पुस्तकम् ।

No. 68. बालबोध । Balabodha Substance, country made
colourless paper, 12 x 3 inches Folia, 26 Lines, 6 in a page Character,
Nāgara Date, Samvat 1831 Appearance, old, torn and slightly worm
eaten in parts Verse Not correct Complete

Another copy of Mañja Datta's Bālabodha, noticed in No 27

विवरणम्—पुस्तकम् ।

No. 69. विद्यावृत्त्यायनम् । Vidyavṛttāyanam. Substance, country made white paper, 15×6 inches. Folia, 16. Lines, 2-9 in a page. Character, Nāgara. Date, Śamvat 1894. Appearance, old, and worm eaten throughout. Verse. Not correct. Complete

Astrological calculations for ascertaining suitable times for marriage and other particulars connected with it, by Keśavārka, complete in sixteen chapters, of which the first chapter treats of the auspicious Nakṣatras or stars, the second of the months, the third of the melakas and so on. Noticed by Dr R. Mitra in his *Notices of Sanskrit MSS.*, No 2454, and *Bik* No 757, p. 350.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः श्रीसूर्याय नमः श्रीवृद्धाय नमः ।

श्रीगार्हिषी यज्ञसु सो नमस्तुते
 श्रेष्ठाय च नमस्तु नमस्तु नमः ।
 यथा च नमस्तु नमस्तु नमस्तु
 यथा च नमस्तु नमस्तु नमस्तु (१) ॥ १ ॥
 सर्वार्थसंग्रहसु भाग्यवति नमः ।
 सारं वराहमिहिरादिमतानुसारं ।
 व्याख्यानं परिमलाद्युक्तं (२) विद्यावृत्त्यायनं विरचयामि विचारयामि ॥ २ ॥
 धृवानुशासनसूक्तवती
 कर्तुं मया व्याप्तिवद्वयमेष ।
 वरेण्यो नाम करादिचक्रवती
 करवृत्ति मङ्गलसूक्तवती ॥ ३ ॥
 यथा च नमस्तु नमस्तु नमस्तु
 विद्यावृत्तौ नुतिमस्येदी ।
 विद्यावृत्तौ नमस्तु नमस्तु
 अगार्हिषी वासिष्ठकवती ॥ ४ ॥
 यथा च नमस्तु नमस्तु नमस्तु
 नमस्तु विद्यावृत्तौ नमस्तु नमस्तु
 नमस्तु विद्यावृत्तौ नमस्तु नमस्तु ।

End.

(१) The coler noticed in the *Notices of Sanskrit MSS* has different readings such as मन्त्रिकीश्वरमिहिरः in the first verse

(२) परिमलाद्युक्तं in the second

पुण्ये प्रीतिं व्यक्तमव्यक्तबीजं
 प्रायः प्रश्ना नी विना व्यक्तपुण्या ।
 यातुं प्रश्ना मन्दवीभिर्निर्गतान्
 यकान्छादस्मि बीजकियाच ॥ २ ॥

End. नास्ति ।

Colophon. इति श्रीभास्करदीपं बीजवर्णिते अनेकवर्षसमीकरणम् ।

विवरणम्—बीजोदाहरणभिर्बीजवर्णितटीकाद्वयोऽर्थं निबन्धः श्रीभास्कराचार्यविरचितः ।

No. 71. ब्रह्मसिद्धान्तकुट्टकाध्यायः । *Brahmasiddhāntakuttakādhyaṣaḥ*. Substance, foolscap paper, 15×10 inches. Bound in the form of a book. Pages 123. Lines, 4-34 in a page. Character, Bengali. Date / Appearance, old, worn out, worm-eaten throughout, and torn in parts. Prose and verse. Not correct. Complete.

Although in the list of MSS., this codex is marked with the heading *Brahmasiddhāntakuttakādhyaṣa*, yet on perusal we found it containing copies of three different works by three different authors.

(1) पाटीकौमुदी । *Pāṭikāumudī*, a first book on Arithmetic, by Nārāyaṇa Paṇḍita, son of Nṛsiṃha, pp 1-30. This work was written in Śaka, 1278

Beginning. श्री नमः शिवाय ॥ ॥ अथांकपायमाह ॥

अथ साकानन्दकरं संवेपादकपायकम् ।

इत्ये निवर्तं निवर्तनमन्तरवन्तो दुष्टाः कुण्ठकाय ॥

End.

भारायणानन्दगुहाकरमण्डलस्य

वातुयेसूक्तिरचनानितविन्दुः ।

प्रोक्तैव सम्मलषकोरनवाः पिरनु

श्रीकौमुदीमुदितकृतमुदः सदेताम् ।

वसुनगरविमितशके १२७८ दुर्गुल्लवर्षे च भावतिथौ ।

लक्ष्मणे गुरो समानिहर्तं वचितम् ॥

Colophon. इति श्रीसत्सुकलानिधिर्लिखितसिद्धान्तविरचितपाटीकौमुदीनामकवर्णितनिबन्धोऽयम् ।
 विरचितायां पाठ्यां कौमुद्याख्यायां अद्भुतविशेषं नाम अनुद्वन्द्ववद्भारः ।

विवरणम्—श्रीभारायणविरचितविरचितपाटीकौमुदीनामकवर्णितनिबन्धोऽयम् ।

(2) गणितरचनामञ्जरी । *Ganitarachanaṃajārī* a treatise on Arithmetic and Mensuration, by Ganeśa. Noticed in the Catalogue of the India Office Library, No 2831, p 1023 Pp 40-89

Beginning. श्री नमः शिवाय ॥ श्रीशरदमन्त्रमः ॥

श्रीमत्कल्पतरीतक्षितिविलसत्सिंहासनाध्यासिन
कथास्त्रालनमासिर्न मर्दमलनमालिमाळाकुले ।
शर्म विद्धिविलासिनीविलसितं लीलास्तु रदगव्यत
भान्म बालमुधाकरं दमकरं वन्दे करीन्द्राननम् ॥
यत्पादतामरसंसारणपदीया
मोहाभकारनिकरीतितरी निरल ।
मन्मानवान् सुविलसद्गुणभूषणाद्य
श्रीदुर्धाराजपितरं जगुषः समानि ॥ १ ॥
पूज्याचार्योदितगणितसत्कल्पसुमिददाये
प्रादुर्भूतानि नवतरी मञ्जरी श्रीदशैश्वर्य ।
कुल्ले पुल्लेहवितरचनामञ्जरीं गान रम्या
मन्दाकाकानपि मतिभरात्कर्मद्वयभिरवाम् ॥

End. इत्यादि द्वादशानुपयंनवेनदशनामवसन्त्यानि ।

Colophon. नास्ति ।

विवरणम्—श्रीदशैश्वर्यविरचितगणितरचनामञ्जरीनामकोटय निबन्ध ।

(3) ब्रह्मसिद्धान्तकुट्टकाध्यायः सटीकः । *Brahmasiddhantakuṭṭa kādhyāyah Satikah* This is the 18th chapter of the *Brahmasiddhānt* of Bramha Gupta, with an anonymous commentary. Noticed in the catalogue of the India Office Library, No 2771, p 995 A

Beginning. श्री नमो नृशेसाय ॥ ० ॥

अथ कुट्टकाध्यायी लिखत व्याख्यात ॥

तमादौ तदारभ्यनक्षत्रोत्थनेनाह ॥

शायक वसन्त यत्रा कुट्टाकाराहत न यत्नन जातु ।

वत्यानि तत्र कुट्टाकारं वद यत्रै ॥

End. इदानीमप्यायीचंदारार्यसाधोवाह—
 प्रतिमूचमयी मन्त्राः पठिताः सोद्वेगकेषु मूलेषु ।
 साधोवायां मासिकप्रतेन कुङ्केलादभीधायः ॥ ० ॥
 सार्द्धेक पटिः ॥ ६१ ॥ मन्त्रार्थाः सार्द्धेकपत्रारिम्भम् ॥ ६१ ॥
 Colophon. इति श्रीब्रह्मगुप्तविरचिते ज्ञानसिद्धान्ते बीजगणितकुङ्कुमविवरणं समाप्तं ॥ ० ॥
 श्री ॥ श्री नमः ॥

विवरणम्—श्रीब्रह्मगुप्तविरचितज्ञानसिद्धान्तगीतकुङ्कुमाध्यायद्वयोऽयं निबन्धः ।

No. 72. बालबोधिष्याख्या । Bālabōdhivyākhyā. Substance, country-made yellow paper, 12×6 inches Folia, 124. Lines, .7 in a page. Character, Nāgara. Date, Samvat 1899. Appearance, old, and torn in parts. Prose. Not correct. Complete

A commentary on the Vijaganita of Bhāskara, entitled Vijaganitō-dāharanam or Bālabōdhini by Kṛipārāma Mi-ra, son of Lakṣmī-nārāyaṇa Mi-ra, a Gurjara Brāhmaṇa, an inhabitant of Ahmadābāda in Gujrāt. The author composed this work in 1714 Śaka. Noticed in the Catalogue of the India Office Library, No. 2833, p 101 Bb.

Beginning. श्रीमद्वेद्याय नमः ।

महेष्टानं श्रीरोमचपतिपुत्रं पुत्रमनसा
 प्रपन्नं ज्ञानाश्रीनिधिमपगृहं कायवचना ।
 रूपारामो मिश्रः प्रकुरुत अजुं बीजगणिते
 खबीधभान्नीधमहरचरोदाहृतिमिमो ॥ १ ॥
 सत्पादकमिति अहं बुद्धेरोम वन्दे
 इति क्रियाकारकयोगना बुद्धेरप्यधीष्ट
 मन्त्राधिपमर्हं वन्दे नमस्ततोमीत्यर्थः ।

End.

इति गुर्जरनाथि आशि यमसः व्यासेद्मदावादे
 भारद्वाजकुलप्रभूतिरमचनूतोद्विजोपाधयो ।
 विद्यावेदकलात्मनात्मनसिद्धिर्जनसतिर्जतिष
 मिश्रः श्रीमदमन्दबंदितापददन्तपुत्रोद्विजः ॥ १ ॥

लक्ष्मीनारायण इति मतिप्यातकीर्तिर्धरिणा

तस्यास्मादीदमनमतिपुनःगौर्धराय हव ।

मनुष्याभ्यदनविधिनीषातमिहात्मविदी

लक्ष्मीनाद्याद्विजगुह्यराष्ट्रीरुपासनामा ॥ २ ॥

भुवनान्तरिमे शक्ये ह्यनम पुष्टिमा गुरी ।

वीजल्लोदाहतिमिनामकरीः पातवीधनीम् ॥ ३ ॥

Colophon. इति दीपुर्ध्वराष्ट्रकमोदयागुर्वेदिमिहलक्ष्मीनारायणात्मनिरुपासना
देवप्रदिरचिते वीजोदाहरणं नामवीधिव्याख्यायन् समानः । सन्
१८२२ वैशाख ।

विवरणम्—गुर्ध्वराष्ट्रकमोदयागुर्वेदिमिहलक्ष्मीनारायणात्मनिरुपासना
नामवीधनीनामकः ।

No. 73. अष्टवर्गफलम् । *Aṣṭavargaphalam* Substance, country
made colourless paper, 12×5½ inches Folia, 4 Lines, 12-14 in a page
Character, Nāgara - Date ? Appearance old Verse Generally
correct. Complete

An astrological work on the influence of the particular situations
of a planet, by Briddhayavana Noticed by Aufrecht in his *Katalog*
Der Sanskrit Handschriften Der Universitäts Bibliothek Zu Leipzig,
No 1081, p 332

Beginning. श्रीमहागणपतये नमः ॥ अष्टवर्गफलम् ।

तत्कालसम्बद्धमुक्तभागा

विन्दुनि रेषाया विमिश्रयिता ।

सहायमेवैव मितो यद् अ

भाटाग्रसत्र फलमादधाति ॥ १ ॥

इत्याह फलैरिष्टकवर्गनामज

फलं इतिही यदि तस्य पार्श्वे ।

अतीवया तस्य फलं निवृत्तते

सीमे फलं यीनि सर्वत्र + + ॥ २ ॥

रिधास्यितस्त्रीपुंसकः प्रगल्भं
करोति सत्यं मज्जवाजियुक्तं ।
मित्राङ्गसाधुस्वजनाङ्गयुक्त
स्याने स्वके रोगविनिर्जितं च ॥ १३ ॥

End.

सीरी यदि स्यात् खलु सप्तमस्त्री
नर क्रियाद्योगमन्यवेरम् ।
मदां सरीये मित्रवन्मुद्रोगं
दन्तायकं बुद्धिविनिर्जितं च ॥ १४ ॥
सीरीऽष्टमस्यः कुर्वते दरिद्रं
नर सरीये वक्रनीचरत्नम् ।
पिप्पीहवे पीडितमुद्योगे
विदेशभाजं पतितं कुबुद्धिम् ॥

Colophon.

इति शनैरष्टकवर्गफलम् ॥ इति वृद्धयवने अष्टवर्गफलम् ॥
मज्जात फलाधिके लाभे लाभान् चीयकने व्यये ।
यस्य व्याधिकं लघु ज्ञानवान् अर्थवान् वि स ॥ १५ ॥
लघु यावत् फलानि मृन्नावर्षास्तु भवन्ति ।

विवरणम्—दीर्घपद्यं वनज्जातकं अष्टवर्गफलाभिधायीति निर्दिश्य विज्ञेयम् ।

No. 74. वृद्धयवनजातकं । Vriddhayavanajātakam Substance,
country made white paper, 16 x 6 inches Folia, 204 (of which fol. 1-111
are wanting) Lines, 10-11 in a page Character, Nāgarī Date, ?
Appearance, old. Verse Not correct Incomplete

A summary of astrological knowledge by Vriddhayavanāśāstrīyā.
Noticed by Dr. R. Mitra in his *Notices of Sanskrit MSS.*, No. 2152.

Beginning. नास्ति ।

End. नास्ति ।

Colophon. इति दीर्घपद्यवने काकयताध्यायः ॥

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् वृद्धयवनाध्यायं वृद्धयवनजातकनिबन्धीऽर्थपूर्वी वर्णितम् ।

No. 75. वृहज्जातकटीका । Vṛhajātakatikā Substance, country made white paper, 14×5½ inches Folia 254 Lines, 4-9 in a page Character, Nagara Date, Samvat 1811 Appearance, old and slightly worm-eaten throughout Prose Not correct Complete

A commentary on the Vṛhajātaka a treatise on astronomy and astrology by Bhattotpālā who completed his work in Śaka 899 Noticed by Dr R Mitra in his Notices of Sanskrit MSS No 788.

Beginning. शीतवाधिपतय नमः ।

ब्रह्माजगद्गुरुभ्योऽनुकृत्यजोय
यकार्युवमवनायगुदन् प्रथम्य ।
य सवदीर्घसरलाभविहृष्टते
रावन्तिकस्य तमह विहृष्टोनि हृत्तम् ॥
यच्छास्त्र सविता चकार विष्णुर्नि श्रुतिमि श्रुतिवत्
तन्वीच्छिन्निभयात् पुन कल्पिषुनि मयिष्य यो भूतम् ।
भूय च्छ्वेत्यर वराहमिहिरव्याजोऽन्य सर्वे व्यधा
दित्य सप्तवदनि मीचकुशलाक्षणे नमी भामते ॥ १ ॥
वराहमिहिरौदधी सुषुम्भेदतीयाकुनि
यद्वर्चस्यशरदसि प्रपुरवरीरवोऽन्ये (१) ।
भमनि परितो यतो लघुभिरीर्देनुभ्यासत
करीनि विहृतिप्रर्ष निजविद्याहमदीतयत् ॥ २ ॥

End

सतां ब्रह्मव्यपुर्ध्वकादि कथ्योऽपि दमायं तानि कथ्यत ब्रह्मव्यमान
पुन्यप्रवेत्तया नमस्कारमात्रेण—

दिनकरमुनिगुरुवरचरविपातकृत्प्रसादमतिनेते ।

ब्रह्मव्यपुर्ध्वकादि नमीषु पुर्ध्वप्रवेत्तय ॥

दिनकरीर्क्षकादादिका सम्भवत यदा भुमयो वसिष्ठादय गुरुवादिन्यादान
निवा चरचरविपातकचरयेन पादनमस्तारकचरयेन य कृत प्रसादोऽनुयुक्त
नेन मतिर्बुद्धिर्यस्य नेन दिनकरमुनिगुरुवरचरविपातकृतप्रसादमतिना
मयेद मास्त्रपुर्ध्वकादि सविदीकृत तन्मात् पुन्यप्रवेत्तय पुर्ध्वमानकारोऽपि
नमीषु नमस्कारोऽपि ॥

Colophon. . इति श्रीमहीश्वरविरचितायां बृहज्जातकविहारी सप्तसहस्राध्यायः षड्विंशो
 अध्यायः ॥ शुभमस्तु ॥ अक्षरसंख्या १००० संवत् १८११ कार्तिक कृष्ण ।

विवरणम्—पुस्तकंऽस्मिन् श्रीमहीश्वरविरचितबृहज्जातकटीका संपूर्णा वर्तते ॥

No. 76. बृहज्जातकं सटीकम् । Vrihajjātakam Satikam. Sub-
 stance, country-made white paper, 13×5 inches Folia, 13 Lines, 10-13
 in a page Character, Nāgara Date, 1 Appearance, old, and slightly
 worm eaten throughout Prose and verse. Not correct. Incomplete

This codex contains the above mentioned commentary with the
 text, both incomplete.

पुस्तकेऽस्मिन् श्रीमहीश्वरविरचितबृहज्जातकसंपूर्णं वर्तते ।

No. 77. बृहज्जातकटीका । Vrihajjātakatīkā Substance, country-
 made white paper, 12×6 inches Folia, 33 Lines, 9-11 in a page
 Character, Nāgara Date, 1 Appearance, very old, worn out, torn
 and worm-eaten throughout. Prose. Not correct. Incomplete

This codex contains the commentary noticed above upto the
 end of the second chapter

विवरणम्—पुस्तकंऽस्मिन् ।

No. 78. बृहज्जातकटीका । Vrihajjātakatīkā Substance, country-
 made white paper, 12×5 inches. Folia, 31. Lines, 7-14 in a page.
 Character, Nāgara. Date 1 Appearance, old, with different hand-
 writings. Prose. Not correct. Incomplete.

Another commentary on the Vrihajjātaka, entitled Vrihajjātakavivarana, by Mahādhara. Noticed by Dr. R. Mitra in his *Notices of Sanskrit MSS.*, No. 2453. The codex contains upto a part of the 10th chapter.

No. 80. **वृहज्जातकविवरणम् ।** *Vṛihajjātakavivaranam.* Substance, country-made colourless paper, 12 x 5½ inches. Folia, 88 Lines, 10-12 in a page. Character, Nāgara. Date, Samvat 1821, Śaka 1983. Appearance, old, slightly torn, and worm-eaten in parts. Prose. Generally correct. * Complete.

Another complete copy of the same work.

विवरणसूक्तपूर्वम् ।

No. 81. **भास्वतोबालबोधिनीसहिता ।** *Bhāsvatībālabodhinī-sahitā* Substance, country made colourless paper, 14 x 6 inches Folia, 11 Lines, 10-16 in a page Character, Nāgara Date, Śaka 1722, Samvat 1833 Appearance, very old, worn out and writing effaced in parts Verse and prose Not correct. Complete

A treatise on astronomy and astrology, entitled *Bhāsvatī* by Sātānanda, son of Sankara by Sarasvatī. The work is based on the *Sūryyasiddhānta*, and was written in Śaka year 1021, A. D. 1099. A commentary, entitled *Bālabōdhinī* by Balabhadra, son of Vasanta, is given in the codex in both the margins. The commentary was composed in Samvat 1466, A. D. 1521. Noticed by Dr. R. Mitra in his *Notices of Sanskrit MSS.*, No 785.

Beginning of the Commentary. श्री नम. श्रीग्याय ।

आदिमध्यान्त्येन विद्या विदुषधिरिषे ।

सहस्रादिस्तदनाद्य नित्याय हरये नमः ॥ १ ॥

आसीद्विजया विमलाकराव्य.

व्यात. सुमीलौहितद्वयमल.

तस्यामिजवीहरिपादभक्तौ

नित्यं हरारोपनमानविध.

नित्यमथ. श्रीमान् देवस्य श्रीवसन् इति गोपा

मास्त्रायेविदुषध्यान् विजयवपादायर्धे सदा निरतः ॥

नममद्रक्तस्य सुतीहरिद्रुवचरधारविन्दकृतये ॥

कुवले शुचीपयुक्ता संविना (१) भावतो टीकाम् ॥ ४ ॥

(1) Our codex reads here सदर्थदा instead of स विनाम् ।

१६ वाचस्पत्यन्यायस्य निर्विघ्नपरिहाराभिप्रायः स एतद्वचनानुसारमुक्तं
मङ्गलाचर्यमावाप्तमन्त्रवचनमप्युक्तमस्ति यत् श्रीकैलासा-
मन्त्रेति—

Beginning of the text

यत्ना सुखीयस्यारविन्दम्
 श्रीमान् सदागन्ध इति वसिष्ठ ।
 तां भाव्यतां श्रियद्विगर्भमाह
 शाके विद्महे श्रमिपचक्षेते ॥ १ ॥
 सहस्रनिष्ठ सविधुनितीथ
 खसिष्ठभानोमभूचक्षेते ।
 छपचक्षुःकुदग्रगुटे
 सदागन्धभानोमभूचक्षेते ॥ २ ॥

End of the text

चन्द्रार्धोदितममण्डलम्
 सम्यक्कथ्यं बलनारम्भम् ।
 मध्याह्नदुग्धविषदं शपाता
 तर्पणार्थकथं रथीन्द्रसम्भम् ॥
 योऽस्माद्वदद्वयमेव पुनश्च
 दिव्योक्तं श्रीपुष्पयोगमथ
 श्रीमान् ज्ञानानन्द इत्योदनात्
 सत्त्वसौम्यरससुखम् ॥

Colophon of the text. मासि ।

End of the Commentary अलङ्काराधिकारः अथ सप्तमोऽध्यायः ॥ १०० ॥ अलिङ्ग्यतयैः टैवशः +

+ + + + + श्रीगुरुदेवस्य वाक्ये श्रीमान् ज्ञानानन्दान
 त्वावतिष्ठान्निगृह्यस्वस्वीयहृदयान्तरं सरस्वतीमार्गान्तरं विनु
 र्मान् तयोः सङ्गमोऽस्ति तत्रैव प्रमदन् भाव्योऽहं त्वम्

व्याख्यायां यन्मवाप्तुं यच्च तुक्तिर्विपर्ययतम् ।
 भाष्या वा निश्चितं यच्च तन् वाच्ये चमत्तां मुचे ॥
 शरद्वनमुत्तममद्य चैवमुक्तं तद्विदितोदायम् ।
 मृगशीर्षे चतुर्वर्गितवाक् सचमत्तमस्तु टीकात् ॥

स्वरसप्तमसमेतश्रीकृतौ ज्ञानोद्भूतिः ॥१॥

वसुधैव कुटुम्बकम् इति वाचस्पतिविरचितम् ॥

श्रीविक्रमादित्य 'श्री' १४६५ चैत्रमासस्य कृष्णद्वितीयायां तिथौ श्रीवराहदे
श्रीमद्भाराजधिराजश्रीमान् साहिभूषणमातराज्ये श्रीमतिगुणमादये सम-
भोजके भगवे श्रीमान् सत्त्वमविद्याविमोदकोदिकाग्रज्या देवप्रशिरोमणि
श्रीमदसन्नामजगन्मदनानां देवस्यो ज्योतिर्विदितां वाचस्पतिनीं टीका
कृतवान् ॥

Colophon. इति श्रीवसन्नामजगन्मदनभट्टदेवप्रशिरोमण्यां वाचस्पतिविरचितम् परिनिष्ठाधि-
कारः समाप्तः । श्रीशके १०३२ श्रीसंवत् १८३१ माघमास दिने मते २
कृष्णपक्षे श्राद्ध्यां तिथौ श्रीवराहदे श्वेतामचर्च्ये श्रीदे तद्विने श्रीमद्भाराज्या
वाचस्पतिदेवे शीर्षांशे कवचसमीपे मिहेश्वरप्रभे सङ्कलिङ्गादिसामे
लिखिते पुस्तके विद्याभिरुच्यं च १० पुष्पे शुभमम् ॥ राम राम राम राम
राम राम राम राम राम ॥

विरचयन्—पुस्तकैः किन्तु सटीका भाव्यतो वर्णने ॥

No. 82. ग्रहभावप्रकाशः वा भुवनदीपकम् । *Grahabhāva prakāśaḥ*
or *Bhuvanadīpakam*. Substance, country made colourless paper, 14 x 4
inches. Folia, 14. Lines, 8-12 in a page Character, Nāgara Date, 1
Appearance, very old, worn out and writing slightly effaced in parts.
Verse and prose. Not correct Complete.

A treatise on astrology, entitled *Grahabhāva prakāśa* or *Bhuvana-
dīpaka*, with *Vyākhyā* or explanation by *Padmaprabhā*. Noticed
in No. 5.

विरचयन्मूलपूर्वम् ।

No. 83. मरीचिः । *Marīcīḥ* Substance, country-made [white
paper, 16 x 6 inches Folia, 25 (of which foll. 1 and 16 are wanting)
Lines, 9 in a page. Character, Nāgara. Date, 1 Appearance, old,
and slightly worm-eaten throughout. Prose Not correct. Incomplete.

This codex contains a part of *Varici* a commentary on the *Siddhanta-sromani* of Bhīṣkarācāryya by Viśvarūpa alias Muni varā son of Nārāyaṇa Daivajña

पुस्तकेऽस्मिन् सिद्धान्तशिरोमणिटीका मनीषिनामिका मुनीश्वरापरमार्थश्रीविश्वरूपना
संविता विद्यते ॥

No. 84 मकरन्दोदाहरणम् । Makarandodāharṇam Substance country made white paper 15x5 inches Folia 18 Lines 5-13 in a page Character, Nāgara Date of appearance not old but slightly worm-eaten throughout Prose Not correct Incomplete (1)

A commentary on Makaranda's *Dinapatram* by Viśvanātha son of Dirākara Daivajña. See *Bih Catalogue* by Dr R Mitra No 677, p 314

Beginning. दीनयेच्छासु मनः ।

मत्ता मत्तानर्न देव विजयार्थं करीयसी ।

इदाहरणमुदाहृत्य मकरन्दस्य दत्तम् ।

दीनयेत्येति । अथा दत्तं प्राप्येति ॥ श्रीमद्विनादिति ॥ १ ॥ एतादृशः ।

अथ यथाहसायनः । तदादी तिदिदायनम् । तत्र यथोक्तं यथादिशतिदि
यारादिनायनजानमाह पुनः प्रियता सुदेति ॥ १ ॥ इदमकलये पुनः
कौट ह्यथ श्रीयः । स ददा पुनःकौटयकलये इदमकासदी दी भूना
कली भवति स श्रीयः यापदित्यपुनःकौटयकलये भवति । तदमकल
इदीनय्यदी अकदीर्मये पुनःकौट अथा धि अथा पकेन यथिकी भूता ददा
इदमक अथे मय्यति तदा स न श्रीयः । दन्त्यो जात स श्रीयः ।

End

एव इत्यादिराशीनां चाप्यथा ॥ दिशमि ॥ दिशेति ॥ दिशमि ॥ दिशमि ॥ दिशमि ॥
प्राविशे भवति दिशमि ॥ दिशमि ॥ दिशमि ॥ दिशमि ॥ दिशमि ॥ दिशमि ॥ दिशमि ॥
दिशमि ॥ दिशमि ॥ दिशमि ॥ दिशमि ॥ दिशमि ॥ दिशमि ॥ दिशमि ॥

Colophon

इति श्रीविनादरेवमाकलविजयार्थविरचितं मकरन्दोदाहरणं समाप्तम् ॥

विश्वरूप—श्रीविजयविरचितमकरन्दोदाहरणं समाप्तम् ॥

(1) Although in the colophon of the codex the word *manā* (find) is used, yet on comparison with the following MS. it appears to be incomplete

No. 85. मकरन्दोदाहरणम् । Makarandōdāharanam. Substance, country-made white paper, 11×5 inches Folia, 18 Lines, 9-14 in a page. Character, Nāgara Date, ? Appearance, old. Prose. Not correct. Incomplete.

Another copy of the above mentioned work, containing something more than the first, but as there is no passage indicating the end, and nothing like a colophon, it cannot be ascertained whether this is a complete copy or not. We quote below the following verses which are found at the end of the codex.

संघरेणप्रभवातनाहं
 मत्ता मृदु सप्त दिनात्तरे भ्यात्
 मधी. सितार्दक्षिणयः भवेद
 रसागङ्गीन्यदिनसप्तयः स्यात् ॥ १ ॥
 तिमाम्बितादर्श१०ममीदृशा सा
 प्राक् साधितां खेट सतामलाके ।
 इष्टे दिने स्वाद्य सप्ततट.
 प्राग्दारदुक्तीपुमयीऽच वारः ॥ २ ॥
 कदाचिदेवा तलमस्थिताके
 सैकातिदेका सुधिया विधेया ॥ ३ ॥

प्रभमन् श्रीरम् ॥

पुनरेकस्मिन् पुर्वोक्तिवित्तमकरन्दोदाहरणनिबन्धः किञ्चिदधिकपाठावसानको वर्तते ।

No. 86. मकरन्दोदाहरणम् । Makarandōdāharanam Substance, country-made yellow paper, 12×6 inches Folia, 28 Lines 8-10 in a page. Character, Nāgara Date, - ? Appearance, old and worn out, having the last page torn. Verse Not correct Complete

Another copy of the same work having some extra verses on the *sphuta* after the colophon.

विशरणान्नपुष्पम् ।

No. 87. मकरन्दविवरणम् । Makarandavivarapam Substance
country made white paper, 12×6 inches. Folia, 11 Lines, 9-10 in a
page Character, Nāgara Date, 1 Appearance old Verse Not
correct Complete

A work illustrating rules for determining various astrological
problems in connection with civil rites and ceremonies in verse
entitled Makarandavivarana, by Divakara Daivajña, son of Nṛsiṃha
and grandson of Śrīkṛṣṇa Daivajña. Noticed by Dr. R. Mitra in his
Notices of Sanskrit MSS, No 1301

Beginning. श्रीमद्विष्णु नमः ।

अथा यत् प्राप्य कृतमतिम्
स्पर्शा विद्यते प्रसभ प्रतिम् ।
अथोऽपि तं श्रीमद्विष्णुमधेय
गुरुपत श्रीयगुच भजेयम् ॥ १ ॥
श्रीमद्विष्णुना सुमधिनयं वरप्रसादं
इत्तां प्रभिविष्णुना भिलषारविन्दम् ।
एतद्विष्णुकारिकाश्रितमाद्यैर्बध्यं
भद्राभजन्य मकरन्दविदासयो यै ॥ १ ॥
पुनश्चिदाद्युक्तकोनितेष्ट
अकावशवदमकोठकप्यम् ।
तिथ्यादि चाद्यादि सवज्जिके मर
श्रीय अथोपपद्य अकव्य कद ॥ १ ॥
विष्णु अर्द्धमानवयोजनानि
निजाप्रिहीनानि अभ्युत्थीने ।
पुष्पे वने वारमुच्य भवेत्तन्
मैव दिनेन चक्रवा अर्द्धम् ॥ १ ॥

End.

पञ्चादिषट्पतिपादनम्
पुनश्चिदाद्युक्तकोनितेष्ट
मृगन्दनीलाप्ररतिहृदम्
अथोपपद्य अकव्य कद ॥ १ ॥
आथोपपद्य अकव्य कद ॥ १ ॥
गुह्य भजन्य सुहृदी नतमन्त्राय यै ।

आकलिकं खलु सतां उदयं सुप्र

मौल्यानि पद्यरसकस्य वचनमोनु ॥ १२ ॥

Colophon. इति श्रीमकलमयकसांभूमिश्रीकृष्णदेवप्रभासमृत्सिंहस्य सुनेन दिवाकरेण
विरचितं मकरन्दविवरणम् समाप्तम् ॥ • ॥ श्री. ३ शुभमस्तु ॥ क ॥

विवरणम्—मकरन्दविवरणाभिधमकरन्दार्थकाशकी निबन्धविशेषः ।

No. 88. मकरन्दविवरणम् । Makarandavivarapam Substance, country made Kāśmīrī paper, 15×6 inches Folia, 10 Lines, 5-9 in a page. Character, Nāgara Date, Samvat 1831. Appearance, not fresh, worm-eaten throughout Verse Not correct. Complete

Another complete copy of the above mentioned work.

विवरणम् पूर्यम् ।

No. 89. मकरन्दसारणी । Makarandasāraṇī. Substance, country made yellow paper, 16×8 inches Folia, 32. Lines, 9-25 in a page Character, Nāgara Date, Samvat 1901, Bengali Era 1254, A D 1848 Appearance, old, worn out, and slightly torn in parts Mathematical figures Complete.

An astronomical table on the movements of planets etc. in mathematical figures by Makaranda. In Cat. Cat., works of the same name by Paramātmānanda, by Rāmadatta, Lakṣmipati, and by Sadāśiva are noticed as available in the libraries in the United Provinces. The work is full of mathematical figures except the following lines which are to be found at the very beginning.

Beginning. श्रीमच्छङ्खनयनश्रीकरवाय नमः । प्रथमाय वासुदेवनन्दाय । अथ
मकरन्दस्य सारविर्भस्यते ।

श्रीगुणसिद्धान्तमतेन सख्यम्-

विश्वोपकाशाय नमःसादात् ।

तिथ्यादि यत्नं (पृष्ठ १) विवर्तयति काश्या-

मानन्दचन्दो मकरन्दनामा ॥ १ ॥

प्रहस्तासम्यक् मकीनितः

श्रीवावशिवमकीनितः ।

तिथ्यादि वारादि सप्तशिकलाः

योग्य समीपस्थ शकल कन्दे ॥ २३

श्रीसिद्धान्तमकरन्दे तिथ्यादिकन्द काष्ठा वारादी दशानां धन ॥ १० ॥ १०॥
 वंशावल्यास ० ॥ १० ॥ ११ ॥ धनम् । श्रीसीतायतनं निखिलपदं
 मङ्गलमङ्गलाय राममङ्गलं च समुद्रायै । After the date, the
 name of the copyist is thus written —

संवत् १८०४ सप्त १२२४ वराजी १८०८ चैत्र कृष्ण १३ । ता २० । १ । १ ।

लिखित श्रीगोविन्दचन्द्रायवा सम्पूर्ण मकरन्दम् ।

विवरणम्—मकरन्दसारदीशमकीनितं सारदीशिवशिवशिव ।

No 90. सुहृत्संगणपति । Muhurtasangapathi Substance, country
 made white paper, 10 x 4 inches. Folia, 126 (of which foll 121-122 are
 wanting); Lines, 7-8 in a page Character, Nagari Date, 1 Ap
 pearance, old Verse Not correct Incomplete

An astrological work consisting of rules for determining auspici
 ous days for the performance of domestic rites, also for coronation, and
 other civil and religious ceremonies, composed in Vikramārka
 Saka 1742 (A. D. 1655) by Gajapati Rāvala son of Dattajit
 Rāvala Hari-anhar Dutt and grand-son of Rāmadatta. Noticed in the
 catalogue of the India Office Library, No 3027, page 1075 See
 also the Notices of Sanskrit MSS by Dr R Mitra, No 1296

Beginning. श्रीमहादेवपदं नमः श्रीवावशिवमकीनितं नमः श्रीनिर्मलमङ्गलम् ।

श्रीमदाक्षयपदं नमः श्रीनिर्मलमङ्गलम् ।

कथयामिह कथयामि कथयामि कथयामि ॥ १ ॥

कथयामि कथयामि कथयामि कथयामि ॥ २ ॥

कथयामि कथयामि कथयामि कथयामि ॥ ३ ॥

(1) The copy noticed in the catalogue of the India Office Library
 is the "कथयामि कथयामि" and the MS noticed by Dr R Mitra is the
 "कथयामि कथयामि"

गृह्यसामान्य मकीनित

महाभारतमकीनकल्पम् ।

तिथ्यादि वारादि मकीनकल्पः

दीप्य मकीनकल्प मकीन कल्पः ११ ।

श्रीमहाभारतमकीनकल्प काशी वाराणसी दशमार्ध ४० । १० ४० ।
 महाभारत ० । ० । ११ । ११ । धनम् । श्रीमहाभारत मकीनकल्प मकीन
 महाभारतमकीनकल्प राममन्त्राय च राममन्त्राय । After the date the
 name of the copyist is thus written —

संवत् १८०४ मग १२२४ द रात्री २८४८ चैत्र शुक्ल ११ । ता २० । १ । १ ।
 लिखित श्रीमहाभारतमकीनकल्प मकीन मकीनकल्पः ।

विशेषम्—मकीनकल्पमकीनकल्पः मकीनकल्पमकीनकल्पः ।

No 90. सुहृत्तमपति । Muhurtagapapati Substance country
 make white paper, 10×4 inches 104 126 (of which fol 121-122 are
 wanting) Lines 7-8 in a page Character, Nagari Date, 1 Ap
 pearance, old Verse Not correct. Incomplete

An astrological work consisting of rules for determining auspici
 ous days for the performance of domestic rites also for coronation, and
 other civil and religious ceremonies composed in Vikramārka
 Śaka 1742 (A. D 1655) by Gaṇapati Rāvala son of Dattajña
 Rāvala Hariṣankar Suri and grandson of Rāmadatta Noticed in the
 catalogue of the India Office Library, No 3027 page 1075 See
 also the Notices of Sanskrit MSS by Dr R Mitra, No 1296

Beginning. श्रीमहाभारतमकीनकल्प मकीनकल्पमकीनकल्पः ।

श्रीमहाभारतमकीनकल्प मकीनकल्पः ।

महाभारतमकीनकल्प मकीनकल्पः ।

महाभारतमकीनकल्प मकीनकल्पः ।

महाभारतमकीनकल्प मकीनकल्पः ।

(1) The context noticed in the catalogue of the India Office Library
 reads 'महाभारतमकीनकल्प' and the MS noticed by Dr R Mitra reads
 'महाभारतमकीनकल्प'.

श्रीविश्वेशं गणेशं गुरुपरमहंसं यक्षमुनिं सुकोटिं

नमः पिबोः षडाल निखिन्नगुणिवरान् संहितासंप्रयेतन् ।

मर्गातिशयोक्त्याद्विरसविरविताः संदिता मूलभूताः

शाखा व्योतिर्नैवभानतिप्रसृतपदा वक्षमाप्ता विधिन्य ॥ १ ॥

मंकेतान् संविदाय व्यवहृतिसुखदा बालबीषाय शौघं'

अतोतिथ्योदितार्थः सुवमलघपदैः सिद्धकार्यैर्मन्त्रैः ।

अश्लेषः सिद्धान्तवैशेषः सुतिथिविधकलाशास्त्रपारोक्षबुद्धेः

गौरीर्षादेव्यमानचित्पतितिमकेनार्थमानस्य भय. ॥ ४ ॥

श्रीरामदासजमुषीहरिशङ्करस्य

श्रीराक्षस्य सनयोऽविनयोपवन्नः ।

सूर्य मृद्भर्तृगणपत्यभिध विधान

विद्यानिधिर्गणपतिर्मद्विताममयः ॥

End. नास्ति ।

Colophon after the first Prakaraṇa. इति श्रीमद्भैषजरायणहस्तिप्रहसूरिस्तु-
मप्यर्पितं ननु शुद्धं नमोऽस्तु । संवत्सरादिप्रकरणं प्रथमम् । We find also in
it some colophons like the following :—इति श्रीशुद्धं नमोऽस्तु ।
संवत्सरादिप्रकरणम् ।

विषयम्—सुहृन्नेषयपत्रमिषदुभयसुहृत्तादित्यपकथातिनिवन्धनं सुप्रसिद्ध एव श्रीमन्म-
यतिविद्यामिधिरचितः ।

No. 91. मुहादपा । Muddapa. Substance, country-made white paper, 9 x 4 inches. Folia, 5. Lines, 7-8 in a page. Character, Nāgara. Date, Samvat 1850 Appearance, old, and slightly worm-eaten in parts. Verso. Not correct. Complete. -

A little work treating of the Dæmons or effects of the planets on men. Anonymous.

Beginning. श्रीगुरुभ्यो नमः । अथ सुहादशा ।

पद्याकारं लिखेयत्वं तत्र सूर्यभद्रमहला ।

गुरुसौरिष्याः किं तु प्रकी राहुस्तुमध्यमः ॥ १ ॥

यकेन्दुसममा जीवधीरप्रमिषिमानंवा ।

यव तव लिखेहामि यज्जादीनि पुन पुन ॥ १ ॥

नयर्थं मयधेयस वगुचयान् मुक्तमालम् ।

यापयर्थं भवेद्दु यं यमवर्थं सुपातय ॥ २ ॥

अथसर्वस्या संहिता मतासहस्रशिता नदीन जतावयेवा ।

यार्थकुराको जगुकेमपुर्था (१) यद्वा दशास्यानामि इत्यमामि ।

End.

विजिह्वे यद संपातिनूपपुष्पमेवकाकमि ।

कम्यधीषु सुमीग्वपि केतीरमर्मेते गुरी ॥ ३ ॥

यातपिपलतापीडा जीमजे मङ्ग विदङ्ग ।

विभ्रजसमने दु यं सीरे केतीरमेते गुरी ॥ ४ ॥

सुष्ठवस्तुतेर्वन्धी मुनिमिति अग्निर्भवेत् ।

द्विद्वीडा ज्वरजीपा केतीरमर्मेते गुरी ॥ ५ ॥

Colophon.

इति वैदुग्दमाः इति मृदा दमा समान (१) । यमं मृदा ॥ सर्वम्

॥ ५ ॥ यासीतमी मामी भाटपन् ऊच्य पयि अट्ठमां गुरुवासरं लिखित

मङ्गमदनमिदं इदं पुष्पाकम् ॥

विवरणम्—यद्दमातत्फलमादिनिवृत्तयोऽयं निबन्ध । अत्यक्तृन्मानादिक नाम लिखितं,
यत्ननाम च तावन्न विद्युत्तया मुनिभामि ।

No 92 मुहूर्तचिन्तामणि छटीक । Muhurtacintamanihsatikah

Substance, country made white paper 12 x 4½ inches Folia 95 (of which fol 1 is wanting) Lines 5-13 in a page Character, Nagara Date ? Appearance, not fresh Prose and verse Not correct Incomplete

This codex contains an incomplete text of the Muhurtacintamanī. A treatise on the astrological determination of the right time for religious observances, complete in 13 prakaranas such as (1) Subhāsubhaprakarana, (2) Nakṣatra prakarana (3) Sar krānti prakarana (4) Gocara prakarana, (5) Saṅ skara prakarana, etc, composed at Benares in 1599 A D, by Rama Daivajña, son of Ananta Daivajña, accompanied by a commentary of the same author, entitled Pramitākara in both the margins. Noticed in the Catalogue of the

India Office Library, No. 3019, p. 1072. See also the Catalogue of Sanskrit MSS. by T. H. Aufrecht, A. M., No. 788, p. 337. The codex under notice contains upto the end of the 10th or Bījābhīṣeka prakaraṇa.

Beginning. नास्ति ।

End. नास्ति ।

Colophon. इति श्रीमुद्रर्षिचिन्तामणौ राजाभिषेकप्रकरणम् ।

विवरणम्—श्रीरामदेवप्रद्विरचितमुद्रर्षिचिन्तामणिकीदृशं सुप्रसिद्धीश्रीतिनिर्णय मटीकः ।

No. 93. मिथ्याजीवासारणी । Mithyājīvasāraṇī Substance, fool-scrap paper, 10×9 inches, bound in the form of an ordinary book. Folia, 45. Lines, 30 in a page. Mathematical figures, (Nāgara) Date, Samvat 1930 Appearance, fresh. Anonymous.

In the covering, the subject is mentioned as Logarithmic tables, Sines and Tangents.

इत्येकैऽभिन्ना नास्ति चारणी विद्यते ।

No. 94. पीयूषधारा । Pīyūṣadhārā. Substance, country made colourless paper, 12×5 inches Folia, 70 Lines, 7-13 in a page Character, Nāgara. Date, Samvat 1827. Appearance, old, worm-eaten and torn in parts. Prose. Not correct. Complete, as regards a chapter or portion only.

This codex contains the Saṁskāra prakaraṇa only of Pīyūṣadhārā, another commentary on the Muhūrtacintāmaṇi, by Govinda, son of Nilakantha and Candrikā, and the author of the commentary, entitled Saralā, on his father's Tājika. The codex noticed in the Katalog der Sanskrit hand-schriften der Universitäts Bibliothek Zu Leipzig von Theoder Aufrecht, No. 1065, p. 326, contains only the same part of the work, while the codex noticed in the Catalogue

श्रीतिर्बिम्बरनीलकण्ठविदुषः श्रीचन्द्रिकादासदा
 पुष्पेवादिगवी प्रसारितविद्या श्रीमूर्त्तचिन्तामणी ।
 श्रीविन्देन विनिर्मिते नवमिथी दीपूषधाराभिषे-
 ध्याख्याने खण्ड संस्क्रुतिप्रकरणं पुष्पे सुदानन्दः ॥

Colophon. इति श्रीविबुद्धैश्चमुकुटानन्दारनीलकण्ठश्रीतिर्बिम्बनीविन्दश्रीतिर्बिम्बर-
 चितायां मुहूर्त्तचिन्तामणिटीकायां दीपूषधाराभिषायां सपरिकरसंस्कार-
 प्रकरणं समाप्तमगमम् ॥ अयमंख्या २१११ । अक्षमण्य संवत् १८२०
 मये कार्तिक शुक्लद्विती मणिवासरे लिखितं इदं पुस्तकं श्रीकाशीर ।

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् मुहूर्त्तचिन्तामणिनिबन्धनागतसंस्कारप्रकरणटीका श्रीनीलकण्ठदेवप्र-
 विरचिता दीपूषधाराभिषा वर्तते ।

No. 95. मुहूर्त्तचिन्तामणिः । *Muhūrtacintāmanīḥ*. Substance, country made white paper, 16 × 8 inches, bound in book form. Folia, 12. Lines, 12-13 in a page. Character, Nāgara. Date, ? Appearance, old. Verso. Not correct. Incomplete.

This codex contains only a little portion of the *Muhūrtacintāmanī*, noticed in No. 92, from the beginning of the work upto a part of the fifth prakaraṇa.

Beginning. श्रीरीश्वरैतकपुत्रभट्ट-
 माह्व्य कलेन ददन्मुखाय ।
 विद्य मुहूर्त्तचिन्तामणितीव
 दशमरोहोदरगुहियायः ॥ १ ॥
 श्रियाकलापप्रतिपदिदुतु
 संविद्यसाधारणविज्ञासहस्रम् ।
 अलम्बदेवप्रभुतः स राशो
 मुहूर्त्तचिन्तामणिमातमीति ॥

End. नाति ।

Colophon. इति श्रीदेवप्रमाणसुतदेवप्रणामविरचिते मुहूर्त्त चिन्तामणी श्रीपरमकर-
 मण्यम् ।

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् मुहूर्त्तचिन्तामणिनिबन्धन आरभ्यत. पञ्चमप्रकरणसमस्तपुष्पे वर्तते ।

No 96. सुहृत्तचिन्तामणि सटीक । Muhūrtacintāmanihṣatikah
 Substance, country male white and yellow paper, 18 x 8½ inches. Folia,
 197 Line, 1-16 in a page Character, Nigara Date, 1(1) Ap-
 pearance, not fresh, but torn in parts Prose and verse Not correct
 Incomplete.

This codex contains the text of the *Muhūrtacintāmaṇi* with commentary, entitled *Pramāṇikara*, by the author of the text, except the first prakaraṇa or chapter. Each prakaraṇa has separate folio marks of its own and the third prakaraṇa is written twice. Noticed in No 92.

End of the Text

एवं मुसलमानैश्च गृह्य प्रविशन्
वितामपुत्रं मुस्लिमीवपुत्रम् ।
द्विरुग्रदेवमविधिप्रपौरान्
राजाचर्येदधमिद्विरण्यवन्तौ ॥ ७ ॥
आसौडम्पुरे बह्वङ्गनिगमाध्यैर्द्विजैर्मण्डिते
क्योतिर्विशिष्टक कथीन्द्ररचित भाष्ये कृतातिदम् ।
मत्तज्जातकसङ्गितागणितज्ञभाष्यीमहाभूभुक्ता
मकाङ्कमतिवेदवाक्यविलसद्बुद्धिः स चिकामसि ॥ ८ ॥
क्योतिर्विदग्धवन्दिताम्रिकमलसत्तत्सुनुरासौत् कृतौ
मात्मानन् इति प्रथममधिमतीभुममष्टाङ्ककः ।
यो हन्ता जनिपतति समकरोद्गुहाशयर्भक्षिर्नो
टीका योगमकामधेनुगणितेऽकार्षोत् स्वर्गं प्रोतय ॥ ९ ॥
तदास्तच्छदारधीविबुधनीलकण्ठानुजी
मकमपदपङ्क्तिं छदि निषाय रासाभिष
तिरीशममरेऽन्दरे भुजगुजिपुष्पमैमिति ॥ १० ॥
इदं विगिरमादिभ्यं खलु मङ्गलं चिकामसि ॥

Colophon of the Text इति श्रीदेवप्रान्तसुतदेवप्रान्तविरचिते सुप्रसन्नचित्तानाम्बो गद्य
प्रथमप्रकरणे समाप्तम् ।

End of the Commentary. तदाकञ्जसि तस्यानन्तस्यावशी चामाभिधो निरीक्षणगरी वारा

यन्मिं सुहर्षचिन्तामणिं सुहर्षचिन्तामणिसंज्ञकं यथं भुजभुजिपुत्रश्रेष्ठिते
मके शारिण्यधिकपद्यमयमिति मके विनिरमात् अकार्षीत् श्रेष्ठं पद्यम् ।

Colophon of the Commentary. इति श्रीदेवशामलभुतदेवशरामविरचितायां मङ्गल-

सुहर्षचिन्तामणिकोकायां प्रमिताशरायां गृहपदेष्टव्यकरणं समाप्तम् ।

मङ्गलं निष्ठकानाद्य पाठकानाद्य मङ्गलम् ।

मङ्गलं सर्वज्ञान्तां भूमिर्भूतिमङ्गलम् ।

श्रीराम ।

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् प्रमिताशरामिषट्कोकासहितस्य सुहर्षचिन्तामणिविषयस्य द्वितीय-
प्रकरणतः समाप्तिपर्यन्तनिबन्धभागीवर्तते ।

No. 97. पीयूषधारा। *Piyūṣadhārā.* Substance, country-made white paper, 10 x 5 inches Folia, 480. Lines, 1-9 in a page. Character, Nāgara. Date, 1525 (the date of composition of the work). Appearance, not old. Prose Not correct Incomplete

This codex contains another commentary on the *Muhūrtacintāmaṇi* by Govinda, son of Nīlakantha, incomplete, the prakaraṇas or chapters eight, nine and ten being wanting and each prakaraṇa having its separate page marks. Noticed in No 94.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

दधान भद्राप्नोमनिष्कमस्यै गच्छयुभले

ददानं सर्वार्थान् निष्कवरचसेवामुक्तिने ।

दद्याच्चार्थं शार्थं निष्ठितनिष्कमागमनुदिनं

मज्जाय कोरायं तस्मिन् कालये चित्तनिष्ठये ॥ १ ॥

निषीतध्याताय प्रत्यक्षरकराद्यैरमदये

निकामं कामानां वितरचविनोदयसमिधे ।

समस्तप्रत्यक्षप्रममङ्गले श्रीदेवशरामे

ममस्यै यद्ये पद्ययति समस्तानुभवयो ॥ २ ॥

मसङ्गपीपीसावसतिरिन्निरी वेदविहित-

पुनरुन्मोषात् अतिमुखपयोदः प्रतिदिनम् ।

अतीव यस्यात् स प्रयति मुक्त्यां जननम्

विदमोऽपि देवो हरिरिव सदानन्दजनकः ॥ ३ ॥

तस्मिन् विदर्भविषये विषये विवक्ष्य
 चिन्तामणिर्मुनिरेव बभूव मूर्ध्नि ।
 नाशकतुर्भुजचतुर्मुखप्रायिविद्या
 मायां प्रवर्त्तयितुमवपविमकीर्तिं ॥ ३ ॥
 वादे विजित्य धरणीमभ्रमाममुद्र
 मुनिद्रतर्कप्रतर्ककर्मबुद्धिचित्ते ।
 अन्धार उज्ज्वलसमजितकीर्तिर्दम्भ
 सन्ध्या दिशामु रचिता सकलामु येन ॥ ४ ॥
 ज्योतिर्विदुष्वलघुभीकरणाय किंवा
 अन्धोभूमिर्मलकुलामरणाय किंवा ।
 विद्यासरोरुद्वन्द्वं प्रस्थापयतिवा
 श्रीमाननन्य इति तपनयोऽज्जित ॥ ५ ॥
 तस्मान् पञ्चाङ्गपञ्चामृतविमलमतौ बाणपती दिक्षुपतीनां
 चाश्या कासारजातस्युरदधिकयसीराशिभिर्ह्यप्यमानौ ।
 प्राभूतां तौ तनूजौ नृतिवचनविताचारधारापवित्री
 श्रेष्ठ श्रीगीलकच्छलदनुषुचदयालङ्करी रामनामा ॥ ७ ॥
 सीमा भीमासकतां हतमुल्लस्य कर्मप्रसक्तमास्ते
 ज्योति श्लाघे च नर्गं फलपतिभयितिव्याकृतौमेवनाम ।
 इध्वीशाकम्बरस्य कुरदतुल्यसमाभरणं पण्डितेन्द्र
 साध्यास्त्रीनीलकण्ठं समञ्जनि जगतीमण्डले भीलकण्ठ ॥ ८ ॥
 रामो दीर्घवर्त्तश्चिन्तयिष्यदानेकविद्योऽनवद्यो
 बुद्धिमद्योतमानोऽश्वितगुणवतां मानवानां सुखाय ।
 इत्योर्मानामकारैरितिकलिततरवज्जिनके विमाले
 ज्योति श्लाघार्चये द्वाग्द्वन्द्वतमगुले सेतुवन् चकार ॥ ९ ॥
 नृतिनृतिमोक्तसमासकर्मो
 श्रीगुलमानन्दितजितलोकात् ।
 मुद्रार्चचिन्तामणिनामकं स
 शब्दं व्यचाच्छब्देपुरे सपद्ये ॥ १० ॥
 श्रीगीलकच्छल बभूव पद्मी
 सा अन्दिक्काप्रीमयर्षमदीप ।
 नारायणस्यैव समुद्रकन्या
 मर्त्येण नीरीव विराजते वा ॥ ११ ॥

तस्याद्देवविदमग्नित्वत्वात्तौमीनत्वात्तत्वा
 गीविन्द्यान्मृतीऽन्नि न्नमुदत्तं मृत्पादविदमुदत्तं ।
 यः सात्त्विकमिन्द्रियवत्तत्त्वोत्तमं निदानतः
 सात्त्विकं समवायं भूति उत्तमं यत्तत्त्वोत्तमं ॥ १७ ॥
 अनेकमुदत्तमृतीविवर्तितां हि टीकात्तौ
 निधाय तद्विद्वत्तत्त्वोत्तमं मुद्रणं निदानतः ।
 निमुद्रतत्त्वोत्तमं मुद्रणं निदानतः
 यथा विद्वत्तत्त्वोत्तमं मुद्रणं यत्तत्त्वोत्तमं ॥ १८ ॥
 मुद्रणं निदानतः निदानतः
 सात्त्विकं मुद्रणं निदानतः ।
 गीविन्द्यान्मृतीऽन्नि न्नमुदत्तं
 यीमुदत्तं भूति मुद्रणं यत्तत्त्वोत्तमं ॥ १९ ॥
 यीमुदत्तं भूति मुद्रणं यत्तत्त्वोत्तमं ॥ २० ॥
 यीमुदत्तं भूति मुद्रणं यत्तत्त्वोत्तमं ॥ २१ ॥
 यीमुदत्तं भूति मुद्रणं यत्तत्त्वोत्तमं ॥ २२ ॥
 यीमुदत्तं भूति मुद्रणं यत्तत्त्वोत्तमं ॥ २३ ॥
 यीमुदत्तं भूति मुद्रणं यत्तत्त्वोत्तमं ॥ २४ ॥
 यीमुदत्तं भूति मुद्रणं यत्तत्त्वोत्तमं ॥ २५ ॥
 यीमुदत्तं भूति मुद्रणं यत्तत्त्वोत्तमं ॥ २६ ॥
 यीमुदत्तं भूति मुद्रणं यत्तत्त्वोत्तमं ॥ २७ ॥
 यीमुदत्तं भूति मुद्रणं यत्तत्त्वोत्तमं ॥ २८ ॥
 यीमुदत्तं भूति मुद्रणं यत्तत्त्वोत्तमं ॥ २९ ॥
 यीमुदत्तं भूति मुद्रणं यत्तत्त्वोत्तमं ॥ ३० ॥

End.

Colophon. मणिः ।

विवरणम्—पुस्तकं मुद्रितं गीविन्द्यान्मृतीऽन्नि न्नमुदत्तं यीमुदत्तं भूति मुद्रणं यत्तत्त्वोत्तमं
 यत्तत्त्वोत्तमं । मणिः मणिः मणिः मणिः मणिः ।

No. 98. प्रमित्तारः । Pramittara Substance, country-made
 colourless paper, 12x5 inches. Folio, 23, (of which fol. 2 and 9 are
 wanting). Lines 10-12 in a page. Character, Nigara. Date, ?
 Appearance, very old, worn out, and torn in parts. Price. Not complete.
 Incomplete.

No. 100. मुहूर्ततत्त्वम् । Muhūrtatattvam Substance, country-made white paper, 11×5 inches Folia, 15 Lines, 9-11 in a page Character, Nāgara. Date, ? Appearance, very old, torn and worm-eaten throughout Verse, Not correct Incomplete

An incomplete copy of the above-mentioned work.

विश्वरूपनृपपुत्रम् ।

No. 101. मुहूर्तदीपकः । Muhūrtadīpakah Substance, country-made white paper, 9×4 inches Folia, 23 Lines, 8-9 in a page Character, Nāgara Date, Samvat 1879, Śaka 1743 Appearance, old Verse Not correct Complete

* An astrological work on the determination of auspicious times for domestic rites, etc., as also on the effects of planets on men, etc., entitled Muhūrtadīpaka, by Rāmasevaka Trivedin, son of Devidatta. Noticed in No 1069, p. 329 of Katalog der Sanskrit handschriften der Universitäts Bibliothek Zu Leipzig von Theodor Aufrecht. In Cat. Cat. we find other two works of the same name by two different authors, one by Nāgadeva, and the other by Mahādeva. The latter has also been noticed in No. 790, p. 336 of the Catalogi Codicum Manuscriptorum Bibliothecae Bodleianae Pars Septima Codices Sanscriticos complectens confect Th. Aufrecht, A. M.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

श्रीगणेशाय नमः रामनेत्रकर्मयोगः ।

मुहूर्तदीपकी नाम बालयोगाय रच्यते ॥ १ ॥

माघमासगुरुबैशाखशुक्रावादे शुभे दिने ।

रोहिणीपुष्यदृष्टान्त्यमृतमृत्युमृत्युमृत्यु ॥ २ ॥

स्वातीशिवे तथादीने पातवैश्वदेवित्तम् ।

रुद्रामासमितिषां विषाहः शुभदीर्घम् ॥ ३ ॥

बहुवये गुरो मीना कर्मविवर्तिवृद्धराः ।

राहोस्तु द्वादश मीना उत्तराभाद्रपदत ।

एकद्वित्रिवर्षाणि शुभस्य कर्मकर्मिष्वे ।

इति चरीतरी दश ॥ * * * ॥

End.

Colophon इति श्रीमद्गुणोदयानन्दजीवरिदिराममङ्गलकृतिमुद्गर्तदीपक समाप्तः ।
सम्पूर्णः ॥ ११ ॥ अक्षरान् १८०० आदि १०४१ सामीप्यं नामे अष्टमांशे
इत्येव पदे नवम्यां बुधवार १८ पुनर्जित्तिवर्गोयं धनार्थक क्रिया ये ।

विवरणम्—मुद्गर्तदीपकोनाम *दुग्धमुद्गर्तदिनिवपकोश्यातिनिर्वन्धविशेष श्रीराममङ्गलकृतिवेदि
विरचितः ।

No. 102. मुहूर्तमार्तण्डः । Muhurttmartandah Substance,
country made colourless paper, 7 x 4 inches Folia, 23, (of which fol 1
is wanting) Lines, 6-16 in a page Character, Nāgara Date, Samvat
1785, Saka 1650 Appearance, old, and worn out Verse Not
correct Complete, excepting the first folium

An astrological calendar of auspicious moments, composed in 1672
A. D. by Nārāyaṇa, son of Ananta, grandson of Kṛṣṇa Noticed
by Dr R Mitra in Bik Catalogue, No 684, p 318 See also the
Catalogue of the India Office Library, No 3023 p 1074.

Beginning. नास्ति ।

End. श्रीमन्मूर्च्छाशिकषावलीहरिपदव्यापिताम्हा हरि
लज्जीनल हलान् रावितगुणो नारायणतनुतुतः ।
व्याप्त ईश्वरि शिवालयमुदङ् तन्नामुदङ्टापर
यामस्तदसतिमुद्गर्तभुवन मार्तण्डमङ्गलीन् ॥ १ ॥
य वन्द्यास्तुतस्तद्वचन
मार्तण्ड पठति नर स विषयुज्य ।
वज्रायु सुखेधनभ्यामिन्द्रपुनाम्
संम्राट्कोविक्कलधीय सीर्यसिद्धिम् ॥ २ ॥
ईश्वरममिन् १४८९ वर्षे मालिनीकमज्जत ।
स्तुतपश्चि मार्तण्डोदयमल मुञ्जयतुत ॥ ३ ॥
पुण्यवार्त्तमादाय यन्त्रोय रचितो लघु ।
पठनार्त्तमज्जनामङ्गीकार्यो बुधे सदा ॥

Colophon. इति मुद्गर्तमार्तण्ड समाप्तः । अक्षरान् १०४१ आदि १८१० विद्वत्सर्वदसरे
मार्तण्डोय मुद्गपुर्णिमाया २० श्री लिखितो यन्त्र समाप्तः ॥ ४ ॥ ५ ॥ ६ ॥ ७ ॥
८ ॥ ९ ॥ १० ॥ ११ ॥ १२ ॥

विवरणम्—मुद्गर्तमार्तण्डाभिध दुग्धसिद्धयोतिनिर्वन्धोदयम् श्रीनारायणविरचितः ।

No. 103. **मुहूर्तमार्तण्डः ।** *Muhūrttamārtṇḍaḥ* Substance, country-made colourless paper, 11 x 4 inches, Folia, 33. Lines, 7-8 in a page. Character, Nāgara. Date, Samvat 1819. Appearance, old, and slightly worm-eaten in parts. Verse. Not correct. Complete.

A complete copy of the above-mentioned work.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥

सिन्दुरीक्षितमिन्दुवज्रः
सम्वा श्रीविष्णु विवर्तिचराम् मुदम् प्रथम् ।
ब्रह्मद्विबुधसुदे सधुं मुदतामन
मार्तण्डं सुमेसलदं सगीमि सिद्धौ ॥ १ ॥
यामाडे कुन्तिनं दिनाइमवमं पूर्व्वे दक्षे पारिवं
विष्टिं वैधृतिपातसंक्रमनर्थं गच्छामि कामलम् ॥
ॐ नमो ब्रह्मगुहिनं रविमिश्रकान्दी. समस्तं सधुं
हीरोत्पतिदिनाइके अवर्तिनं विभीर्जनमार्तण्डम् ॥ २ ॥

End *Noticed above*

Colophon. इति श्रीमहन्महाकृष्णकुम्हारिणपुत्रनारायणविरचिते (मुहूर्तमार्तण्डे)
कविमिश्रकान्दीकरणात् । सधम् १८४६ मार्गशीर्षे शुक्लतिथिपदायां लिखितं
इदं पुस्तकं गद्यमदत्तमिश्रः ॥ श्रीरत्न प्रथम् ॥ क ह ।

विवर्तमानपूर्व्वम् ।

No. 104. **मार्तण्डवल्लभा ।** *Mārtṇḍavallabhā* Substance, country-made colourless paper, 8 x 4 inches. Folia, 139, (of which foll. 10-78 are wanting). Lines, 9-14 in a page. Character, Nāgara. Date, * ? Appearance, very old, worn out, worm-eaten throughout, and written by different hands. Prose. Not correct. Incomplete.

A commentary on the *Muhūrttamārtṇḍa*, entitled *Mārtṇḍavallabhā*, by Nārāyaṇa, the author of the text. Noticed by Dr. R. Mitra in his *Notices of Sanskrit MSS.*, No. 1737.

Beginning. नाति । (1)

(1) Although the folia are marked with figures beginning from 1, the codex does not appear to contain the very beginning of the work.

† End. नास्ति ।

Colophon. इति मुहूर्तमार्तण्डटीकायां निवृत्तकरणम् ।

विवरणम्—पुस्तकैः किञ्च साधर्म्यवद्भाष्यसमुहसंमार्तण्डटीका चमपुष्पां वर्तते ।

No. 105. **मार्तण्डवल्लभा (मुहूर्तमार्तण्डटीका)** । *Martanda vallabhā (Muhūrtamārtandajīkā)* Substance, country made white paper, 10 × 4 inches Folia, 78, (of which foll 1-3 are wanting) Lines, 9-15 in a page Character, Nāgara Date, † Appearance, old, and written by different hands Prose Not correct Incomplete

Another incomplete copy of the same work.

Beginning. नास्ति ।

End. नास्ति ।

विवरणम्—पुस्तकम् ।

No. 106 **मुहूर्तमाला** । *Muhūrtamālā* Substance country made white paper, 10 × 4 inches Folia, 36 Lines, 7-8 in a page Character, Nāgara. Date, † Appearance, old Verse Not correct Incomplete

An astrological calendar of auspicious moments and conjunctions, entitled *Muhūrtamālā* complete in nine prakaraṇas, (1) *Samjñā*, (2) *Tyājyātyājya*, (3) *Prakāra*, (4) *Samkrānti*, (5) *Gocara*, (6) *Samskṛiti*, (7) *Vivāha*, (8) *Yātrā*, (9) *Vastu*; by *Raghunātha*, son of *Sarasa* of the *Sāṇḍilya* race, bearing the title of *Cittāpavana*. Noticed by Dr. R Mitra in his *Bik Catalogue*, No 682, p 307. The codex contains upto the end of the 4th prakaraṇa.

Beginning. ॥ श्रीगणेशाय नमः ।

विदुषस्तत्त्वविनिष्कुरितेषु यस्मिन्

रत्नाक्षरवचनकौमुदमन्त्रकारि ।

सदीप्तिमदितुषानन्दस्य सः श्रुत्या

श्रुत्या करवद्विधिं शिवो विधातुः ।

रचयति ह्यप्रोक्ता रघुनाथ सरसदैवचित्तय ।
 गुह्यं मुहूर्तमात्राभयवती मूर्तिमौक्तिकैर्देहे ॥ १ ॥
 मज्जान्यान्वाग्रायकीर्णं सकान्तिगीचरा क्रमत ।
 मूर्तिविषादयत्वा बाल्यश्रव्यां नवप्रकरणाणि ।
 ये जीतिर्विन् कुक्षीत्पद्मा हस्तिमथोऽल्पवृद्धय ।
 तद्विनिर्गोद्यमाश्च किमज्ञात मनीषिणाम् ॥
 गुरु श्रीमान् राम सततदरिद्राभयप्रदयान्
 सपाप्मो नामास्य सरसमथकीयस्य अनक
 गुह्यास्तथैकेक प्रयत्निमुत्तम किं पुनरय
 जयायां सङ्गात सुकृतपरिपाकान् प्रमुदित ॥ ५ ॥
 दीपदुष्टमिदमित्यवग्रया दानुमिच्छत न जानु माधव
 यैवस्य किञ्च विद्वांस कथम् निरुक्त किमु न वीर्यम जनम् ॥ ६ ॥
 बाह्याधने तत्र धन्य यदन्त्यापेक्षमात्रिणम् ।
 अदेव्यश्री प्रतिवधा धाम्निन यैव धाम्निता ॥ ७ ॥
 मय्येवमधीदितमन्त्रतन्त्रान्
 न प्रादग्जीव्यादुरधीवमनि ।
 कान्तेन ज्ञात मिदमाश्चिंतीऽपि
 बलु न ज्ञात किमय मनुष्य ॥ ८ ॥

End. नानि ।

Colophon इति श्रीविष्णुपावनजातीयशान्तिपुस्तकसङ्ग्रहश्रीतिर्विन्सरसाभयनरघुनाथ
 कविकण्ठीरवविरचितायां मुहूर्तमात्रायां सकान्तिप्रकरणे चतुर्थे ।

विवरणम्—सरसदैवज्ञातनरघुनाथकविकण्ठीरवप्रणीतमुहूर्तमात्राभिधं यथमुहूर्तादिनिर्दपक
 श्रौतिर्निबन्धविशेषः ।

No. 107. यात्रागुह्यमयहपरीक्षा । Yātrāgubhāṣubhagraha
 parīkṣā Substance, country made white paper, 8×4 inches Folja, 3
 Lines, 3-11 in a page Character, Nāgara Date ? Appearance,
 old Verse Not correct Complete

A short work on the auspicious moments for undertaking a
 journey, by Garga

Beginning. श्रीशेषेशाय नमः ।

यद्य यात्रायी यद्वयस्यैव कालमिहैव शुभाद्यम् वा ह ।

ननुशाने यदा क्षूरी वाताकाशे प्रवीत्यने ।

रीयो हानिव यत्पुष्पेन्दुमाने न संशयः ।

बुध, शुक्रौ गुरुर्वैव सुकार्यफलदायकः ।

ननुशाने शुभाशौचि लाभश्च सामान्यतः ॥ १ ॥

बुधश्च शीघ्री यदुत्पन्नमिदम् ।

प्रत्यानकाशे च यदा रितीये ।

ननुशानाश्च ननुशानम्

भावस्य मध्येति ननुहैव वा ॥ २ ॥

End.

ननुशाने चोभितश्चैव तद्विषयं निश्चितम् ।

ननुशाने ननुशाने ननुशाने ननुशाने ॥

Colophon. इति श्रीशेषेशाय नमः वादशभावनानि । श्रीशेषेशाय

विद्वद्भ्यः—श्रीशेषेशाय नमः वादशभावनानि ।

No. 108. यात्रायी श्रीशेषेशाय नमः वादशभावनानि । + Yātriyām horāva
śaśa Śakunavācīrah

A treatise on omens at the time of undertaking journey, complete in one page, containing seven lines. Anonymous.

यात्रायीशेषेशाय नमः वादशभावनानि ।

No. 109. योगिनीदमा वा दमाचिन्तामणिः । Yoginīdāma
vā dāmaścintāmanih Substance, country-made white paper, 12x5 inches.
Folia, 14. Lines, 7-9 in a page. Character, Nāgari. Date, Sarvat 1820.
Appearance, old. Verso. Not correct. Complete.

A short work treating of the effects of Yogis on human destiny, entitled Yoginīdāma, composed in Śaka 1233, by Rājaraś, son of Kalyāna. Noticed by Dr. E. Mitra under the name of Dāścintāmanī in his Notices of Sanskrit MSS., No. 2770. Petersburg.

in 6, 412, makes mention of a *Yoginidāśī* from the *Gauriyāka*. The *codex* under notice contains something additional about the *Antardāśī*, taken from the *Sivoddhāra*, by the same author, which is not to be found in the *codex* noticed by Dr. R. Mitra

Beginning. श्रीकृष्णाय नमः ।

सप्त पितामहसमै संयोगवसुभिर्हरेण
 त्रिवेण योगिनी योगा मुखदानेन सहृदा ॥ १ ॥
 अमृतमदना पिबता अमरका च
 तदा भागरी सटिका योगिका च
 तदा विदिका सहृदाटी त्रिवेण
 त्रिवाणा पुरी योगिनीसुखाय ॥

End.

पञ्चमूला विनया वाक्ये अनामसुखी सदा ।
 पुत्रभेदा प्रयत्नेन च सहाय्ये न संतप ॥ २ ॥ १
 इदं दृष्ट्वा परम सुखीय
 सत्कर्मविद्वद्व्यासर्षि हि
 अथवायोगिन्य हिताय सन्ने
 वाग्विद्या तन्म सत्कटीकते हि ॥ ३ ॥ १
 दशाचलाभर्षि ननु अन्त्यावयव यकार हि ।
 अत्र पञ्चमूर्तिमन्त्रे वाग्विद्या विनय ॥ ४ ॥ १

The additional part commences after this and consists of ten slokas as quoted below—

अद्यान्तंजाया च रीति संमन्त्रा
 इती दिव ह्युव श्रीदिताय ॥
 तव श्रीवर्मन्त्रातीडन्तंजाला
 त्रिवेणदामवाहोत्य वाग्विनीय ॥ १ ॥ १
 इत्यं ० मृग १६ अमृतमी ३० दिवायी
 इतिभेदा-विद्वद्व्यासर्षि ।
 सहाद्व्याया न सत्कटीकते
 अन्तंजायव्य इताय पदान् ॥ १ ॥ १
 एव ह्येवद्व्याया अथवि
 अद्यान्तंजायवि सहाद्व्याया ॥

by Śrīpati Datta. It treats of years, lunar days, sidereal days, days of the week, Yogas, Karanas, Nakṣatras, Muhūrtas, etc. etc., Noticed by Dr. R. Mitra in his *Notices of San-krit MSS.*, No. 1426.

Beginning. श्रीमते रामानुजाय नमः ।

प्रभञ्जविरतिमध्ये ज्ञानवन्द्या नितान्तं
विदितपरमतत्त्वा यच्च ते योगिनोऽपि ।
तमद्भुतमिह निमित्तं विवञ्जन्मानसानां
सन्नुमितमिह चन्द्रे भयङ्गे कालमौगम् ॥
विचोक्तं यनादिमुनिप्रचोतं
वराहकृपादिज्ञानं च यास्तम् ।
देवसुखकण्ठाभरणार्थं मया
विवक्ष्यते ज्योतिषरत्नमाला ॥ १ ॥
शकेन्द्रकाला पृथगात्मनो १२ ज्ञा
प्रशाङ्गमन्दात्रिपुरी ॥ ७५ १ मर्मत ।
प्रशाङ्गिबलिमुद्धत १८६ सुलभ
द्वयान्तर्गते प्रभवाद्दीप्ता ॥ ७६ ॥

End.

इति ललितसुखाय निष्ठानां रत्नमाला
सुदृढरदाधिकार्या सुदृष्ट्या रचयित्री ।
निजगुणवदभक्तं श्रीपतिः प्रालम्ब्यो
अनुरक्तकण्ठे राजतामुज्ज्वली ॥ ११ ॥
सुष्ठुतया श्रीपतिवर्धमानया
कण्ठस्थया ज्योतिषरत्नमालया
+ + + + +
सुभासु भव्या गच्छती विराजते ॥ १२ ॥
मातरस्यतन्त्रविमर्शितं
प्रालम्ब्यतदिति सा ज्ञया न्यज ।
आत्मनोऽसुखविभाषितायता
नारद किमपि कीर्तितं यथा ॥ १३ ॥

Colophon.

इति श्रीपतिभट्टविरचितयाऽं ज्योतिषरत्नमालयां सुरपतिप्राप्तकरचर्मकीर्ण-
मर्मविरति ॥ ० ॥ ७ ॥ १८ इति रत्नमाला समाप्ता ॥

यौवनाय सित पदे समया ममिवासरं ।

भरगोर्ध्वे लिखितं पाठार्थं समाप्तम् ॥

विवरणम्—श्रीवतिभट्टविरचितश्रीतिवचनमात्मभिधश्रीतिनिर्देशम् ।

No. 111. ज्योतिपरत्नमाला । *Jyotisaratnamālā* Substance, country made colourless paper, 12×5 inches Folia, 9 Lines, 6-11 in a page Character, Nāgara Date, ? Appearance, very old, worn out and writing effaced in parts Verse Not correct Incomplete

Another incomplete copy of the same work.

विवरणम्—

No. 112. रामलरहस्यम् । *Ramalarahasyam* Substance, country made white paper, 15×5 inches Folia, 11 Lines, 7 in a page Character, Nāgara Date, Samvat 1863 Appearance, not old, but slightly worm-eaten throughout. Verse and prose Not correct Complete

A work on Ramālā, a science unfolding the mysteries of human fate, borrowed from the Arabian and Persian books on divination, entitled Ramalarahasya, complete in four prakaranas. The first prakarana has three chapters or adhyāyas, the second, twenty one, the third, twelve, and the fourth, one by Bhayabhañjana Śarman

Beginning. श्रीनवशतं नमः । श्रीनवशतं नमः श्रीकालभेरवाय नमः । श्रीनवशतं
संप्रदायिकं नमो नमः । श्रीनवशतं नमः । श्री

नदायकं नवशतं नमः

मालापरानसितमधुतनिपुणम् । *

नदायकं नवशतं नमः

श्रीरामदीक्षितश्रीमं सतिधत्तम् ॥ १ ॥

नवशतं नमः नवशतं नमः

श्रीं सारत्तं नमः नमः नमः

रमलरहस्य नामद ज्ञान सारतर भूषे ।

नाभासाम सुखं दुःखं जयसेव धराजगम् ॥ २ ॥

जीवने मरणं शुद्धं मनोभिलषितं तथा ।

तन्मालं सर्वजन्तूनां देव जायन्ति तद्विद ॥ ३ ॥

अथानुक्रमशिका अधिना ज्ञाने सर्वार्थि अत्रारि प्रकरणाणि सन्ति । तत्र प्रथमं रमलरहस्योपनिषत्प्रकरणं नाम तस्य त्रयोध्यायाः, द्वितीयप्रकरणं व्याख्यासदृशं तस्य चैकविंशत्यध्यायाः तृतीयप्रकरणं तन्वादिहादयभावानां प्रत्यक्षजनकं तस्य हादशाध्यायाः, अतुर्वैशु मिश्रप्रकरणं तस्य नामाविधेः स्फुटतरवन्तुभिरेकपञ्चाध्यायेति । तत्र तावत् प्रथमप्रकरणस्य प्रथमाध्यायी व्याख्यायते ।

End.

अ. कुत्रापि परिभ्रमोयदि भवेत् पथे विशाले स्वही ।

इत्थे वापि कलाव विकारमितलच्छायाती सादरान् ।

सदाशिविहादयः १९येचरात्र्या वाटमये विगणं च क्रमात् ।

इत्थे सम इत्यममं च नामं सुनयी वदन्ति

अं श्रिताहितकारतन्त्रनिरता व्याख्यावीधाराया

विद्यतिममं सावधानमनसतोषात् पादाकलं ॥

Colophon.

इति श्रीभयभजनमन्त्रकी रमलरहस्ये सारसंघट्टे निमग्नकथन समाप्त ॥

संवत् १८६१ । अश्विनमास ११९ पीपुष्य पक्षतिथौ ३ तद्दिने दत्तः

समाप्तः ॥ शुभम् ॥

विवरणम् — रमलरहस्याभिधदभायभादिष्यनिदपक्षभीतिनिषन्धविम्वः श्रीभयभजनमन्त्र-

विवक्षित चारणपारल्योतिःशास्त्रमुलकीय निबन्धः ।

No. 113. रमलगास्रम् । Ramalāśāstram Substance, country-made white paper, 11 x 5 inches. Folio, 29. Lines, 11-12 in a page. Character, Nāgara. Date, Śmvaṭ 1816 Appearance, very old and slightly worm-eaten in parts Verse Not correct Complete.

A treatise on Ramala or finding out one's desired objects from questions, by the throw of dice, entitled Ramalāśāstra, by Cintāmaṇi Daivajña From the last colophon in the codex, the work

appears to be a part of the *Pra-natantri*, probably a more extensive work of the author on the same subject, so that it seems that the author might have been first treating the subject according to the Hindu method and afterwards added to it the *Ramala*, which has been taken from the *Yavana-astras*. A work, *Ramalacintāmani*, by the same author is also mentioned in *Cat Cat*.

Beginning. શ્રોમહશાય મમ ૯

गङ्गायां सिन्दुराक्षितवदन विघ्नदमन
 मङ्गायैष्ट नैर्ममिदधरार्थो शोचकमन ।
 तथा देवी वन्द्य मुक्तनमुद्रावो विभूषणे
 युदीप चक्राव्य सकलदुरितौघार्द्धममज्ज ॥ १ ॥
 विलोक्य शासन शास्त्र रीमार्तं प्रशसयन् ।
 चिन्तामणिस्तोत्रेण वसन्तीन्कर्षमुत्तमम् ॥ २ ॥
 स्थापने रुद्रगे श्रुत्य पाशान् धातुमयकुक्ष ।
 व्यदने तेषु शस्त्राणि कर्षन्त्यानि यदादितम् ॥

End.

यद्य लिखी गर्भी विद्यते न वा ।
 प्रयत्न कारिणेह वा शुभे खलु सदा भवत् ।
 दलितानां तदा गर्भी वर्तते नात्र सशय ॥ १ ॥
 प्रयत्नं शुभखलु चत् नत वा दाद्रीषवा ।
 पुनरपि तदा गर्भी व्याप्य व्याप्य भवत् ॥ २ ॥
 यद्य कश्चिदपि वर्तते न वा ?
 अतुल्ये कारिणि खलु सदा नासीति संशयेत् ।
 अतुल्ये दाहिनि खलु वर्तते नात्र सशय ॥
 द्वितीये पुनरपि चित् द्रव्यमात्रिण्य तिष्ठति ।
 नहि रोगयुतो ज्ञेयो सप्तम स्त्रीयुतो भवत् ॥
 एवं सर्वेषु खलुषु पुनरपि नाना लक्षणम् ।
 ततः ज्ञानमयं तेभ्यो दत्तम् अ किञ्चनये ॥ ३ ॥

Colophon.

इति श्रीदेवशङ्करात्मविश्वाम्नाहारावस्थितपदाम्बुजश्रितजनानन्ददायि
सत्त्वविद्याकृष्णसर्वेश्वरानन्दतन्मश्रीमत्सिन्धुसामिगिरिचितायां ज्योति शास्त्रे
प्रदत्तलेखनमग्राष्ट्र सन्ध्ये ॥ ३ ॥ अथ १८१४ अथवा १८१५ ।

विवरणम्—श्रीमच्छिन्नामखिदैवद्विवर्षितप्रशस्तत्यागगीतरमन्त्रशास्त्रद्वयोऽयं निबन्धः ।

No. 114. रमलशास्त्रम् । Ramalaśāstram. Substance, country-made colourless paper, 12×5 inches Folia, 20, (of which foll. 1—2 are wanting) Lines, 5—13 in a page. Character, Nāgara Date, ? Appearance, very old, worn out, writing slightly effaced in parts, and written by different hands Verse. Not correct Complete (except the first two folia)

Another copy of the above-mentioned work.

विवरणान्तर्गुह्यम् ।

No. 115. रसाना, नीलकण्ठीटीका । Rasālā, Nīlakanthīṭikā. Substance, country made colourless paper, 13×6 inches Folia, 23 Lines, 11—13 in a page Character, Nāgara Date, ? Appearance, very old, worn out, worm-eaten and torn in parts Prose Not correct. Incomplete

An incomplete copy of the commentary on Nīlakaṭha's Tājika, entitled Rasālā, by Govinda, noticed in No 46

विवरणान्तर्गुह्यम् ।

No. 116. रेखागणितसूत्रव्यवहारः । Rekḥāganaṭa-kṣetravyavahārah Substance, country-made white paper, 14×7 inches Folia, 258, Lines, 10 in a page, Character, Nāgara Date, ? Appearance, not fresh Prose Not correct Incomplete

A Sanskrit translation of Euclid's elementary Geometry, by Pandita Samrat Jagaunātha, under the auspices of king Jayasimha of Jaypur. This work with fifteen chapters was completed in the early part of the 18th century (1730) and has been included in his voluminous work Samrat Siddhānta. The codex under notice contains up to the end of the 4th chapter only, without figures, for which blanks are left. Noticed in the Catalogue of the India Office Library, No. 2882, p. 1023, and also in Catalogi Codicum Manuscriptorum Bibliothecae Bodleianae Pars Septima Codices Sanscriticos complectens confecit Th. Aufrecht, A M, No 797, p. 340.

विबरणम्—समाप्तपण्डितजनश्राद्धाभूदितपुस्तकम् नमोस्तुतेत्यादिभिर्भीष्टं निबन्धः ।

No. 117. रेखागणितम् । *Rekhāganitam* Substance, country-made white paper, 15×10 inches, bound like a book Folia, 316. Lines, 5-19 in a page Character, Nāgara Date, Samvat 1878. Appearance, very old, worn out, torn and worm-eaten throughout, and writings injured in several places Prose Not correct Complete.

A complete copy of the above-mentioned work.

End. तदा पद्य समभुजकोशा अपि समाना भविष्यति पद्य समभुजसेव्य
पद्यस्यः कोशा इष्टसेव्य कोशाः न तस्मात् इष्टसेव्य कोशा अपि
समाना भविष्यति इदमकाशमितम् ॥ ० ॥

Colophon. श्रीमहाशिवराजसम्भरजगन्मिहल मुष्टि दिनिष्ठः
श्रीमत्समात् जगन्नाथ इति समभिषादितेन प्रचीते
द्व्येष्टिकानि रेखागणित सुकोशावलीषद्वयम्
दीप्तादीर्भोदकीर्णपद्य इव विरति यन्मर्त्यजीवनीयम् ॥ १ ॥
समाप्तीर्ष्य पद्य द्युम भुजान् ॥
याद्वयं पुनर्च इष्टं ताद्वयं निश्चितं नदा ।
यदि इष्टमप्य वा नम दीर्घी न दीर्घते ॥
मध्यमः टिप्पणी कर्तुं इष्टिरादुक्तः ।
कष्टेन निश्चितं द्युम यत्नेन परिपात्रदेन् ॥ २ ॥
संवत् १८०८ शक्र जीति श्रीमाने कृष्णदेवे विनीतायां श्रीनारायणे ।
द्वयमस्तु ॥

विबरणम्—समाप्तपण्डितजनश्राद्धाभूदितपुस्तकम्

No. 118. उकराख्यग्रन्थः । *Ukarākhyagranthaḥ*. Substance, country made white paper, 10×7 inches, bound in book form. Folia, 54. Lines, 15-24 in a page. Character, Nāgara Date, Samvat 1787; Śaka 1632. (Probably the date of Sanskrit translation.) Appearance, very old, worn out, and slightly worm-eaten in parts. Prose. Not correct. Complete.

A work which appears from the figures given in illustration of its course, to be a treatise on spherical Geometry, entitled Ukarā-

grantha This was first composed in Yavāni or Greek language and translated into Arabic by several authors Kustavivilukā bālbhūi had translated upto the fifth figure of the third chapter at the request of Abul Abbas Ahmed, and the remaining portion was translated by others whose names are not given Savita vimkusaśis corrected the work, and Narsir made a commentary on it Then Abid explained the Arabic text to Nayanasaṅkha who translated it into Sanskrit in Samvat 1787

Beginning श्रीमन्नेशाय नमः ॥ अथ सकलाख्येयस्य सावजूसूक्ततीर्थाख्येयः । तत्रास्य प्रयोगाद्या एकीकृतं तुल्यानि ५८ श्लोकाणि सन्ति परं च कश्चिन् पुनरेकैऽप्यष्टाश्व ३८ श्लोकं चैव चत्वारि सन्ति तत्र प्रयोगजन्यव्यक्तं चैवमव कृतः । इदं युगान्ते भाषातः अरवभाषायां अकुल अन्तास अद्मद स्यात्तथा कुलाविविमुकावात्तवर्त्तमानेन ततोदाध्य यस्य पञ्चमस्तत्पदं न चयितं त्रैलोक्येयवितं इदं सावितवित्तुसैमसज्ञानं योधितं नरवीर सञ्जन टीका कृताः । सुधं सकृत्तमन्त्रेयनमुद्धोपाध्यायेनिरूप्यते । अथ प्रथमाध्यायः । तत्र चाविमति चत्वारि सन्ति आदौ परिभाषा एन चरातमेन यन् शेषं तया वेष्टाने यथा तदन्तर्गतमप्यदशैकविंशति सन्ति । द्वाविंशति आवैष्टकचरातत्पदं न सुख्यापि समानानि भवन्ति तस्य शीलचय मिति सञ्ज्ञा कृतास्ति । तच्चित्रं शीलस्य केन्द्रं भवति

End तस्मात् इहचाप कसुचापस्य सजातीयं भविष्यति तस्मात् इहचाप कल चाप सजातीयस्य तस्य चापात् अधिकं भविष्यति । पुनर्मतचाप इह चापस्य सजातीयमस्तिः । तस्मात् मतचापं इहचापसजातीयस्य तस्य चापादधिकं भविष्यति इदमवेष्ट । इदमारवभाषातः आविदसञ्ज्ञै कथितं नयनमुद्धोपाध्याये सकृते कथितं

Colophon इत्युत्तरं सावजूसूक्तं सप्तमं समाप्तः । अस्मिन् अष्टाश्वसप्तकीकृतं ५८ श्लोकाणि सन्तीति सं १७८३ शके १६१९ चैव वदि १ शनि समानशायं यस्य ॥ यमं सुवात् ॥

विशेषम्—निबन्धीयं श्रीनयनमुद्धोपाध्यायनारवीभाषातः सकृत्तमनुदितं चैवतत्त्वमिश्रपदम्

Note—In this codex we find attached another work containing a part of the Samrat Siddhanta of Jagannātha of the following description—

सम्राट्सिद्धान्तः । Samrāt Siddhāntah. Substance, country made colourless paper, 10×7 inches, bound in book form. Folia, 118. Lines, 20-27 in a page. Character, Nāgara. Date, 1 Appearance, very old Prose Not correct Incomplete

An incomplete part of the Samrāt Siddhānta, by Paṇḍita Samrāt Jagannātha, a Paṇḍita in the court of Mahārāja Jaya Simha of Jaypur, treating of Hindu Astronomy.

Beginning. श्रीमहात्म्यपत्रं नमः । श्रीसरस्वती नमः ॥

गङ्गानदी गङ्गाधिपं सुरानुराचितं सदा ।

समस्तभक्तकामदे शिवानुते सुखदम् ।

वितण्डयत्ययोमिनीसमाजमध्यवर्तिनम् ॥

दशमभूतिभूतिं नमामि विप्रवारचम् ॥ १ ॥

सकलविद्वज्जगत्पुण्ड्रं सुरेशं

वन्द्यं समस्तजनसेवितरेषुगर्भं ।

वाग्देवतां निखिलमीकृतमीपद्वयो

मन्दे शुद्ध गणितयाम्बुनिवारद्वय ॥ २ ॥

श्रीश्रीविष्णुसमाप्त्यादिबिबुधान् ॥ ३ ॥ श्रीश्रीनिर्मलान्

यल्लक्ष्मि निराकुल दक्षिणमीमांसा सद्यस्तान् ॥

श्रीश्रीनमानससुत्रान् सतरसा निर्मल्य भूमिषु

जीवाङ्गीजयविद्वद्वन्द्यति. श्रीराजराजेश्वर. ॥ ४ ॥

कर नमोऽयं नाम दूरीकृत्य सतेजसा ।

भाजत दुःखदोऽरीणां यथा श्रीश्रीदिवाकर. ॥ ५ ॥

राजाधिराजो जयविद्वद्वन्द्यो

योग्यम्यद्वैताधिपतिश्च समाद् ।

श्रीरामपादान्मृगसक्तचित्तो

यज्ञा सदादानरतं सुशैलः ॥ ६ ॥

श्रीश्रीदिगन्तेषु नवीनपुत्रि

मन्थारदक्षीणचित्तानमश्च

सन्ध्याप्रिय. सत्यरत कृपान्

निम्बप्रतापो जयति अमायाम् ॥ ७ ॥

द्वन्द्वे वाजपेयाद्येर्षादानानि शोचत ।

दशानि द्विजयैः श्रीश्रीमद्विजयशक्तिः ॥ ८ ॥

स धर्मप्राप्तीगणितप्रदीपान्

श्रीमतिर्बिंदी श्रीसविचारदयाम् ।

कारुण्यप्राप्त्य चकार धैर्यम्

श्रीसाद्विद्यभिरुचिदास भाग्यम् ॥ ८ ॥

तत्र श्रीलघुसिंहिन मारितं ग्रामसंविदा ।

करोति श्रीजगन्नाथ सम्राट् सिद्धान्तमुत्तमम् ॥ ९ ॥

अथ धैर्यपदीपानि यन्मात्रं धीमेने ।

End. नास्ति ।

Colophon. नास्ति ।

विवरणम्—पुस्तकैऽस्मिन् त्रयपुराधिपमहाराजश्रीजयसिंहसभापण्डितपण्डितसम्राट्जगन्नाथ
विरचितसम्राट्सिद्धान्तमिश्रसङ्ग्रहितनिबन्धस्य भारतीयज्योति शास्त्रसम्मतसङ्ग्रहवैधयन्त्रादिनिबन्ध
कोऽहविदीपौऽवस्युर्हो वर्तते ।

No. 119. सम्राट्सिद्धान्त । Samrāt Siddhāntam Substance,
country made yellowish paper, 10 x 7 inches Folia 288 Lines 14-23
in a page Character, Nāgara Date, i Appearance, old Prose
Not correct. Incomplete

This codex contains a Sanskrit translation of the Arabic work
Almajest, by Paṇḍita Samraṭ Jaganātha, at the request of
king Jayasimha, entitled Siddhantasaṅgrahastubha It has been
included in the Samrāt Siddhānta This codex contains upto the
end of the ninth prakaraṇa of the thirteenth or the last chapter

Beginning. श्रीमशेषाय नमः ।

The first eight verses are as in the preceding No
Then follow—

इत्यं सिद्धान्तसम्राजं सम्राट् रचयति स्फुटम् ।

सुष्टेऽश्रीजयसिंहस्य जगन्नाथप्राप्त्य कवि ॥ ९ ॥

भारतीभाषया शब्दी मिश्रसौ नामक स्थित ।

पालकानां मुनीनां श्रीर्वाङ्मा प्रकटीकृत ॥ १० ॥

एतद्वदन्त इति श्रुत्याऽपि । एकवर्तारिषदधिकगते अक्षरयोगि
 दन्ति इत्युक्तं ननु चेति चेत् । अथ प्रथमाभावेऽथ च पुनरुक्तं ननु चेति
 इति चेत् चेत् चेत् । अथ प्रथमाभावेऽथ च पुनरुक्तं ननु चेति । अथ
 प्रथमाभावेऽथ च पुनरुक्तं ननु चेति । अथ प्रथमाभावेऽथ च पुनरुक्तं ननु चेति ।
 प्रथमाभावेऽथ च पुनरुक्तं ननु चेति । अथ प्रथमाभावेऽथ च पुनरुक्तं ननु चेति ।
 प्रथमाभावेऽथ च पुनरुक्तं ननु चेति । अथ प्रथमाभावेऽथ च पुनरुक्तं ननु चेति ।
 प्रथमाभावेऽथ च पुनरुक्तं ननु चेति । अथ प्रथमाभावेऽथ च पुनरुक्तं ननु चेति ।
 प्रथमाभावेऽथ च पुनरुक्तं ननु चेति । अथ प्रथमाभावेऽथ च पुनरुक्तं ननु चेति ।
 प्रथमाभावेऽथ च पुनरुक्तं ननु चेति । अथ प्रथमाभावेऽथ च पुनरुक्तं ननु चेति ।
 प्रथमाभावेऽथ च पुनरुक्तं ननु चेति । अथ प्रथमाभावेऽथ च पुनरुक्तं ननु चेति ।

End. * मालि :

Colophon. वाचाधिराजस्युक्तं चेति
 अथ च अथ च अथ च
 विहाय च अथ च
 अथ च अथ च अथ च

विहाय च अथ च अथ च अथ च अथ च अथ च अथ च अथ च अथ च अथ च
 अथ च अथ च अथ च अथ च अथ च अथ च अथ च अथ च अथ च अथ च

No. 120. लघुसन्दिग्धाः Lagnasandikhā Substance, country-
 made reddish paper, 13x6 inches Folia, 46 Lines, 6-11 in a page
 Character, Nāgara Date, Appearance, old, and slightly worm-
 eaten throughout Verse Not correct Complete.

An astrological treatise on the influence of planetary conjunc-
 tions on the destiny of man, and the most auspicious moments for
 marriage, etc., composed in four chapters, by Kāśinātha. Noticed by
 Dr. R. Mitra in his *Bibliotheca of Sanskrit MSS.*, No. 856. See also the
Catalogue of the India Office Library, No. 2659, p. 1106.

Beginning. ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।

सनु धनस्य भाता च सुष्ठुप्रभोरिपुस्तिक ।
 धत्तुच चम्पकव्यायुर्व्या भावा प्रकीर्तिता ॥ १ ॥
 विषमोऽयसस पुस्तो कुरीऽकुरस्य नामत ।
 चरम्यरहितभावा मयादाराशय कृता ॥ २ ॥

End.

परमीशकलमाह—

दशां श्रीक श्रीमी श्रीमी भौमीटादशमांशके ।
 नृध पञ्चदशान्ने च पञ्चमांशे वृद्धपति ॥
 सप्तविंशशके शुकीविश्वेशे शनैश्चर ।
 सैद्धिकेयव विशांशे परमीशो निरघते ॥

परमांशानां फलमिदमवाधुना यत् पूर्वमुक्तम् ।

* Colophon. (1) इति सर्वेश्वरविशारद काशीनाथकृतौ * लघुचन्द्रिका
 समाप्ता ॥ १ ॥ १ ॥ ॥

विवरणम्—श्रीकाशीनाथविरचितलघुचन्द्रिकाभिधुलप्रफलादिनिर्दयकोट्योतिर्निर्दयविशेष ।

No. 121. लघुचिन्तामणि । Lagbucintamapih Substance,
 country made reddish paper, 9 x 4 inches. Folia, 4 Lines, 9 in a page.
 Character, Nāgara Date, 1 Appearance, old, worn out, torn and
 writing injured in most parts Verse Not correct Incomplete

An abridgment of the author's own work, entitled Tithicintā-
 mani or Vṛihat Tithicintāmani, on auspicious lunar days, etc, by
 Ganesa.

Beginning. श्रीगणपतय नमः ॥ श्रीगणपतिप्रसादः ॥

यद्यन्तामथिरदलव्यवहारीयार्थकयो मत्कृते
 लिप्याद्यावगमप्रदीप्त्य सुखिनी य लखने भीरव ।
 तन्मयीत्ये लघुमूल्यकृत्यममले लिप्यादिविन्तामणि
 विवेचार्थमुपानु श्रवण्य कुरुत श्रीमदगणेश कृतौ ॥ १ ॥
 अगणममनु १७७० माक स्यात् समाधीयतीत्यं
 स्वरखण्ड कुमि १००० रामो नावगत्यादय ८०० स्यात् ।

(1) The colophon in the codex noticed by Dr R Mitra reads
 इति श्रीकाशीनाथकृतौ लघुचन्द्रिकायाश्चतुर्थे परिच्छेदे समाप्ताः ॥

शुभं त्वं ह्येव फलं वा ३३ ह्येव पुनः

शुभं ३ भित्तुमुद्रै ३३ भै २७ सुतः सनतः ॥

End. नानि ।

Colophon. नानि ।

• विवरणम्—शीर्षकशिरचित स्वकृतनिधिविज्ञानार्थमभिलेखनस्य नामकोटं
श्रीनिर्मलस्य विशेषः ।

No. 122. लघुजातकम् । *Laghujātakam* Substance, country
made white paper, 15 x 6 inches Folia, 10 Lines, 8-12 in a page
Character, Nāgara Date, Samvat 1855 Appearance, old Verse
Not correct Complete

A short manual of horoscopy, entitled *Laghujātaka* or *Saukṣiptajātaka*, by *Varāhamihira*. The text of the work has been published from the Berlin MSS. with a German translation by Dr. A. Weber. This work is an abridgment of the *Vrihatjātaka*. Noticed in the Catalogue of the India Office Library, No. 3057, p. 1094, and also by Dr. R. Mitra in his *Notices of Sanskrit MSS.*, No. 812; also in *Bik. No. 692*, p. 321. See also *Die Handschriften verzeichnisse Konighchen bibliothek zu Berlin Von A. Weber*, No. 858, p. 256.

Beginning श्रीशिवकाय नमः ॥

दक्षीदद्यान्ममये शुभमुद्रैनिष्टुष्टरचक्रमनोवि ।

कुर्वन्नेष्टुष्टि विनेव, स अष्टति धाम्नि निधि नृप ॥ १ ॥

श्रीराशाम् इत्थैर्मन्त्र निष्टुष्टि निरोत्तु ज्ञानार्थि ।

यन् तस्यार्थाभि, सारमर्दं प्रवत्त्याभि ॥ २ ॥

यदुपचितमन्त्रजन्नि शुभाशुभ तस्य कर्मण्ये हामि ।

अष्टवति ज्ञानमेतर्णमभि द्रव्याभि द्यौप ह्य ॥ ३ ॥

श्रीशिवकाय इष्टुष्टिद्वाराभि कटिभक्तिशुद्धममानि ।

सह च ज्ञानुज्ज्वल चरकाभिति राशयोऽज्ञाया, ॥ ४ ॥

कामनरत्नावयवा पुष्टवाची चित्तयेन् प्रसवकाभि ।

सदस्येष्टुष्टिमीमान् शुष्टान् शेषद्वारादेव ॥ ५ ॥

End

वेलासद्य विलग्न च दीरा भङ्गकमेव ।

पञ्चकेष्वेव जानीयात्तद्विज्ञातकमिदमे ॥ ६ ॥

सम्भार नाम्ना माता द्विगुणयाहुते समायुक्ता ।

त्रिगुणकभाता त्रैवे मयत्वं तद्विनिष्ठादि ॥ ७ ॥

द्विगुणतुर्गदगदगतिविमलविगुणानवाटचन्द्रार्का ।

पञ्चदशग्रा सद्विगुणान्वितामवनिष्ठादि ॥ ८ ॥

Colophon

इति लघुज्ञातके षट्ज्ञातकाध्यायः ॥ १६ ॥ सवत् १८५५ फाल्गुनमासे

रूपपत्रे शिवचतुष्टया शशाङ्क वासरे । राम ।

विवरणम्—लघुज्ञातकाभिधृष्टज्ञातकसारभूतज्योतिर्निबन्धविशेषः ।

No 123 लघुविनोदसारणी । *Laghuvinodasāraṇī* Substance country made white paper 13×6 inches Folia 78 Lines 9-11 in a page Mathematical figures Date ? Appearance very old, worn out and worm-eaten throughout Complete

This codex contains a Sāraṇī only

पुनर्लेखितं चास्ति सारविनिघते

No 124 लघुसंग्रहः । *Laghusamgrahah* Substance country made colourless paper 12×4 inches Folia 19 (of which folia 1-5 are wanting) Lines 8 in a page Character Nagara Date ? Appearance very old worn out torn worm-eaten and injured in parts Verse Not correct Incomplete

A primer on Astronomy and Astrology, by Lakṣminārāyaṇa
Noticed by Dr R Mitra in his Notices of Sanskrit MSS No 2875

Beginning. नालि ।

End नालि ।

Colophon इति लघुसंग्रह लघुसंग्रहस्यम् ।

विवरणम्—गोलसौमाराद्यविवर्तितप्रथमज्योतिः शिष्योपदेशीनिबन्धविशेषोऽयम् ।

No. 125. लीलावती । *Lilāvati*. Substance, country-made colourless paper, 12 × 5 inches. Folia, 14. Lines, 9-13 in a page. Character, Nāgara. Date, 1 Appearance, very old, worn out, torn, and worm-eaten throughout, writing also injured in parts. Verse and prose. Not correct Incomplete.

Lilāvati is the first part of the well-known mathematical work, *Siddhāntasūromani* of Bhāskarācāryya, the son of Maheśvaropādhyāya, who completed his great work in 1075 Śaka (A.D. 1150). It treats of arithmetic only, and has been published in Calcutta and Madras, and also translated into English by Mr. Colebrooke. There are also Hindi and Bengali translations of the work. Noticed in the Catalogue of the India Office Library, No. 2791, p. 1001.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

प्रोति भक्तजनस्य दी जगते विप्रं विनिघ्नं कृतः

तं हृदयकण्ठवन्दितवर्धनस्य मतङ्गमम ।

पाटीं सद्गुणितस्य वचनं चतुरप्रोतिपदां प्रमुखा

संविदाक्षरकीमलामलवदेलांलितलीलावतीम् ॥ १ ॥

End. नानि ।

Colophon. नानि ।

विवरणम्—श्रीभास्कराचार्येविरचित-सिद्धान्त-शिरोमणिनामक-प्रसिद्धनिबन्ध-प्रथमांशभूत-पाटीगणितविषयकोऽयं निबन्धः सुप्रसिद्ध एव । निबन्धोऽयं कलिकातादिनगरे मुद्रितः प्रकाशं नीतयः । निबन्धोऽयं हिन्दीवङ्गाङ्गलभाषासूदितयः ।

No. 126. लीलावती । *Lilāvati*. Substance, foolscap paper, 15 × 5 inches. Folia, 55. Lines, 6 in a page. Character, Nāgara. Date, 1 Appearance, not fresh Verse and prose. Not correct. Complete.

This codex contains the complete text of *Lilāvati*, noticed in the preceding No.

Beginning already given above.

End.

न मुचो न हरी न कृतिर्न च न वृत्तमद्यापि दुष्टानाम् ।

मन्त्रितमथवद्गतां व्यात् पातोऽवगमद्वयमिच्छन् ॥ १११ ॥

धियां सुजातिमुपवर्गविभूतिताङ्गी

पुद्गलितमथवत्तति इव न कष्टमस्तु ॥

श्रीशिवतोद मरगीन्मिमुदादरली

नेयां सदैव द्वायमप्यन्येति हृदिम् ॥ ११० ॥ ॥

Colophon. इति श्रीमन्नारायणविरचितानां श्रीशिवश्रीमन्मन्त्रमन्त्र

सम्पूर्णं मन्त्रितपाद्यां समाप्तपाद्याधिकारः ॥ ० ॥

अष्टौ व्याकरणाणि चत्वारि निवृत्तां व्याप्य तां संहिता

पदं तर्कान् मन्त्रितानि चत्वारि विद्वानधी-प्य य ।

रत्नानां नित्यं चत्वारि चत्वारि श्रीमन्मन्त्रमन्त्र

सद्वृत्तेशानाद्यधीधमन्त्रिमा सीत्या कविभक्तिर ॥ १ ॥

श्रीशिवश्रीमन्मन्त्रमन्त्र २०१ सभासीत्यं यय । निमित्तम् मुनिराजीमी ॥

विवरणलूकपूर्वम् ।

No. 127. *श्रीशिवश्री*. Lila-vati Substance, country made yellowish paper, 10x4 inches Folia, 16 Lines, 11-14 in a page Character, Nagara. Date, ? Appearance, very old, and worn out Verse and prose Not correct Incomplete

Another incomplete copy of the same work

विवरणलूकपूर्वम् ।

No. 128. *श्रीशिवश्री*. Sighrabodhah Substance, country made colourless paper, 12x5 inches Folia, 31 Lines, 9-10 in a page Character, Nagara Date, ? Appearance, old, and worn out Verse Not correct Incomplete

A treatise on astrology, complete in four Prakaraṇas, consisting of 507 ślokaś, by Kasinātha Bhaṭṭācāryya. Noticed in the Catalogue

of the India Office Library, No. 3015, p. 1071. See also Dr. Weber's Berlin Catalogue, No. 884, p. 266.

Beginning श्रीमद्भागवतये नमः ॥

भासयन् जगद्भासा गत्वा भासन्मनस्ययम् ।

किंयन् कामीनायेन श्रीप्रबोधेन संपदः ॥ १ ॥

दीप्त्युत्तररेवत्यो गूर्णं स्वातिसमीपधाः ।

अनुराधा च हस्तश्च विवाहे मङ्गलप्रदाः ॥ २ ॥

इति विवाहनक्षत्राणि ।

माघे धनवती कल्पा फाल्गुने सुभगा भवेत् ।

वैशाखे च तथा ज्येष्ठे चतुर्लक्षवज्रमा ॥ ३ ॥

आषाढे कुलहलि स्वादये मासाय चङ्गिमा, ॥

मार्गशोर्धनपौष्णि विवाहे कऽपि कीविदाः ॥ ४ ॥

End. नाति ।

Colophon. इति कामीनायकने श्रीप्रबोधेन मङ्गलप्रकरणं दत्तयम् ॥ ५ ॥

निवरणम्—श्रीकामीनायकने श्रीप्रबोधेनाभिधन्योति सचद्विषयविशेष ।

No. 129. शुद्धिदीपिकाप्रभा । *Suddhidīpikāprabhā*. Substance, fool-cap paper, 16 × 5 inches Folia, 40 Lines, 3-8 in a page Character, Bengali Date, 1 Appearance, not old Prose. Not correct. Incomplete

A commentary on the *Suddhidīpikā*, entitled *Prabhā*, by Kṛṣṇācāryya. The codex contains up to the end of the fifth chapter.

Beginning. श्री नमः सन्निवे ।

प्रत्यभ्यापारहंसारपारावारतरि हस्तिम् ।

कृष्णाचार्यो विमनुते दीपिकाया. प्रभासिनाम् ॥

यद्यारम्भे निर्लिप्तममिहामा सदाचारपरम्परानुमितवेदवीधनकर्तव्य
ताम् मङ्गलमाचरन्ति । तदयमपि श्रीनिवासवन्दित ज्योति शास्त्राधि-
कृतम् अयम् । श्रीपूज्यस्य सुहोर्नन्दस्य कृष्णप्रभ्यापकस्याभ्यासदत्तयाम-
सहस्रीणि मङ्गलनिर्वाहार्थं क्रियमाचदीपिकाव्ययमादी निबन्धनाद्—

तच्चति सरणि सुधौवी युधान् पातु तस्यासाराभीषेन्दुने तरविर्दिप
रप ।

End.

श्रीमदस्या ज्योतिष्कालातिक्रमस्य श्रीप्रचार एवं विपरीतो वक्रगतिवान् एव
भूते ज्योतिष्कालपत्रम् च ज्योतिष्काले न युज्यते कृते दीपमाह ज्ञायत सरणि
प्रवर्तति तदातिथारिष्ये सुखे रागमरससहस्रस्य दीपसिद्धिपत्रादेनादि
परश्रीके तदित्यत्र सामान्यविशेषवचनेषु रागमरसमाद्यानुवादास्तदेव
स्वरसोपसम्भवादिति टीकाकारकृत ॥ ० ॥

Colophon.

इति श्रीलक्ष्मणन्दाचार्यविरचितसुद्धिदीपिकाटीकायां पञ्चमीध्यायः ॥
० ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥

विवरणम् — श्रीलक्ष्मणन्दाचार्यविरचितसुद्धिदीपिकाटीकाभूतप्रभाभिधनित्वाद्यम् ।

No 130 सुद्धिदीपिका : *Suddhidipikā*. Substance, foolscap
paper, 15×5 inches Folio, 37 Lines, 7-8 in a page Character,
Bengali Date, Saka 1749 Appearance, almost fresh Verse Not
correct Complete

An astrological work treating of auspicious and inauspicious
days &c, entitled *Suddhidipikā* complete in eight chapters by
Śrinivasa. Noticed by Dr R. Mitra in his *Notices of Sanskrit MSS*,
No 325 See Aufrecht's, Cat Bodl No 792, p 396, and also
the Catalogue of the India Office Library, No 3007, p 1068

Beginning. श्री गणेशाय नमः ।

तस्यासाराभीषेन्दुने तरविर्दिप ।

चदयस्युपाधरादयस्तुक्तमणि पातु तस्यारवि ।

अथ गतवति मिहिरेतिमहिमद्विषादुक्तम् च श्रीविपरीते ।

उदाहारादिश्रद्धिहृत्थार्ये दीपिका क्रियते ॥

अफलायन्यशास्त्राणि विवादस्तु केवलम् ।

अफलायन्यशास्त्राणि विवादस्तु केवलम् ।

इति आस्तपर्वणः ।

No. 131. शुद्धिदीपिकाटीका अर्थकोमुदी । *Suddhidīpikātika*
Arthakaumudī Substance, foolscap paper, 15x5 inches Folia, 106
 Lines, 8 in a page Character, Bengali Date, 1 Appearance, not
 fresh Prose Not correct Complete

A commentary on the *Suddhidīpika*, entitled *Arthakaumudī*, by
 Govindānanda Kṛṣṇakāṇṇṇa, son of Ganapati Bhaṭṭa Noticed in
 the Catalogue of the India Office Library, No 3010, p 1069

Beginning. श्रीं नम श्रीसूक्त्याय ।

श्रीश्रीमोहनमयी रतिकलकण्ठीकण्ठ
 श्रवणकरोन्मननसुररिगुर्गुरक्षीध्वनिजंघति ।
 जगति सुखतगुणौघो परिरवतोषडि दत्त इदियां य ।
 श्रीमद्भक्तपतिभट्टो ज्योतिर्विद्यावनासंख्य ॥
 कविकण्ठपण्डित त्रिधा सदितलख सुतोऽर्थकौमुदी ।
 तनुत किल शुद्धिदीपिकाखिलतलार्धविवेचनाविधिम् ।
 यन्मार्गोऽभिमतसिद्धिं वाञ्छन्त्य श्रीमान् श्रीनिवासपण्डितो ज्योति मास्त्राधि
 कारिण ददाधिराज मुबब्राह्म यथेति ।

End.

यथाद ददादतीतजनश्रान स चैत्
 तुष्टौ तदा तस्मिन् शोके श्रेय आसीत् ।
 तुष्टमश्रान् सुमिषयेष्वत्यले सम
 श्रीचमस्तुष्टस्त्वले निज्जट इति ॥
 उपसहारमाह सविस्तर इति ।
 ई अमत्सरा श्रीश्रीनिवासपण्डितेन सर्वश्रान् समारम्भे शुद्धिदीपिका
 भिमा दग्धत आनीत इत्यर्थः । सकलकण्ठान्देगुत्तात् ।
 कविकण्ठपण्डितः यथादित्ये विषयकौमुदी ।
 दक्षनाग्रतसारसारया मुबब्राह्म परिविषयतां मुधा ॥
 एतां शुद्धिविधायतिवचनयोः श्रीदीपिकां स्रज्जदा
 प्राच्यादिभिरित्त ॥ प्रविष्टतामाधोक् मूलान्विताम् ॥
 श्रीमन्नातपदारविन्दविजसुखोभरोद्देशत
 श्रीश्रीविन्दविपयिषा विरचितानामनाम् कौमुकान् ॥
 अस्या प्रसाद जिवतां जगन्महसे ॥

Colophon.

इति श्रीश्रीश्रीविन्दविजसुखोभरोद्देशतायां शुद्धिदीपिकायामर्थ
 कौमुद्यां यथादिनिर्णयो नामाष्टमोऽध्यायः ॥ • • • ॥

विश्वरूपम्—श्रीश्रीविन्दनन्दविश्वरूपनिरविनायकोन्मयमिश्रपट्टिदीपिकाटीकादयोऽयं
निबन्धः ।

No. 132. शुद्धिदीपिकाटीकार्यकीमुदी । *Śuddhidīpikāṭīkā* kaumudī. Substance, foolscap paper, 15 x 5 inches Folia, 128 Lines, 8 in a page. Character, Bengali Date, 1 Appearance, almost fresh. Prose Not correct. Complete.

Another copy of the above mentioned work.

विश्वरूपकृतपुष्पम् ।

No. 133. षट्पञ्चागिका । *Satpañcāśikā*

A little work consisting of fifty-six verses on various subjects. This is a work of the Kāvya class, and would be noticed in our appendix. There is indeed an astrological work of the same name as noticed in our next number. This identity in the name might have misled to its being placed among Jyotiṣa works.

No. 134. षट्पञ्चागिका सटीका । *Satpañcāśikā* Sāṭikā. Substance, country-made colourless paper, 12 x 5 inches Folia, 17 Lines, 10-13 in a page Character, Nāgara Date, Samvat 1872, Śaka 1617 Appearance, old, worn out and torn in parts Verse and prose. Not correct. Complete

This codex contains *Satpañcāśikā*, a little work consisting of fifty-six verses, treating of foretelling one's fortunes from questions, entitled *Satpañcāśikā*, by Pṛithuṣara, son of Varāhamihira, with a commentary, entitled *Satpañcāśikāvivṛiti*, by Bhaṭṭotpala. The text has been noticed in the Catalogue of the India Office Library, No. 2992, p. 1058 B., in Weber's Berlin Cat., No. 257, and in Bik. Cat., No. 337, and the commentary in the Bik. Cat. No. 338

Beginning of the Commentary श्रीमद्भगवद्गीता

केशाकार्कनिगाकरचितिजविष्णोवास्तुजित्मूर्धनान्

विघ्नैर्भूतं स्वयं प्रपन्नं शिरसा दीक्षीत वागीश्वरीम् ।

प्रपन्नानविधी बराहमिहिरचानस्य तदनुनि

श्रीकानां हितकाम्यया दिग्वरणीकां करोत्युत्पल ॥ १ ॥

काशीह शक्ति सत्त्वभूमिधेयप्रयोजनानि भवन्तीत्युक्तं । आग्रादि
विनिष्टतन्निद वेदमिति सत्त्वम् । सप्तद्वेकीयनवमाशकादिना वद्व्यानद
शेनेन च समागतजयपराजयलाभालाभप्रतनटादिपरिधानमभिधेय सर्वत्र
शुभाशुभकथनादिह श्रीके प्रसिद्धिरिह प्रयोजनं । किमभिरुचैरित्येतत्
प्रोच्यते ।

सिद्धि श्रोतप्रवृत्तानां सत्त्वभूतकथनाद् यत ।

तस्मात् सर्वेषु शास्त्रेषु सत्त्वम् धूर्त्तमुच्यते ॥

सर्वस्यैव हि शास्त्रस्य कर्मणो वापि कस्यचित् ।

यावत् प्रयोजनं नीतिं तावत् किं न शृणुते ॥

इति कस्यापिन् शास्त्रेऽधिकार उच्यते हितस्यैव ।

Beginning of the Text

प्रपिपत्य रविं मूर्ध्ना बराहमिहिरचानजेन सदयशसा ।

प्रप्रे ज्ञतार्थगङ्गापारार्थतुहिन्य वृत्तयशसा ॥ १ ॥

श्रुतिर्विलम्बादिबुकाच इति

मभ्यात् प्रकाशोऽस्तमयातिरति ।

वाच्य यदे प्रपन्नविश्वकाला

यदे प्रविष्टी द्विष्टके प्रकाशो ॥ २ ॥

End of the Text

अशकाश्रयायते द्रव्य द्रोकाभेदस्तरा सुता ।

राशिश्व कालदिग्दीप्ता वयो जातिश्च लक्षणात् ॥ १६ ॥

End of the Commentary.

लक्षणाश्च लक्षणाभिन्नयोरप्य वय प्रमाणं जातिं च वदेत् । तथाच
मद्विवायां

वयांसि शिवां तनवा मृगाल्यवतस्थिता योवनमभ्युदया ।

अतीवदृष्टा इति अश्रमीनप्रपन्नकजीवार्कमनेश्वरायाम् ॥

इत्येव अन्तर्लक्षणां शिवा ।

भूमिं बुधे ब्रह्मचारी दान्दयालः । शक्ये यौवनोपेतः विरट्पथंके वा वाचि'न
दन्ः । गुरौ मध्यमयाः पद्यामदन्ः । मूर्ध्ने ब्रह्मः मन्दन्ः । मीरे
नयेव ब्रह्मः मन्दनेरधिकयेति चक्षुषा प्रथममेकीकृतमिव व्यात् पुत्रविलिति ।
जातिः ब्राह्मणादिः । ओषधितो विद्यायां चरन्त्यारोच्यः । चन्द्री विद्या ।
गूढाधिपमशिशुतः मनेश्वरः संकल्पमन्त्रात्मिति । जातिनिर्णयकाय इति ।
इति श्रीभट्टोत्पलविरचितया पद्यामिकाविहृती मित्रकाण्डावः सम्पूर्णः ।
संवत् १८७९ शके १८८७ चादिन चतुष्पत्तीमन्द्यामरे निश्चितं माघे
परां वा । श्रीविश्वेश्वराय नमः । निश्चितं सद्गारामिष कायां मये ।

Colophon.

श्रीनरुपे पदपांशकेषु कविनिर्णयार्कमुर्विन्दुभिः
धृत्वा प्रवदेन् समशिकरते गुम्फे पु तैर्वीरिता ।
गुर्वेको विपत्तिं नरं शमिमितो वज्रय गुम्फे स्थि
हृत्वा यथा बुधबोधयाच यममे कुर्वन्ति पते पते ॥ १ ॥
विषमरात्री पदपदवाञ्छे लघाकंगुदय मये तदा पुंजन्मप्रदी भवति ।
एको दीपमलयाकंगुदयः समरात्री समनवाग्नि तदा ।
श्रीवितो जन्मेति द्वितीययोगः ।
गुदपांशविषमे विषमरात्री च तदा पुंजन्मनि द्वितीययोगः ॥
चन्द्रपक्षमीमाः शुक्ले समरात्री च तदा कल्याणमेति तृतीययोगः ।
गुदपांशो हिमभावे बुधेन दृष्टा पुत्रवयजन् ।
चन्द्रपक्षमीमाः हिमभावे तदा कल्याणमेति चतुर्थयोगः ।
श्रीमोदीजगवद्भाय नमः ॥

विवरणम् - पलकेऽस्मिन् सटीकपद्यामिकाभिधन्योतिर्भिवन्विमयी वर्तते ।

No 135. पदपञ्चागिकाविहृतिः । *Satpāñcāśikāvivṛtiḥ*. Sub-
stance, country made white paper, 13x5 inches. Folia, 4. Lines, 13-15
in a page Character, Nāgura Date, 1724 Appearance, old, slightly
worm-eaten throughout and torn in parts. Prose. Generally correct.
Complete.

This contains only the commentary of Bhaṭṭotpala, entitled
Satpāñcāśikāvivṛti, as noticed above.

विवरणम्—पुलकेऽस्मिन् श्रीभट्टोत्पलविरचितपदपञ्चागिकाटीकामात्रं वर्तते ॥

No. 136. षट्संवत्सरप्रकरणम् । Śaṣṭisamvatsara Prakaraṇam
Substance, country made white paper, 12x6 inches Folio, 24 Lines,
9-15 in a page Character, Nagara Date, Samvat 1833 Appearance,
old, and worm-eaten in parts Verse Not correct Complete

A work describing the effects of sixty years, twenty of Brāhmā,
twenty of Viṣṇu and twenty of Rudra, in the form of a dialogue
between Mahadeva and Pīrati, entitled Śaṣṭisamvatsara Prakaraṇam
Anonymous

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । अथ षाट्शतं लिख्यति (१) । पार्श्वे नमः ।

अथातः संवत्सराणि वरीर्णं निरभाषितम् ।

यत्न विज्ञातमात्रेण षाट्शतं गृह्य कथ्यते ॥

पार्श्वेऽनुवाच ।

द्विद्वेव महादेव श्रुत्वा त्वं पतिरात्मनः ।

अहं पुच्छामि यत् त्वां च षट्शतं वृत्तमाहृतम् ॥

द्विद्वेव जगन्नाथ सुवर्णं त्वं मम प्रभी ।

स कस्यापि कथ्यते शुभाशुभा च वृत्तम् (१) ॥

कथितं दृष्टिवीक्ष्य त्वं व्यातिर्वा व्यीतिरुक्तम् ।

मृदावर्णीयता विद्या त्वया कथ्य मम प्रभ ॥

तुं ह्येव उवाच ।

यदि पुच्छसि मां तर्हि विचार्यैव परिचिन्ता ।

तदहं जगत्स्यामि भवत्येतावत् सञ्जय ॥

End. कथितं स्वयं । अविदमस्य अन्वया चैव कथ्यते । एतत् परतरं लोका
सीलम् । इति ह्यवकाशः । दन्तुभिस्त्वादिवद्यान् अर्था युतं वादयन् ॥ १ ॥
वादयन्तुमयीहं ॥

Colophon. इति षाट्शतशतिका २० विष्णुविश्वशतिका २० रुद्रशतिका २० वर्षे १८८८
वर्षं समाप्तः । कलामुद्रितं मुद्रावत् समाप्तम् ॥ दममस्तु ॥

मासि मासि भवदुष्टं दुर्भिक्षोर्विप्रवा ॥

यो यत्नं भवति आभी तत् सर्वं प्राप्यते (१) ॥

आदौ मन्त्रमन्त्रोद्धारतिलकं मन्त्रायुक्तं कुण्डलं

मात्राभौतिककृतिरिति श्रुत्वा यत्नं कर्तारं यत्नं (१) ।

अन्वयमपनं युक्तवति मृदावर्णीयवृत्तिकात् ।

तत्पुलं करकथ्ये अनुरता मन्त्रायुक्तो दमः ॥

১৭৪৩ পরে খ্রীষ্টীয় প্রথম ভূষণে সুখে ।
 খ্রীষ্টীয় ১৭৪৩ খ্রীষ্টীয় ১৭৪৩ খ্রীষ্টীয় ১৭৪৩ ৷
 খ্রীষ্টীয় ১৭৪৩ খ্রীষ্টীয় ১৭৪৩ খ্রীষ্টীয় ১৭৪৩ ৷
 ১৭৪৩ খ্রীষ্টীয় ১৭৪৩ (১) ১৭৪৩ ৷
 ১৭৪৩ খ্রীষ্টীয় ১৭৪৩ ১৭৪৩ ৷
 ১৭৪৩ খ্রীষ্টীয় ১৭৪৩ ১৭৪৩ ৷
 ১৭৪৩ খ্রীষ্টীয় ১৭৪৩ ১৭৪৩ ৷
 ১৭৪৩ খ্রীষ্টীয় ১৭৪৩ ১৭৪৩ ৷
 ১৭৪৩ খ্রীষ্টীয় ১৭৪৩ ১৭৪৩ ৷

সম্বৎসর ১৮১১ । লিখিত কুমারসামন্ত কামোদেব মহাপতি
 বিবেকানন্দোপে মালমন্দিরমধ্যে সৌম্যবরমন্দিরো নারদপরমমন্দিরো ৷
 রামচন্দ্রায় ৷

বিবরণ—খ্রীষ্টীয় ১৮১১ খ্রীষ্টীয় ১৮১১ খ্রীষ্টীয় ১৮১১ ৷

No. 137. সত্ৰুত্বমুক্তাবলী। *Satkrityamuktāvali* Substance, country-made yellow paper, 10×4 inches Folia, 14 Lines, 6 in a page. Character, Bengali Date, 1 Appearance, old, and writing effaced in most parts Verse Not correct. Incomplete.

A compilation of all the leading facts regarding astronomy and astrology and the performance of auspicious domestic rites such as marriage etc., entitled *Satkrityamuktāvali*, by Raghunātha Śirābhāṣṇa Bhāṭṭācārya, noticed by Dr. R. Mitra in his *Notices of Sanskrit MSS.*, No 1664. Two MSS. of this work are to be found in the Library of the Asiatic Society, Bengal, Calcutta. This codex has been printed.

Beginning. সৌম্যবরমন্দিরো নারদপরমমন্দিরো ৷

১৭৪৩ খ্রীষ্টীয় ১৭৪৩ ১৭৪৩ ৷
 ১৭৪৩ খ্রীষ্টীয় ১৭৪৩ ১৭৪৩ ৷
 ১৭৪৩ খ্রীষ্টীয় ১৭৪৩ ১৭৪৩ ৷
 ১৭৪৩ খ্রীষ্টীয় ১৭৪৩ ১৭৪৩ ৷

End.

शनिचक्रं नराकारं लिखित्वा सौरिभाषितः ।
 नाम चर्यं भवेदयम फल तत युभाषमम् ॥
 एवं सुखे दयदये चत्वारि वट् पददये ।
 इति पद्य करे नाम चत्वारि मलके चयम् ॥
 एवं जेवदये गुप्ते एवं तम न्यवेद मुखः ॥
 सुखे चानिफलं लघो दये धमः पाठे म्निधो इति ।
 नाम भीमलके रात्र जेवे मौल्य कृतिर्मुद्र ।
 यस्य पोद्गाकरः सौरिलय चक्रे त्वद फलम् ॥
 शनिसचारफलम् ॥ ० ॥ ० ॥

धीराः श्रवण्य भवतो विनिवेदयामि
 श्रीकामदेवधरश्रीतन्त्रासवय ।
 चाग्रामवाय्य दचितो दचितो निबन्धो
 दोषो न मे चलवतीह यतो विजाया ॥

Colophon.

इति रघुनाथसार्धभौमभट्टाचार्यविरचिता सत्कृत्यमुक्तावली समाप्ता ॥००॥
 लिखितं श्रीरघुनाथदेवग्रन्थवा प्रकाशः। १९८८ ॥

विवरणानुक्रमम् ।

No. 139. सत्कृत्यमुक्तावली । Satkṛityamuktāvalī Substance
 country made yellow paper, 12×6 inches. Folia, 83 Lines, 2-7 in a
 page. Character, Bengali Date, 1 Appearance, not fresh. Verse.
 Not correct. Complete.

A third copy of the same work.

विवरणानुक्रमम् ।

No. 140. सत्कृत्यमुक्तावली । Satkṛityamuktāvalī Substance,
 country made yellowish paper, 18×3 inches. Folia, 73 (of which foll. 2,
 4, 5, and 6 are wanting). Lines, 5-6 in a page Character, Bengali.
 Date, 1 Appearance, old. Verse Not correct. Incomplete.

The same work

विवरणानुक्रमम् ।

No. 141. सर्वविचारमाला । Sarvavicāramālā Substance, country-made colourless paper, 10×4 inches Folia, 18 Lines, 9 in a page Character, Nāgarī Date, ? Appearance, very old, and worn out Verse Not correct Incomplete

A work on astrology, treating of the effects of planets and stars on human destiny, entitled Sarvavicāramālā Anonymous

Beginning. ओ नम सूर्याय ।

आदित्यचन्द्रभौमबुधश्रीवृहस्पतीरा । एत यं वद । एषा देवतानि
ऊतवद वदथ वदामन केनय मद्र मधी मजापतिदेति । अधीपवदा
राज केतुर्भुवोऽनल्ययेत उपवदा । एषा देवतानि मणपतीवदो धर्मो
यमथ ।

End. नाति ।

Colophon. नाति ।

विवरणम्—यथादिसदपादिनिर्णयविवरणो व्योतिर्निबन्धविशेषः ।

No. 142. सर्वार्थचिन्तामणि । Sarvārthacintāmanī Substance, foolscap paper, 10×8 inches bound like a book Folia 118 Lines, 11 in a page Character, Nāgarī Date ? Appearance, rather old and slightly worm-eaten throughout Verse Not correct Complete

A treatise on astrological calculations, by Venkatesa Sarman, son of Appaya Noticed by Dr R Mitra in his *Notices of Sanskrit MSS*, No 2870 See also the Catalogue of the India Office Library, No 3108, p 1109

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

श्रीमन्मन्त्रिरेन्द्राधिनित्यं श्रीवेङ्कटेश्वरम्

मत्ता वेङ्कटेश्वरकं त्वन्दिन आतोऽप्ययार्थान् सुधी ।

श्योतिःशास्त्रमहाभियारवमने बलानि योतामर्क
 श्योतिःशास्त्र + + विवेकविदुषा सर्वायंविश्वामधिम् ॥ १ ॥
 मोक्षान्मुदयं दिवं अज्जदयानि मनीरयम् ।
 द्विषाः प्रत्यक्षं यं सर्वं तं यमानि मज्जाममम् ॥ २ ॥
 बान्बिभृतिप्रदा द्विषो वा त्रेताज्जदयानि ।
 श्रीश्रीरक्षमाकारा स्वयं तिष्ठन् बालि मे ॥ ३ ॥
 रक्षादिराजयः सर्वे दिनेमप्रमुखा बहा ।
 मे च श्रीश्रीयकर्तारः दानु सामिह सर्वदा ॥ ४ ॥
 एवं विश्वामचो श्रीश्री वेदवेदश्रीधोमता ।
 श्रीश्रीभानादिविद्यावे राजश्रीमादिकं कल्पम् ॥

End.

Colophon. नाति ।

विवरणम्—सर्वायंविश्वामविश्वामकश्योतिर्निर्वन्धविश्वः श्रीवेदवेदश्रीधोमविश्वः ।

No. 143. समयप्रदीपः । Samayapradīpah Substance, country-
 made yellow paper, 18×3 inches Folio, 35 Lines, 5-6 in a page.
 Character, Bengali Date, 1758 Appearance, not fresh Verse Not
 correct Complete.

A work treating of appropriate astral conjunctions and times for
 the performance of rites and ceremonies, by Harihara Ācāryya. Noticed
 by Dr. R. Mitra in his *Notices of Sanskrit MSS*, No. 1088, and a
 manuscript of this work is to be found in the Library of the Asiatic
 Society, Bengal, No 1 A. 64. In Cat. Cat., we find different works
 of the same name by different authors, such as Viṭṭala and Śrīpati
 Datta, of which the latter is quoted by Raghunandana and Vācaspati
 Miśra, etc.

Beginning. श्री नमः सर्वदा ॥

अनायासेन सर्वं कर्मणां यो विवृणुति ।
 तद्वे श्योतिषः श्रीकान् करिष्यामि यशमति ॥ १ ॥
 श्योतिर्बन्धकषायानां बन्धनाभ्यासश्च शिष्यरोधाय ।
 समयप्रदीपनामकं कुरुते श्रीहरिहराचार्यः ॥

भाषीत्य ये औतिपुस्तकानि
विधित्सव कर्मकलापकालम् ।
गृह्यन्तु ते म समवपदीपम्
मवेद यतोऽज्ञानतमो निराम ॥

तवादी चन्द्रघटि ।

सर्वकर्मण्युपादेया निष्प्रद्विषयन्सारयो ।
तत्पुडादेव सर्वेषां यथायथा फलदायता ॥
समस यच्चमाद्यस्यन्द दन्वं शोभन ।
पृष्ठपथे द्वितीयस्तु पञ्चमी नवमस्तथा ॥
समाद्यचन्द्रे भुवमर्धलाभ
पठे तृतीये चमभोजमायु ।
सर्वापसिद्धिं दशमं वदन्ति
एकादशे सर्वसुखानि वैव ॥

अथ वानवेधेन चन्द्रघटि ।

सितशनिबुधजीवाकृता इन्दुर्नराया
व्ययसुखननमण्योपीष्टदाताय तैशाम् ।
यसुतनिधनपथेऽन्यत्पुत्राद्यैरीडयि
प्रचुरसुखं कल आवासवेधेन घटि ॥

End.

अथ यथार्थ ।

अथ मन्त्रान् अथकाङ्क्ष अथये दशमे विधी ।
विजयानि विनिधये न कुर्याद्वाङ्मनसम् ॥
द्वितीये तृतीये चत्ते पञ्चमीकादशे विधी ।
विजय अ विनिधये द्वितीया पश्येद वि नृदम् ॥
येऽविदितं कर्मकार्यं तदर्थं
उदीति प्रीका संयच्छीता कियन ।
अवागानाविष्कृत मे यदि श्याम्
तद्दीपन पण्डिता ग्रीपयन्तु ॥ १ ॥

Colophon.

इति श्रीहरिहराचार्यविरचित समवपदीप समाप्त ।
श्राद्धे वारववाचमेवविनिधये (१७५८) वेदात्ममाने (१७) मधी
पथे चन्द्रमये दिने दिनकृतो ध्यातोऽग्रिपुष्पं नृरी ।

पाठाद्यै समुद्रनख कृतिना सादृश्ये तेनैव हि
 सदृश्यं समयप्रदीपमखिलदुर्गाप्रसादो दिशः ॥
 अथि गुरो लघि मे विशतां भनः ।

विवरणम्—श्रीहरिहराचार्यविरचितः समयप्रदीपाभिधो ज्योतिर्निबन्धविशेषः ।

No. 144. समयप्रदीपः । Samayapradīpah Substance, country-made red paper, 15 × 3½ inches Folia, 20 Lines, 6-7 in a page Character, Bengali. Date, ? Appearance, very old, and worn out. Verse. Generally correct Incomplete

Another incomplete copy of the same work.

विवरणमूलपूर्वम् ।

No. 145. समयप्रदीपः । Samayapradīpah Substance, country-made red and white paper, 19 × 5 inches Folia, 17 Lines, 6-9 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, very old. Verse Generally correct. Incomplete.

A third incomplete copy of the same work

विवरणमूलपूर्वम् ।

No. 146. * समयप्रदीपः । Samayapradīpah Substance, country-made foolscap paper, 18 × 6 inches Folia, 32 Lines 7-8 in a page Character, Bengali. Date, ? Appearance, almost fresh. Verse. Generally correct. Complete.

A complete copy of the same.

विवरणमूलपूर्वम् ।

No. 147. समनारः सटीकः । Samanarah Satikah. Substance, country-made white paper, 15 × 6 inches Folia, 16 Lines, 5-11 in a

यन्मातुःशसा दिभी दश विज्ञान्यात्सा यन्मातुः
स प्राज्ञ्यध्वशान्यासावविर्वात वासी वसुधैमिधे ॥ ८ ॥

Colophon. इति श्रीगणेशाय नमः शिवाय, समस्तभारतीयी दत्तः समाप्तः ।

End of the Commentary.

[illegible]

गुरुद्वितायेभ्य सुबोधिताय

परीक्षकाणां तया अथाह यम् ।

युभे सन्निहसार्मम्ययङ्ग

टीकाकृतौ तं दृश्यं यथासि ॥

सत्यशती रामस्य आता नवता अयुर्विदाम् ।

टीकानेनामहरीत् सदस्यार्थप्रकाशिकां सत्त्वाम् ।

Colophon of the Commentary.

इति श्रीरामचन्द्रसीमयाजिविविधयममन्त्रवन्द्यटीका चतुर्थः सर्गः ॥

विरचयन्—पुस्तकैः किन्तु श्रीरामचन्द्राजस्य विरचितः सारसंग्रहनिर्णयः सारसङ्ग्रहभाष्यटीका-
सहितो वर्तते ।

No. 148. समरमारटीका सरला । Samaramartika Sarala. Folio
stance, country-made colourless paper, 10 1/4 inches. Folio, 31. Lines,
10-13 in a page Character, Nagara Date, 1 A.D. 1600, or
and slightly worm-eaten in parts. Pres. Generally correct. Complete.

This codex contains the same text as the preceding one, but is written in a different hand.

This codex contains the commentary on *Harivaṃśa*, entitled *Sarala*, by Bharata, as noticed above.

विवरणस्तुतुपूर्यम् ।

No. 149. **समाधिखेटिका।** *Samādhikṣṛīkā Substance, country made white paper, 16 x 6 inches Folia, 17 Lines, 1-8 in a page Character, Bengali Date, 1 Appearance, almost fresh. Prose Not correct Complete (as regards a part)*

A commentary on the *Samādhika* or *Varetantra*, entitled *Sūsubodhinī*, by Madhava, son of Govinda. The codex contains only a part of the work called *Dāṭṭa* & *Bhāva* Vicāraṇa.

Beginning. श्रीवद्वत्पदम् ।

सद्यसाधक उदयवाग्निपदं प्रविष्य तातपादवद्वत्पदं बुधसाधक ।

प्रद्युम्न विवर्ति प्रसिद्धाचार्यमर्षिभावनत ॥ १ ॥

यद्यदादमकलाज्जं बहुभास सद्यसाधकमे कारणाभावात् पद्यसाधक
नगरपे वदन् सामान्यत समस्तभावस्यार्थं पुनपदवाग्निपदं वृत्ते भाव
इति भावी नानासाधनविशेष स्वाभी कुरसीन्वी वा सीन्वीयमपद्य विष
अनपुनपद्यत्वं अत सीन्वीसाधनार्थं सीन्वीर्वा साधनता वा यी भावी इत्यप
पद्यं सद्यचित्तो वा साधनार्थं भाव यद्यन वदन्ते पद्य इत्यो यो भाव
साधन्यतिरिक्तेन यद्यप्य इत्याद्युक्तो वा समुचितो वा साधनता तस्य भावस्य
नाम निवे सीन्वी यावेव विवृत्तो इत्यो वा यी भावी भवति तदाभावस्य
नितं दृढमनपुनपद्यत्वं वदन् ।

End.

यद्यन्त्याध्यात्मदीर्घानिर्गन्तव्य पादस्य दुष्करणात् दुष्कोषित्वाच्च तत्र सत्यावस्य
भीय वदन्तु ताताविधेर्विद्वद्भावनतिभिन्नाद्योभिनिर्गन्तव्येन सुदातये
सुवीधस्य निमित्तमिति सतां तीर्थो युक्त एवावस्यद्वयस्य व्याख्यातमेव
अथादिति अध्यासति आगतो पूज्यवत् प्रक्रियेति शिवम् ॥ १० ॥

विषद्वदेवप्रमत्तसंवितादपद्य

मीविन्दनप्रसन्नसाधनविनिर्गताया

श्रीवर्धननिवर्तौ सिद्धयोधिनौति

तन्वादिभावनविवर्ति परित्यज्यमाणात् ॥

Colophon

इति श्रीवद्वदेवप्रमत्तमुक्तमूष्यमीविन्दन्योतिविन्तुमुक्तसाधन्योतिविद्वद्वि
चिताया समाधिखेटिकायां सिद्धयोधिनौ तन्वादिप्रमत्तसाधनविधिरर्थ
समाप्तमात् ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥

विद्वद्वत्पदम्—श्रीसाधन्योतिर्वावरचितश्रीवद्वत्पदपरपद्यासमाधिखेटिकायां सिद्धयोधिनौ
भावनस्य प्रवन्ती वर्धते ।

Beginning. श्री नमः श्रीगणेशाय ।

स्वप्नाध्यायं प्रवक्ष्यामि यथोक्तं पञ्चशेनिना ।
 प्रत्यक्षमित्थं स्वप्नेन यथाकालं यथावयवम् ।
 स्वप्नस्तु प्रथमे धामे फलदो वत्सवरादित् ।
 शिरीषे चाष्टभिर्मासैस्त्रिमासेषु त्रिमासके ।
 चतुर्थे चार्द्धमासीन फलं व्याप्राप्तं संशयः ॥
 अष्टम्यादयवेलायां दशाह्नेन फलं लभेत् ॥
 पैतृकं श्रेष्ठं च स्वप्नं वातत्रयं निरर्थकम् ।
 अतः कुरु प्रवक्ष्यामि पुण्यात् पुण्यतमं यत् ॥

End.

सहस्राः परितृप्त्यास्तु वृत्तान्ते स्फीटयन्ति यः ।
 श्रीर्भस्वस्त्यस्य सवेनस्य ईदृशैव विनश्यति ॥
 मर्यादां धारयेद् यस्तु स्वल्पं वा यदि वा बहु ।
 तादृक् फलस्यैव तस्य वीर्यां वापि विनिर्दिष्टेत् ॥
 चाप्यायं दुर्गते लोके व्याधिभिः परितोदितैः ।
 शोकाकुले च दुःखे च कथनं निष्फलं भवेत् ॥
 ईशतां यत्तु मृत्यानि विवर्त्तन्ति हृद्यन्ति यः ॥
 धावतोऽधावतो वापि ईशमस्य विनश्यति ॥
 रत्नचन्दनकाष्ठानि प्लुतमोदकमेव यः ।
 सारवत्यानां सङ्गमेव होमाच्छालिर्विधीयते ।
 गायत्र्याथ सङ्मन्त्रेण जपेन शान्तिर्विधीयते ॥
 अपि त्रयं लोके च पुण्यं चापि यत्तु यदुक्तं विपदां निषेधः ।
 इदं किमेव विपदाय गच्छां कुर्यात्तु सङ्गविनाशकारिणोम् ॥
 स्वप्नाध्यायमिदं पुण्यां प्रातस्तथाथ यः पठेत् ।
 सर्वदेवीपूजकस्तु कुरुते तस्य भाग्यदः ॥

Colophon. इति सामुद्रिकचरिते स्वप्नाध्यायः समाप्तः ।

विहरणम्—सामुद्रिकचरितकर्मतस्तुष्टुगुणायामकल्पविषयकोऽध्यायविशेषः ।

मूल्यापहुनिपत्तौ विज्ञापितमालया ।
 अतु मूल्यादि तेषां योग्यतया दीर्घजीविनः ।
 केषां कुचिच्च वक्ष्ये प्रागुक्तमललाटिका ।
 मध्येभूतं च निर्दिष्टं वस्तुतस्तु प्रकल्पत ॥
 पाणिपादतली रक्तौ नेत्रान्तराणि मङ्गलया ।
 ताक्षजिह्वाधरीक्षी च सप्तरीर्षवान् भवेत् ॥
 छत्र शिरो ललाटश्च विविक्तौ चैव प्रकल्पते ।
 मरु मत्स्यं च नाभिश्च विविक्तौ चैव सुखप्रदम् ॥

End. नाति ।

Colophon इति सामुद्रिके पुस्तकस्य लक्षणं समाप्तम् ॥

विवरणम्—पुस्तकं नाम सामुद्रिकमस्तु विद्यत ॥

No. 157. सामुद्रिकम् । Samudrikam Substance, country made
 white paper, 10 x 4 inches Folia, 14 Lines, 7-12 in a page Character,
 Nāgara Date, Samvat 1876 Appearance, old Verse Not correct
 Complete

A complete copy of the above noticed work.

Beginning (already noticed)

End. पश्चिम प्रेममिच्छति हर्षामिच्छति हृदिनी ।

चिमिच्छो मानमिच्छति कल्पमिच्छति श्रद्धिनी ॥ १०१ ॥

जातव्यं विद्युते स्त्रीषा लक्ष्मणपत्न्ययम् ।

कुलवृद्धिर्होत्रादिलंघोद्विभवेभत ॥

Colophon. इति श्रीसामुद्रिकशास्त्रं सम्पूर्णम् ॥ शुभमस्तु संवत् १८७६ वैशाखपक्ष
 पक्षे ११ ।

विवरणम्—पुस्तकम् ।

No. 158. सामुद्रिकम् । Samudrikam Substance, country made
 white paper, 10 x 6 inches, bound in book form Folia, 21 Lines, 3-9 in

a page. Character, Nāgara. Date,   ! Appearance, old Verse. Not correct. Complete.

Another complete copy of the same work.

विशरणकृतपूर्वम् ।

No. 159. सारणी । Sārani.

It contains a Sārāṇī without any particular description.

अत्र काचित् सारणी वर्तते ।

No. 160. सारणी । Sārani

This too contains another Sārāṇī without any description in words.

अत्रापि काचिद्वरा सारणी विद्यते ।

No. 161. सिद्धान्तचूडामणिः । Siddhāntacūḍāmaṇiḥ. Substance, foolscap white paper, 18×5 inches. Folio, 16 Lines, 5-9 in a page. Character, Bengali. Date, Saka 1785, Samvat 1834. Appearance, not fresh Verse. Not correct. Complete

A little work on astronomy, entitled Siddhāntacūḍāmaṇiḥ, by Ranganātha, son of Nṛsiṃha Gaṇak and grandson of Kṛṣṇa Daivajña. This work has not been properly described in any Catalogue.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

स श्रीगं धरणीधरादितपदे चाल्पकवेलाप्यति
श्रीविद्याधरसेवित प्रकृपासिन्धुसदानन्दम् ।
घोषमल्लितदुष्कृतं विजयति श्रीवर्मनं सदगुणं
दीर्घानामधियं दिवाकरमयं वन्दे मुदा सर्वदा ॥ १ ॥
सिद्धान्तसिद्धान्तकलाकाव्यं •
चूडामणिं श्रीकमलाकराय ।

मया वृष्टिङ्गाग्रजवद्वयाय.

सिद्धाक्षचूडामणिमातमीति ॥ १ ॥

वायुङ्गातिद्युमशकम्भमीषो

दिवाकरघ्नो गतमाशुपुक्तः ।

पृथग्निनिर्गम प्रथग्मचन्द्र-

मन्दैर्हेतुभेन विद्योमकोट्यानि ॥ २ ॥

End.

क्षान्तिसाम्यसमय समीरित

सूर्यपर्वसदृशो भुमीश्वरैः ।

तत्र दत्तदद्वजमपुत्रम

कोटिकोटिकलमाह भार्गवः ॥ १३ ॥

श्रीमद्भुविङ्गाग्रजमनाथ

विनिर्दिष्ट खेचरसाधनेऽस्मिन् ।

सिद्धाक्षचूडामणिनामधेय

पाताधिकार समग्रान् समाहितम् ॥ १४ ॥

Colophon.

यति श्रीमद्भुविङ्गाग्रजसुतरक्षणाद्यविरचिते सिद्धाक्षचूडामणौ पाताधिकारौ
वाद्यम् ॥ १५ ॥

श्रीलक्ष्मिविद्वत्तमीलमात्रि

यान् गृह्योषे प्रपिती बभूव ।

सप्तार्धनामा शिवलक्षधामा

श्रीलक्ष्मणाना तथकोपधामा ॥ १ ॥

तथादभूतौ तनयौ तदाय

श्रीमद्भुविङ्गाग्रजो बुधसेवितान्नि ।

श्रीमद्विद्वत्तमीलमात्रि

स्वभावात्मनोपितसहिर्मात्र ॥ २ ॥

कविशालागार्दुपदि स्फुरन् य

कविशालसेवितपार्थमात्र ।

श्रीमद्विद्वत्तमीलमात्रो विद्वत्तः

श्रीमद्विद्वत्तमीलमात्रो विद्वत्तः ॥ ३ ॥

श्रीमद्भुविङ्गाग्रजो बुधसेवितान्नि

श्रीमद्विद्वत्तमीलमात्रो विद्वत्तः ।

श्रीमद्भारतकुमारतन्त्रा

श्रीमद्भारतकुमारतन्त्रा

श्रीमद्भारतकुमारतन्त्रा

श्रीमद्भारतकुमारतन्त्रा

श्रीमद्भारतकुमारतन्त्रा

श्रीमद्भारतकुमारतन्त्रा

श्रीमद्भारतकुमारतन्त्रा

श्रीमद्भारतकुमारतन्त्रा

श्रीमद्भारतकुमारतन्त्रा

श्रीमद्भारतकुमारतन्त्रा

श्रीमद्भारतकुमारतन्त्रा

श्रीमद्भारतकुमारतन्त्रा

श्रीमद्भारतकुमारतन्त्रा

श्रीमद्भारतकुमारतन्त्रा

श्रीमद्भारतकुमारतन्त्रा

श्रीमद्भारतकुमारतन्त्रा

श्रीमद्भारतकुमारतन्त्रा

श्रीमद्भारतकुमारतन्त्रा

श्रीमद्भारतकुमारतन्त्रा

श्रीमद्भारतकुमारतन्त्रा

श्रीमद्भारतकुमारतन्त्रा

श्रीमद्भारतकुमारतन्त्रा

इति श्रीमत्सुखलक्ष्मणकृतश्रीमद्भारतकुमारतन्त्रा

रत्ननामविरचित सिद्धान्तचूडामणिः समाप्तममत् ॥ ४ ॥

श्री १०८५ ।

विवरणम्—सिद्धान्तचूडामणिनामकणोक्ति, सिद्धांतविरचक कविप्रियम् श्रीरत्ननाम-
विरचितः ।

No. 162. सिद्धान्तकोस्तुभः । Siddhāntakauṣṭubhaḥ. Substance,
foolscap paper, 15 x 10 inches, bound in book form. Pages, 72. Lines,

31-43 in page. Character, Nāgara, and mathematical figures Date, 1 Appearance, almost fresh Not correct Complete

It consists of a *Sārāṅgī* or the Solar tables, compiled by *Sundaresvara Sūri*

श्रीगुरुदेवरसूरिविरचितरविनाथनारायणवर्षादिगणितम् ।

No. 163. *सिद्धान्तकोमुदम्* । *Siddhāntakaustubha* Substance, Austrian paper, 10×7 inches, bound in book form Folia, 13 Lines, 8-20 in a page Character, Nāgara Date, 1 Appearance, fresh Verse Not correct Incomplete

An astronomical work, entitled *Siddhāntakaustubha*, lately compiled by *Sundaresvara Sūri*, a living writer The codex has been copied by the author himself in an exercise book made in Austria, and sent to the Sanskrit College Library with the above noticed solar tables on the 4th April, 1893

As it is incomplete and too recent, we need not fully describe it along with the ancient codices.

इति केचित् सिद्धान्तकोमुदमभिध कश्चिदभिनवम् । तानि वक्ष्येऽहम् ।

No. 164. *सिद्धान्तरहस्योदाहरणम्* । *Siddhantarāhasyōdāharanam* Substance, country made white paper, 15×5 inches Folia, 31 Lines, 6-9 in a page Character, Nāgara Date, Samvat 1885 Appearance, almost fresh Prose Not correct Incomplete (without a beginning)

A commentary on the *Siddhantarāhasya*, entitled *Siddhantarāhasyōdāharanam*, by *Viśvanatha*, son of *Divakara*.

Beginning. काचित् ।

End. पूर्वे भास्करादयः नरा योदे कश्चित् स्थले वि प्रयाही किमपि रहस्यं
आपादि चतुर्थादिषा व्यक्तं तेनैव कारणेन महान् अतिगर्व्यस्यो दमक-
मत् पश्यत तस्य यदे उक्तं यदे विदितं अपिरोहनि अस्मिन् ग्रन्थे मया
आख्यं यन्मसिद्धान्तोक्तं चतुर्थादिषु विदितं च खण्डे सुगमं ज्ञातं तत्

सध्यात् तेषां गर्भमपि किं ज्ञात्वापि मुना (१) यद्यस्यात् कारणात् अष्ट
तेषां सास्करादीनां ज्ञात्वां विधीष्य मम बुद्धिर्दिक्षत अनन्तरगर्भमपि
नास्ति (२) नन्दिशब्दं वैश्वं आसीत् किञ्चित् शिष्यादिभिर्गीतः श्रुतः
कौशिकगोमतः सकलज्ज्ञास्त्रविन् एवंविधः केशवः तस्य मूर्धन्यैश्वर्यं तदंघ्रि-
पद्मभजनाश्रयकमलसेवनात् किञ्चित् अवबोधाशब्दे ज्ञानमयं लब्धं प्राप्य
इदं करणं व्यष्टं व्यष्ट्यै इत्थं कन्दोभिर्विचित्रं अर्थवज्जलं च अकरोत् इत
वानित्यर्थः ॥

Colophon. इति श्रीदेवप्रवर्धेन्द्रिवाकरात्मजविश्वनाथभिरचितं सिद्धान्तरहस्योदाहरणं
समाप्तम् । श्रीरवन् १८८५ सुमैत्रामे कृत्यपद्ये अष्टम्यां शनिवासरे समाप्तं ।
श्रीरामाय नमो नमः ॥

विवरणम्—श्रीविश्वनाथदेवप्रवर्धभिरचितसिद्धान्तरहस्योदाहरणं नाम सिद्धान्तरहस्यटीकाद्वयीयं
निबन्धः ।

No. 165. Under this number two codices containing two different works by the same author are to be found, viz (1) Siddhāntatattva, (2) Grahagolastattva, which are described below.

(1) सिद्धान्ततत्त्वम् : Siddhāntatattvam Substance, country-made colourless paper, 10 x 6 inches, bound in book form Folia, 102. Lines, 1-18 in a page Character, Nāgara. Date, ? Appearance, very old, worn out, worm-eaten, and torn throughout, and consequently having writings damaged in most parts. Verse Not correct Complete.

An astronomical work, entitled Siddhāntatattva, by Kamalākara.

Beginning. श्रीरवेष्टाय नमः ॥ श्रीरवन्मये नमः ॥

मद्राष्टीदरर्षस्थितावनित्यमन्वहंन्दुपुलं + + +
+ + + अथप्रवक्ष्यामि + + उवाच छटिर्देवावस्थिता ।
कालेऽस्मिन् गच्छेन्मन्त्रेऽस्मिन् सततं यथादिशं तन्मय
त्वा + + शिष्यैश्चभीष्ट + + + मद्राष्टीकतत्त्वं शुभम् ।
दिग्दिशकाशीद्वयव्याप्यजाते-
र्ध्वानुपातेर्बन्धितं सुसूक्ष्मम् ।

End.

तदग्रियस्वाग्रयका निवृत्त

मपुष्पमायर्ककरं नृप / ॥

कालदिग्दर्शक किञ्चित् मथित तदिदं दित ।

तत्प्रावरमखिल वन्द्ये यस्याप्यहरवेष्टित ॥

Colophon. इति श्रीकमलाकरविरचितं मिश्रान्तत्त्व संपूर्णम् । श्रीहृष्याय नमः ।
श्रीगोविन्दाय नमः ॥

विवरणम्—श्रीकमलाकरविरचितमिदं नान्तत्त्वाभिधन्योतिर्निर्द्वन्द्वविशेषः ।

(2) ग्रहगोलतत्त्वम् । *Grahagolatattvam* Substance, country made colourless paper, 10 x 6 inches, bound in book form Folio, 84 Lines, 12-13 in a page Character, Nagara Date, Saka 1580 Appearance, very old, worn out, and worm-eaten throughout Verse Not correct Complete.

A different work on the same subject, entitled *Grahagolatattva*, by the same author.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अविदितैव यदिममरूपे मथित न सत्

मृत्त सभासर्गं दिव्यं वचनं यद्यथास्य ॥ १ ॥

वदन्तं देहगोला य ते तु तद्विस्वगोलका ।

आर्येभ्यो न्यासमानं तु ग्रीकं श्रीगणेशाय नमः ॥ २ ॥

विशेषं गोलकं सूर्यो यद्व्यास कगोलका ।

प्रभावो हि दृश्यते नृपयस्मिन्प्रदीपिता ॥ ३ ॥

इत्यं स्वानुभवदार्ढ्येन सत्यं किञ्चिदितम् ।

चितिताहं गता दृश्यायादृश्यानादधीमता ॥ ४ ॥

भीक्ष्णं सारकगीरगोला

सदीप्तिना सूर्यकरैर्विलम्बितैः ।

दिने तु तत्त्वकं रश्मिदृष्टा

दृश्या न दृश्या चितितश्चिदानाम् ॥ ५ ॥

गोदावरीसौम्यविमानमप्यम्

दुर्मयं यदेवमितीति भाषा ।

End.

प्रसिद्धमन्त्राष्टक (१६) योजनेः प्राग्
 याम्यान्तराशाश्रितपाथरी च ॥
 विदर्भदेशान्तरमाप्ति रम्या
 रात्रा पुरीकृततदीजमप्ये ।
 तस्यास्तु किञ्चित् परभाग एव
 सार्द्धचित्तुल्यैः किञ्च योजनेषु ॥
 मीदावरीर्वात् सदैव मद्रा
 या गीतमप्राच्यमया प्रसिद्धा ।
 चम्याः सदा सौम्यतटीपकण्ड
 दामोऽस्मि मोलाभिधया प्रसिद्धा ॥
 तथैव चाम्ये पुरयोत्तमाष्टा
 पुरी तदीरनामया मय्ये सा ।
 यस्याः सुदानन्दजले रमणे
 मद्राप्रिदम्बा सुगुणास्तदप्य ॥
 परम्यर् मीकरमेवमाद्यै
 र्मं जीनकी भावचतनपरास्ता ।
 मी प्रतिमाता विदुगाः स्वतन्वा
 मन्त्रानमे तथ सदा मद्राष्टा ॥
 मीदावरीमोदपुष्पाप्रदेव
 यदा पवित्राः सङ्गदी विजेष्टा ।
 मीदावरीमोदपुष्पाप्रदेव
 मोलास्तदयामपुविद्धभूमौ ।
 विप्री मद्राष्टा इति प्रसिद्धी
 रामी भरद्वाजकुलावतंसः ॥
 बभूव तत्रोऽस्तिमन्त्रमन्त्रा-
 चार्येति जात्ये निपुणः पवित्रः ।
 सदा सदा संवितभगीपुत्र-
 दिवाकरस्तन मयी बभूव ।
 वैदास्तमाष्टाम्यसुमेन काश्या
 यः पुण्यरात्र्या तनुगुप्तसुसर्वा ।
 चम्यादेवमन्त्र दिवाकरस्त
 श्रीरामदेवस्त इति जतिहः ॥

विधासूक्तमिदं नानाप्रकारमस्तु ॥

वासनाचार्येण कर्तुंमुद्यतोऽयं विधाने ॥ १० ॥

End.

शास्त्रादवसन्निवृत्तार्थं विना पातलं भाषाभाषं नतैवमेव निमित्तं. नात्र
यत् न निमित्तं योनाभाषभाषो नामनाभाषोऽयं स्वतन्त्रमिदं. ॥ ११ ॥
भाषोऽयम् ॥

श्रीमन्मूर्तिद्वयवशादिः ॥ १२ ॥

महाभाषाभाषादिः ॥ १३ ॥

यत् न निमित्तं योनाभाषभाषो नामनाभाषोऽयं स्वतन्त्रमिदं. ॥ १४ ॥

मूर्तिद्वयवशादिः ॥ १५ ॥

Colophon.

रतिरतिद्वयवशादिः ॥ १६ ॥

॥ १७ ॥ ॥ १८ ॥ ॥ १९ ॥ ॥ २० ॥

विधानम्—श्रीमन्मूर्तिद्वयवशादिः ॥ १२ ॥

■

No. 107. सिद्धान्तमिरोमणिटीकासरीचि । *Siddhantaśiromanī-
tikā Marīcih* Substance, country made colourless paper, 14 × 4½ inches,
bound in book form Folia, 18 Lines, 10 in a page Character, Nagara.
Date, 1 Appearance, old, and slightly worm-eaten in parts Prose
Generally correct. Incomplete

A commentary on the *Siddhanta Śiromanī* entitled *Marīci*, by
Munivara. This codex contains only the first portion of the *Uttara*
part of the work.

Beginning. श्रीमन्मूर्तिद्वयवशादिः ॥ १२ ॥

श्रीमन्मूर्तिद्वयवशादिः ॥ १३ ॥

श्रीमन्मूर्तिद्वयवशादिः ॥ १४ ॥

श्रीमन्मूर्तिद्वयवशादिः ॥ १५ ॥

श्रीमन्मूर्तिद्वयवशादिः ॥ १६ ॥

श्रीमन्मूर्तिद्वयवशादिः ॥ १७ ॥

श्रीमन्मूर्तिद्वयवशादिः ॥ १८ ॥

श्रीमन्मूर्तिद्वयवशादिः ॥ १९ ॥

श्रीमन्मूर्तिद्वयवशादिः ॥ २० ॥

यद्य दयादी सत्यमप्ये मङ्गलमाचरेदिति शिष्टाचारानुमितविधिना यदा
पूर्वाह्णे निर्भिन्न समान तथेदमुत्तरार्द्धमारभ्या समाप्यतामिति काममया
च कृत मङ्गलकारकं मङ्गलं शिष्याशिष्यायै निरुद्धम् चिकीर्षित शार्ङ्गसर्विकी-
कृततत्तेन शिष्यावधानार्थं प्रतिज्ञानीते ।

End. नास्ति ।

Colophon. नास्ति ।

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् सुमोक्षरपथोत्तसिद्धान्तशिरोमणिकोटिकामरौचिनामकनिबन्धस्य शिष्या-
र्द्धप्रथमाध्यायः वर्तते ।

No 168. सिद्धान्तशिरोमणिः । Siddhāntaśiromaniḥ Substance,
country-made colourless paper, 14 × 5 inches Folia, 51 Lines, 10 in a
page Character, Nāgara Date, Appearance, very old, and worn
out. Verse. Not correct Incomplete

This codex contains a portion of the Siddhānta Śiromaṇi of
Bhāskara up to Yantiadhyaṃya.

Beginning. श्रीहरदत्तमुनिर्लेखति ॥

श्रीस + + श्रीगुरोवरचरितम् भक्ति ।

यत् पातुमिदं जगत्पद्मशिखीधरौ + + +

भक्तार्थसर्विधौ विधीतविशमतिं शब्ददीपोद्भव ।

वर्तते कृतव शतकतुमुखा दीप्यन्ति देवा दिवि

ब्राह्म. मूर्ति + + व्यक्तु स गिर शोभायदस्यौ रविः ।

कृतो जयति शिष्यो मङ्गलचक्रकामणि

स्यन्ति ललितीकृतः प्रयत्नतन्त्र सद्युक्तयः ।

वराहमिहिरादयः समवर्त्योक्तं येषां कृतो.

कृतो भवति सादृशीप्यतमुत्तमबन्धोऽन्यथोः ॥ २ ॥

कला चेतसि भक्तिवो निजगुरो पादारविन्दे ततो

भक्त्या बोधनं करोति सुमतिप्रसासमुपश्रवकम् ।

सदृशं ललितोक्तिपुष्पमल लोलावबोधकटुटम्

सत्सिद्धान्तशिरोमणिं सुगणकमोक्षे कृतो भास्करः ॥

End. नास्ति ।

Colophon. इति भास्करोय सिद्धान्तशिरोमणी यत्नाभावात् ।

विवरणम्—पुस्तकऽस्मिन् सिद्धान्तशिरोमणिविषयसम्पूर्णो वर्णनः ।

No. 169. सिद्धान्तशिरोमणिः । Siddhāntasiromaniḥ Substance, country made white paper, 12×5 inches. Folia, 168 Lines, 1-7 in a page Character, Nagara Date, ? Appearance, very old, worn out, torn worm eaten and writing injured in most parts Verse Not correct Incomplete

An incomplete copy of the above mentioned work.

विवरणम्—पुस्तकपूर्वम् ।

No 170. सिद्धान्तशिरोमणितौक्यमरीचि (पूर्वार्द्धम्) । Siddhāntasiromanītikā Marīcīḥ (Pūrvārdham Substance, country made white paper, 14×6 inches Folia, 192 Lines, 3-9 in a page. Character, Nagara Date ? Appearance, almost fresh Prose Not correct Incomplete

This codex contains the first half of the Marīcī the commentary on the Siddhanta Śiromani by Munivara alias Viśvarūpa

Beginning शीघ्रयोगाय नमः ॥ शीघ्रहासयोगाय नमः ॥ शीघ्रयोगाय नमः ॥ शीघ्रयोगाय नमः ॥

शतार्थोपलक्षणप्रवर्तकसंज्ञेनां लघुनाम्बुद
 ज्ञानं धीतदुक्कलमाभितलत्वं शीघ्रसमुदायितम् ।
 वंशीबादनतनुवराविस्तृतीतोदायनां मेवको
 मोदीभिः परिशिष्टितो नमः नमः ॥ १ ॥
 यः पुरस्तत्तुदिनं प्रवर्तकं कामान्
 बालः शिष्टान् सज्जनविप्लवयति नरम् ।
 सिन्दूरपुरपरिपूरितकृष्णशुक्ला
 मृगान्मुदः गच्छति गेहपराजयम् ॥ २ ॥
 या भारती सर्ववृद्धावभोजा
 सुखमरुदं नष्टम् करोति ।

End   भाषित ।

Colophon. इति श्रीसकलवक्त्रकालौमीशश्रीवृद्धभट्टेण "सुवह्नाग्रवक्त्र" मङ्गलीय
परमात्म विग्रह विरचित सिद्धाभिमितिसिद्धिपरिचय अष्टाध्यायिक
वृद्ध केशव ।

विश्वरूपं प्रकटं विदुः भिन्नाः शक्तिरूपिण्यः सर्वोपभोगिण्यः, सम्यक् वर्तन्ते ।

No 171 सिद्धान्तजिरोमण्टीकामरोचि (उत्तरार्द्धम्) । Siddhānta-jīromanṭīkāmaroche (Uttarārḍham) Substance country-made white paper 15×5½ inches Folia 399 Lines 9-11 in a page Character Nagari Date Samvat 1879 Appearance almost fresh but slightly worm-eaten in parts. Prose Not complete as regards the Uttarārḍha-

This codex contains the Uttaraśrīṅgā of the M'rich noticed in No 170

विहरयन्तः प्रयत्नम् ।

No 172. सिद्धान्तशिरोमणिव्याख्यानम्। Siddhāntasīromani:
vyākhyānam Substance country-made yellow paper 14×7 inches
Folia, 673 Lines 5-7 in a page Character Bengali Date 1723*
Appearance not very old Prose Not correct Complete

A commentary on the Siddhanta Śiromaṇi entitled Gaṇitatattva
cintamanī by Lakṣmī Dīpa son of Vācīpati Mīra.

Beginning.   ॥ ६० ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

॥ यद्यपि इव दृश्यमानं तदपि तथैव शीतलमस्य संया

६ मंज्यादिनसांगबोधितअवतंवागभाटसध्याभजतं ।

शाङ्खान्तसिद्धिस्तोत्रपदायामाध्यायैः ॥

हेतु + + व्ययञ्च भासुषति षा षन्ते यद्वाषां पतिम् । १ ।

अतिश्रुतिविचारणाचारव्याहृतिः हृदि

विश्वविद्यालयस्य नटपञ्चमीय काली ।

* This appears to be the date of the original composition of the commentary
See the Colophon

page Character, Nāgara Date, Saka 1701 Appearance, old, and slightly worm-eaten in parts Verse and prose Not correct Incomplete

This codex contains only a portion of the Siddhanta Śiromaṇi with its commentary Vāsanā.

पुस्तकेऽपि न् वासनासहितस्य सिद्धान्तशिरोमणेरग्रभाग वर्तते ।

No 174 सिद्धान्तशिरोमणि वासनाभाष्यसहित । Siddhanta śiromanīh Vāsanābhāṣyasahita Substance country made colourless paper, 12×5 inches Folia, 186 (of which foli 1-45 are wanting) Lines, 3-10 in a page Character, Nāgara Date, Śaka 1839 Appearance, very old Verse and prose Generally correct Incomplete

This codex contains an incomplete copy of the Siddhanta Śiromaṇi with Vāsanabhāṣya

अत्रापि वासनाभाष्यसहिते सिद्धान्तशिरोमणि खण्डितो वर्तते ।

No 175. सिद्धान्तशिरोमणिव्याख्या । Siddhantaśiromanīvyākhyā Substance, country made white paper, 14×5 inches Folia, 114 Lines, 10-11 in a page Character, Nāgara Date, 1 Appearance, old Prose Generally correct Incomplete

This codex contains a portion of Lakṣmīdasa's commentary on the Siddhantaśiromaṇi, entitled Gaṇitatattvacintāmaṇi

विवरणान्तपूर्वम् ।

No. 176. सिद्धान्तशिरोमणिवसनभाष्यटीका मिताक्षरा । Siddhantaśiromanīvasanabhāṣyaṭīkā Mitākṣarā Substance, country made white paper, 15×5 inches Folia 131 Lines 3-9 in a page Character, Nāgara. Date, 1663 Appearance, not old Verse and prose Not correct Complete

This codex contains the text of the Siddhāntaśiromani Vāsanā-bhāṣya, by Bhāskarācāryya, the author of the text.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । सकलपण्डितशिरोमणिपण्डितश्रीश्री१०८ श्रीबुद्धि-
विजयगणिकगुरुभ्यो नमः ।

जयति जयति गुडागन्धकारि पदार्थान्
जनघनपृथ्व्याहं व्यस्यन्नाश्रमाभिः ।
विमलितमनसा महासनाभ्यासयोगै-
रपि च परमतत्त्वं योगिना भागुरेकः ॥ १ ॥

टीका—जयति सर्वान्गणैश्च वर्तत वाः भागु मूर्ध्नि, किंरिशिट एकी-
द्वितीय किं कर्त्तव्यम् व्यस्यन् प्रकाशयन् कान् पदार्थान् महा जनघन-
पृथ्व्या चना आसी पृथ्वा जनानां घनपृथ्वा तथैवार्थः न केवलं घटादीन्
पदार्थान् व्यस्यन् अपि च परमतत्त्वं पर ब्रह्म किंवा योगिना कलुषित-
मनोभाष्यद्वयतद्वये तममानतिगुडान् किंविशिष्टानां योगिना विमलित-
मनसा निर्दोषीकृतचेतसां के, महासनाभ्यासयोगैः । मती ब्रह्मणे वाचना
महासना तत्त्वाभ्यासयोगाद्यैरमलीकृतचेतसां योगिना परमतत्त्वं व्यस्यति
को भागुरेव विजयते ।

End. इदानीं पातपथीजनमाह पातस्थितिकालान्मन्त्रकर्म न शक्यते लक्ष्मणे ।
स्नानपथीमन्त्रादिकमन्त्रोदेति सर्वं इदम् ॥ १२ ॥ सुगतम् ।

Colophon. इति श्रीमद्भट्टरीवाभ्याससुतश्रीभास्कराचार्यविरचिते सिद्धान्तशिरोमणी
भाषनाभाष्ये मितायरे पाताभ्यासः ॥ १० ॥ विरसमुनिचन्द्र १७६१ मित-
सथी शैलभगुसुतसुवारे सिद्धान्तपुस्तकमिदं लिखेद्यदि विजय १ संवत्
१८८८ मिति मार्गशीर्षशुक्लपक्षादश्यां गुरो ॥ इदं पुस्तकं परस्ताये ॥

विशेषम्—पुस्तकेऽस्मिन् मितायरामिथे सिद्धान्तशिरोमणिभाषनाभाष्यं वर्तत ॥

No. 177. वामनासहितसिद्धान्तशिरोमणिः । Vāsanā-sahita-siddhāntaśiromaniḥ. Substance, country-made yellow paper, 18 x 4 inches Folia, 78 Lines, 3-5 in a page. Character, Bengali Date, 1 Appearance, not fresh Verse and prose. Not correct. Incomplete

This codex contains an incomplete copy of the Siddhāntaśiromani with Vāsanā.

विशेषम्—पुस्तकेऽस्मिन् वामनासहितः सिद्धान्तशिरोमणिः खण्डितो वर्तते ॥

No 178 सिद्धान्तशिरोमण्यन्तर्गतभुवनकोष मटीक । Siddhāntaśīromanyāntarगतbhuvanakoṣaḥ Satikah Substance country male white paper, 12x5 inches Folia 10 Lines 9-11 in a page Character Nāgara Date ? Appearance old, torn and worm-eaten, and writing injured in many parts Verse and prose Not correct Complete (as regards the Bhuvanakoṣa)

The codex contains Bhuvanakoṣa a part of the Siddhāntaśīromanī describing the solar system, with a commentary in both the margins

पुस्तकस्य सिद्धान्तशिरोमण्यन्तर्गतभुवनकोष मटीको रूपः ।

No 179 सिद्धान्तसारवर्धमानः । Siddhāntasāravardhmanah Substance country male white paper 12x5 inches Folia 34 Lines 6-9 in a page Character Nāgara Date Śika 1727 Appearance old Verse Generally correct Complete (as regards the second half)

This codex contains the second half of an astronomical work treating of the globe entitled Siddhānta Sāravardhman, by Muni sara alias Viśvarupa son of Ranganatha Jyotirist Sāravardhman.

Beginning श्रीगणेशाय नमः ।

विष्टम्भ भूताश्चक्षित्तमान

पृथक् परास्मिन्मन्त्रविष्णवे ।

अथर्ववेदोक्तं तत्त्वसंज्ञकम्

सन्दीपितं जगतामृतम् ॥ १ ॥

अष्टाधिकारिबलिनीय उत्तर

अष्टाधिक तन्त्राभ्युपगमनम् ।

मित्रं समीचीनतया न च ह

संस्तुतं यथा विदुःसुखम् ॥ २ ॥

श्रीगणेशाय नमः तदा

मन्त्रस्य कामत एव विदुः

अथ कृतं तन्त्रं समस्तमपि

अष्टाधिक तन्त्राभ्युपगमनम् ॥ ३ ॥

द्विरष्टमर्धे निमित्ताभकार-
 दिनाशकोऽयं सकलादिभूतः ।
 प्रत्यक्षम्योदतिरित्तस्यो
 वेदमिहो भवतोऽहं नित्यम् ॥ ४ ॥
 तस्याऽयत्तुष्टिनिमित्तमिष्ट-
 मयादहकारमयो विरिषि ।
 अभूततो भोचनतोऽयं वन्द्य-
 र्थः अमात्मनश्च न्ययः ॥ ५ ॥

•End.

इति सिद्धान्तस्यार्थे सुमीश्वरकृतेऽभवत् ।
 सिद्धान्तस्यार्थेभीमंशित्वा न्यायाद्योऽतिशयः ॥
 प्रथमाहंमिहपुरवातसुखम्
 गीत एव समवाचनमात्रे
 इत्यस्तिप्रत्यक्षधरः सङ्ग-
 पुष्पकोशरविभुषणमात्रः ॥ १ ॥
 क्योति परमहंसुबोधगुह्य-
 सुमीश्वरानुदहसंश्रुतः
 सत्त्वोऽयवद्वदनुदाननामः
 स्थितश्चिरं जीवतु सार्वभौमः ॥ २ ॥
 भाद्रे मासे शुक्लपक्षेऽह्निप्या-
 निश्वोचारे पुष्पमे वीजमवर्त्त-
 षट्पागाप्यामिती श्रावण-
 षष्ठेऽकार्त्तौ सार्वभौमं सुमीश्वरः ॥ ३ ॥
 भी पण्डिता पश्यत सार्वभौम-
 मानोकमात्रादतिदुर्गमाले
 ददौनरेन निमित्तास्यदाना
 निमित्तमृतं सकलामिपूज्यम् ॥ ४ ॥
 मया सार्वभौमो सुमीश्वरेण अद्या
 जगन्नादपादाक्षयिरर्पितमे ।
 अनेन प्रसन्नो भव त्वं त्वदहो-
 नमिदं मे सर्वविद्यावधान ॥ ५ ॥

No. 182. सूर्यसिद्धान्तोदाहरणम् । Sūryasiddhāntodāharanam
Substance, country made white paper, 16 x 4½ inches Folia, 50 Lines,
3-7 in a page Character, Nigara. Date, 1 Appearance, fresh
Prose. Not correct Incomplete

This contains a portion of a commentary on the Sūryasiddhānta,
entitled Sūryasiddhāntodāharana, having neither a beginning nor an
end Anonymous.

इति श्रीसूर्यसिद्धान्तोदाहरणं नाम कश्चिन्मूल्यसिद्धान्तटीकादिग्रन्थः ।

No. 183. सूर्यप्रकाशः । Sūryaprakāśa Substance, country
made white paper, 18 x 5 inches Folia, 74 Lines, 7-8 in a page
Character, Bengali Date, 1 Appearance, not fresh Prose Not
correct Complete

A commentary on the Vijaganita of Bhāskarācāryya, entitled
Sūryaprakāśa, by Sūryya Dīsa Noticed in the Catalogue of the
India Office Library, No. 2823-26, pp 1009—1010

Beginning. श्रीमन्महाशयः ।

ज्ञानमालावराजः सुमधनपुत्रमोक्षीकने सिद्धदीप्ती
कण्ठे श्रीकृष्णमूर्धोर्ध्वनिधिरुचिस्तत्त्वज्ञानी प्रकाशः ।
आले ब्रह्मादिमौलित्वममधुवनयो यत्पदाभोजपोड
प्रान्तेऽनन्तप्रभावं मन्त्रपतिरिति य स्मृति + + + १ ।
यावत् कालकनोत्पत्तिर्ब्रह्मरि पोत सिद्धं लोहितं
दानदारकरैरिव + + युवं हारप्रभयो दधत् ।
समूर्धं सुमनोहरैरधिगतेवक्ता भवाद्याद्य यत्
विद्य मोक्षविशेषत किमपि तत् कथ्येति भोज भजे ॥ १ ॥
यत्पादाल्पबद्धप्रसादकसिक्कासंज्ञातयोधादहम्
पाटीकुट्टीकतल्लजलधिधीप्रमपारं मत ।
इन्दु सप्ततिकाव्यनाटकमहासङ्गीतप्राप्तार्थवित्
त इन्दे निजतातमुत्तमगुर्व श्रीप्रानराजं युवम् ॥ १ ॥
अथो अक्षरिद्वयोदिव सुतिमिन्दोरिवाह अर्थ
विद्युदे अक्षितार्थधीः कविमुखाभोजे समुद्रासयत् ।

मङ्गरादिरसानुक्तविषयैकानामसौ पूरयन्
 मन्त्रविष्णुपदस्थितो विजयते सवीर्यमूर्धोदयः ॥ ३ ॥
 म्बुरदोजाशोर्धो विविधद्वरभागाद्यमभिले
 विनिर्दोषुः पातानुपदमतमनौनाशमत-
 विमुत्थाना भित्तामिदं सद्व्यवृत्ता, परिमिता-
 मिमा व्याप्यानीऽहं सुपदि वरये सूर्ध्वगच्छ ॥ ४ ॥
 बीज पदार्थः प्रथमं दुराप.
 सुहासना तत्र विचारणीया ।
 तथापि भवोऽहमुदारवृद्धि-
 र्जीर्जं सवीर्यं विजदीकरोमि ॥ ५ ॥

End.

आद्या वणाकाङ्क्षतीजानौराणी ॥ ११० ॥ एतन्मन्त्रादीति निम्नं । अथ
 भिन्नक्रियानुपपत्तौ द्विग्विमाह । अयेति । अथ भाविनी कादिभोक्तेद
 स्नातृदा इष्टानि व्याजानि मानानि इत्यामोऽतच्छेददसादित्यादिना
 पूर्वविधिना दायीनानयनमित्यर्थमप्यत्र । आत्मोममं स्वर इत्यादयो वम
 यथानुशीला. यद्यर्थतया न व्याख्याताः ।

देवज्ञानराज्ञा न्नक्तविमलकाचाऽसूर्ध्वभिधाता
 प्रीते सवीर्यभावे सुजगद्विजयनाशेभवा विधिरे ।
 सद्यक् सूर्यप्रकाशे पटुपटुद्वयध्वाकविध्वा सदये ।
 सूर्ये तूर्ध्वगतद्विविधमतिभवेर्भावितास्यं हि बीजं ॥
 गीदावरीतटपूर्वतीर्थनिकटवासे तथा साङ्गम
 आसीदयाम इतन्तु पश्चिमदिशि क्रोशन्वरेण स्थिते ।
 श्रीमत्पार्यपुरे कसूव परमातारो दिग्गजाशयी
 व्यीति, प्राप्तिविचारविभूतमतिशोनायनायाभिध ॥ १ ॥
 पुत्रस्य कान्दकान्यकृष्णं आपालमानार्चितः ।
 सौत्रन्येकमुपाकरं चितितनं सौभाग्यभागदायकं ।
 कीर्तिर्धनं दिग्गजेषु विवृत्तैर्जानन्त्यप्यसौ-
 र्विध्याता मनु सत्कविर्दिव्यते श्रीज्ञानराज्ञा विधा ॥ २ ॥
 छिडालेमुन्दरास्त्रं यद्वनधितविधौ जातकैरेकमेकं
 साङ्गिते गीतशस्त्रे परमितमकरी + + + चन्द्रका
 तन्मून् सूर्यदासं सुगवविधिविदो प्रीतये बीजभाष्यं
 चको सूर्यप्रकाश. स्वमतिपरिचयादादित सौपपतिः ॥ ३ ॥

सुप्रसन्नमनसः । सन्निहोत्य प्रयाग

प्रमदसिद्ध मन्त्राभिविजयात् + + + ।

सुप्रसन्नमनसः । सन्निहोत्य प्रयाग

प्रमदसिद्ध मन्त्राभिविजयात् + + + ।

सुप्रसन्नमनसः । सन्निहोत्य प्रयाग

प्रमदसिद्ध मन्त्राभिविजयात् + + + ।

Colophon. इति श्रीमद्भगवत्पादसुप्रसन्नमनसः प्रयागप्रमदसिद्ध मन्त्राभिविजयात् + + + । सन्निहोत्य प्रयागप्रमदसिद्ध मन्त्राभिविजयात् + + + । सन्निहोत्य प्रयागप्रमदसिद्ध मन्त्राभिविजयात् + + + ।

विषयम्—पुस्तकस्य श्रीमद्भगवत्पादसुप्रसन्नमनसः प्रयागप्रमदसिद्ध मन्त्राभिविजयात् + + + ।

No 184 **हयतन्त्रम्** । Hayatagranthah Substance, country made white paper, 10x6 inches Folia, 63 Lines, 8-13 in a page Character, Nāgara. Date, Samvat 1863 Appearance, old Prose Not correct Complete

A work treating of mathematical subjects Geometry etc, entitled Hayatagrantha Anonymou

Beginning. श्रीमद्भगवत्पादसुप्रसन्नमनसः प्रयागप्रमदसिद्ध मन्त्राभिविजयात् + + + । सन्निहोत्य प्रयागप्रमदसिद्ध मन्त्राभिविजयात् + + + । सन्निहोत्य प्रयागप्रमदसिद्ध मन्त्राभिविजयात् + + + ।

End. अथ एहिमेव सूत्रे विद्यमानां अष्टादशारविंशत्यां अथवा कर्कटस्य चतुर्विंशत्यारविंशत्यां । तदा मध्याह्नकाले अक्षरं पूर्वोक्ताम् + + + सुप्रसन्नमनसः । तदानीं कृष्णायाम् पञ्चमङ्गलार्थं दिक्प्रेक्षा स्यात् ।

यदि सङ्गात्-सङ्गात् निजद्वयतुषांशः अविज्ञा. सति । अथ यदि सदा
तदा सङ्गात् पुनर्दीयातुषां सङ्गात्-सङ्गात् पुनर्दीयातुषां सङ्गात्
निमतलन एव दिष्टेया भवति यदि सङ्गात्-सङ्गात् तदादिभवा पविर्भवि ।
सङ्गात्-सङ्गात् तदा दिष्टेया पुनर्भवि ।

Colophon. इति इत्यतश्च सप्तमः ४ = ४ अथ १८६३ अथ १८६३ अथ १८६३
अथ १८६३ ।

विषयम्—इत्यतश्च अथ १८६३ अथ १८६३ अथ १८६३ अथ १८६३ ।

No. 185. धानविवेकिनी । Bilavivekini Substance, country-
made white paper, 12 x 6 inches Folia, 3 Lines, 11-12 in a page
Character, Nāgara Date, 1853 Appearance, fresh Verse Generally
correct Complete

A disquisition on auspicious times for marriage and other do-
mestic ceremonies, entitled Bāvivēkīnī, by Śrīpati, already noticed
in No. 66.

विषयम्—इत्यतश्च अथ १८६३ ।

No. 186. कर्लीमारमग्रहः । Keralī-kārasamgrahaḥ Substance,
country made yellow paper, 15 x 3 inches Folia, 5 Lines, 5 in a page
Character, Bengali Date, 1 Appearance, old. Verse Not correct
Complete

A small compilation of the principle of the Keralī method of
Hindu astrology.

Beginning. तदुभायम् ।

देवाद्योपस्थाप्यो व्यतिरिक्तमिति वचनदा देवमिति

न स्यात्तन्निर्जले व्यतिरिक्तमिति वचनदा देवमिति

मूर्तो येन कुर्याद्वत्तदुभायम् । व्यतिरिक्तमिति वचनदा

मानादुभायम् । सन् तन्निर्जले व्यतिरिक्तमिति वचनदा

End,

অথ ষাটশমাসকল

লক্ষ্যং বিদ্যমানং মনসি লুপ্তমসি সনাতনং যোগ্যম্ স্মৃতম্ ।

স্বর্গে কাপল-বুড়ি-ব্রহ্মবৈষ্ণবদ্বয়ং দামবুদ্ধিগদ্যম্

দ্বয়ং যোগ্যমসীকৃত্যনুপ্রসঙ্গি কুরগুণে চ যাপী

মিথ্যাকৌশলকৃত্যনুপ্রসঙ্গিগদ্যমিত্যভিধানং সুখ্যমি ॥ ৭ ॥

Colophon

ইতি কৈল্যোদারসংঘঃ সমাপ্ত : ॥ ১ ॥ শ্রীযাম শ্রীমিঃ ।

বিবরণ—পুস্তকটিতে কৈল্যোদারসংঘের নাম শুদ্ধ জ্যোতির্বিদ্যার বর্ণন।

No 187 **সমুদ্রত্মমুক্তাবলী** । Sathrityamuktāvalī Substance country made yellow paper 16 x 1 inches 101, 28 Lines 6 8 in a page Character Bengali Date 1 Appearance very old Verse Generally correct Complete

A compilation of all the leading facts regarding astronomy and astrology and the performance of auspicious domestic rites such as marriage etc, entitled, Sathrityamuktāvalī, by Raghunatha Sarva-
bhauma, Bhattacharya. Noticed in Nos 137 138, 139, 140

বিবরণ—সমুদ্রত্মমুক্তাবলী ।

No 188. **মটীকা বরাহসংহিতা** । Satikavarāhasamhitā Sub-
stance country made white paper, 17 x 12 inches, bound in book form
Folia, 200 Lines, 25 40 in a page Character Bengali Date, 1
Appearance not old Verse and prose Not correct Complete

A compendium of astrology, entitled Varāhasamhitā or Vṛhat-
Samhitā, by Varahamihira, with the commentary of Bhaṭṭotpala
Noticed in Nos 63 and 65

বিবরণ—মটীকা বরাহসংহিতা

No. 189. ताजकवर्पतन्त्र । *Tājakaṣaṣṭatāntṛa* Substance, country-made white paper, 12×5 inches Folia, 19. Lines, 9 in a page Character, Nāgara Date, 1953. Appearance, fresh Not correct. Complete.

This work has been already noticed in No. 18.

विवरणानुसृतम् ।

No. 190. ब्रह्मसिद्धान्तः । *Brahmasiddhāntaḥ* Substance, country-made white paper, 14×6 inches Folia, 23 Lines, 8-13 in a page Character, Nāgara Date, 1955 Appearance, fresh Not correct. Incomplete

An astronomical work consisting of a dialogue between Brahmā and Nārada, composed by Śikāpaṇi, entitled Śikāpaṇiṣaṁhitā or Brahmasiddhāntaḥ, consequently different from Brahma Gupta's work, noticed in No. 71 (3).

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

ध्यानयोगसमाहर्षं ब्रह्मार्थं विजयदुःखम् ।

अभिप्रायं सुखासीनं नारदः परिरुन्धति ।

नारद उवाच,

देवदेव जगन्नाथ सर्वज्ञ तमनामृतम् ।

श्रीतिथौ अस्मिन् काले ब्रूहि कालादयं सद्यम् ॥

अधीतमस्मिन् ब्रह्मः स्थापयत्यं प्रसीयते ।

अहं विना यथेवाहो तत्कादेतत् प्रसीद मे ।

ब्रह्मसिद्धान्तो विद्यायाः नारदेन सद्यर्विधा ।

पुनरेव श्रीमता श्रीया वाक्यमसदभावत ॥

End.

राजकर्म तत्तं दिव्यं ध्यानं तत् सर्वमोक्षयोः ।

विमोक्षयोः श्रीमन्मोक्षविद्यायाः सद्योऽस्मिन् ।

अस्मात्तत्तद्विषयं सर्वज्ञं तत्तद्विषयं तत् ।

आनन्द्यादकमिन्द्रोर्गन्तविषयो विविक्ततः ॥

End.

अमीपपलिकयदेविलवसारभृत
 पश्यतुं मुखमयक मम बुद्धिचिन्त' ॥
 श्रीमन् सञ्जयसमस्तस्यैव विद्वत्प्राप्ता बुद्धिः प्राक्कृतं
 नन्दियामहमावयन् विज्ञावर श्रीकेशवस्यात्मनः ।
 तन्मयादाहयुगामग्राह्यविभवश्रीमदस्यैव ज्ञाता
 नामावृत्तिमतीमिनी दिमाहता श्रीमावती व्याप्तिः ॥
 श्रीमालिवाहलमके + + १४६७
 विज्ञावर श्री हरिदिनामिमध्वीमितांश
 श्रीमावती विरतिं कृतवान् मयेव
 मय केशवोमयक इयं कल्याणतमः ॥

Colophon.

इति श्रीमत्कल्याणमाचार्य श्रीकेशवदेवज्ञानमयस्यैव विज्ञावर श्रीमावती-
 टीका बुद्धिबिलासिनी समाप्ता मध्यत १८५६ का मीति काल्पनी बुद्धि
 पुण्या १३ मिति काल्पनी पुन्य यथाशक्त एकीम् ॥ विज्ञावर श्रीमावती लिखा ।
 काल्पनीबुद्धिबिलासिनी १३ यथाशक्त्यंवार श्रीमावती पुनर्कावा यम
 चिलक + + + १३ श्रीमन् कल्याणमय श्री । श्री ॥

विज्ञावर श्रीमावती बुद्धिबिलासिनी श्रीमावती टीका वर्तमान ।

No. 192. दीपिकाटीका । Dīpikāṭikā Substance, foolscap paper, 16 × 5 inches. Folia, 53 Lines, 7-8 in a page Character, Bengali. Date, 1 Appearance, almost fresh Prose Not correct Complete.

A commentary on the Śuddhidīpikā by Rāghavācāryya.

Beginning.

मया श्रीरौद्रवित हस्त मिहिरचित्तमास्त्राणि ।

श्रीराघवैव विदुषा लिख्यते दीपिका व्याप्ता ॥

मास्त्राभ्योभिमतविद्वत्सु कृतमित्देवताकरणादिपमद्वयं मिथ्यामिथ्यायै
 यन्मास्त्रं निबध्नाति दृष्टेति ।

End.

विदेति । अथः केच विद्वत् इति व्याप्तानि कीर्तितकी वदेदाश्च ।

सेनविश्वनाथ राजमार्गकादिषु, चायत चतुरस्र इव भट्टासन तथा ।

दृष्टं यच्च संस्तानं न रजस इदमुक्त ।

व्यसनं कर्मवृत्तं च नृ मूयस्य लोकम् ॥
 आवर्ते सिद्धयं सुखं यतव्यं धनागमम् ।
 मद्रासमेद्रनीयं हस्ते पुष्टिगिर्यर्द्धनम् ॥
 शक्रे दारिद्र्यमिवोक्तं + + मोक्षसाधकम् ॥
 वृषाक्षौकस्त्रिधौषेयान् पट्कोणं च धनधनम् ॥

Colophon. इति राधकाव्याविरचिताया दीपिकाटीकायां सप्तमीऽध्यायः ॥ ७ ॥

पुस्तकैरिहान् भाषयाचाव्यक्ततां शुद्धिदीपिकाटीका वर्तते ।

No. 193. सत्सत्यमुक्तावली । Satsatyamuktāvalī. Substance,
 country made yellow paper, 15×3 inches. Lines, 2-11 in a page.
 Character, Dengah. Appearance, almost old. Verse. Not correct.
 Incomplete.

Already noticed in Nos 137, 138, 149, 140

विदग्धमूलपूर्वम् ।